

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ ШУМЕН

Регионален доклад за състоянието на околната среда

2023 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение	страница 4
II. Анализи по компоненти на околната среда	7
II.1. Атмосферен въздух	7
II.2. Води	13
II.3. Земи и почви	28
II.4. Защитени територии и биоразнообразие	31
III. Анализи по фактори на въздействие	43
III.1. Отпадъци	43
III.2. Шум	48
III.3. Радиационен контрол	48
III.4. Опасни химични вещества и управление на риска	49
IV. Превантивна дейност и контрол	60
IV.1. Решения по глава VI от ЗООС	60
IV.2. КПКЗ	62
IV.3. Доброволни ангажименти	63
IV.4. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда	64
V. Административно – наказателна отговорност и ПАМ	71
VI. Заключение	71

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
БДДР	Басейнова дирекция за Дунавски район
БДЧР	Басейнова дирекция за Черноморски район
БПК5	Биологична потребност от кислород за 5 дни
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЕИОЦ	Екологичен информационен и образователен център
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕП	Екологичен праг
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона от екологична мрежа Натура 2000
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМ	Защитена местност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИУЕОО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ЛОС	Летливи органични съединения
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПП	Млекопреработвателно предприятие
МРО	Масово разпространени отпадъци
НДЕ	Норми за допустими емисии
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОС	Оценка за съвместимост
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПЗ	Праг на замърсяване
ПСБФВ	Пречиствателна станция за битово-фекални води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПХБ	Полихлорирани бифенили
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РЛ	Регионална лаборатория
РПСОВ	Регионална пречиствателна станция за отпадъчни води
РДГ	Регионална дирекция по горите
СНИ	Собствени непрекъснати измервания
СПИ	Собствени периодични измервания
ТБО	Твърди битови отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

В годишния регионален доклад за състоянието на околната среда за 2023 г. Регионална инспекция по околна среда и води /РИОСВ/- гр. Шумен представя в обобщен и концентриран вид, цялостна информация за околната среда за района, контролиран от инспекцията. Той е изготвен в съответствие с изискванията на чл. 22, ал. 3 от Закона за опазване на околната среда.

В настоящата разработка са Използвани данни и резултати от проверки, анализи, изследвания, факти и отчети от 2023 година. Основната цел е да се информират гражданите, неправителствените организации, местните органи за самоуправление и всички заинтересовани страни за състоянието на околната среда през 2023 г. в областите Търговище и Шумен. За най - важните приоритети за РИОСВ, произтичащи от националното и европейското екологично законодателство; основните приоритети на регионалните, националните и правителствени програми и планове по околната среда по природни компоненти отразени в дейността на РИОСВ Шумен; тенденциите и динамиката на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат; решените и предстоящи за решаване проблеми, както и предприетите за това действия от страна на РИОСВ гр. Шумен, насочени към подобряването на качеството на живот чрез подобряване на качеството на атмосферния въздух, качеството на водите и почвите, подобряване управлението на отпадъците, чрез ефективното използване на природните ресурси и енергията, чрез съхраняване на биологичното разнообразие; извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда.

Важна цел на този Доклад е подпомагането на обществените институции - областни управи и общински администрации на територията на РИОСВ гр. Шумен и ползване на доклада при вземане на решения в областта на околната среда за устойчиво развитие на териториалните общности, чрез интегриране на политиката по околна среда в регионалните политики в областта на социално-икономическото развитие.

Регионалният доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ Шумен обхваща периода от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. Територията за която се отнася е обхвата на инспекцията, който е Шуменска и Търговищка област. Те се характеризират със следните статистически данни:

Област	Шумен	Търговище	Общо
Територия (км ²)	3390,2 км ²	2710,4 км ²	6100,6 км ²
Население (бр. ж.)	151465 бр. ж.	98144 бр. ж.	249609 бр. ж.
Общини (бр.)	10 бр.	5 бр.	15 бр.
Населени места (бр.)	151 бр.	194 бр.	345 бр.

Общините териториално включени в Област Шумен са: Велики Преслав, Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Смядово, Хитрино и Шумен. В област Търговище те са Антоново, Омуртаг, Опака, Попово и Търговище.

I.1. Кратка географска характеристика на област Шумен

Шуменският район се намира в централната част на североизточна България и в източната част на Дунавската равнина, като южните части обхващат Предбалкана и достигат до главното Старопланинско било. Релефът е равнинно-платовиден, хълмист и нископланински. Северната част обхваща част от Лудогорското плато, като на юг то преминава в Самуиловските възвишения. В средната част се открояват две карстови плата – Шуменското с надморска височина 502 м. и източно от него Провадийското с надморска височина 389 м. Южно от долината на р. Голяма Камчия се издигат Преславската и Драгоевската планини, разделени от пролома на реката, а на юг преминава билото на източната част на Котленската планина и билото на Върбишката планина. Речната мрежа

в северната третина на Шуменския регион е слабо развита. Тук всички реки, водят началото си от северните склонове на Самуиловските височини. Те губят водите си в безотточни долини в Лудогорското плато. Този район попада в Дунавския водосборен басейн. Средната третина се отводнява към Черноморския басейн чрез Провадийска река и притоците ѝ, най-значителни от които са Крива река и р. Мадарска. Най-добре развита речна мрежа има южната нископланинска част на Шуменския край. Тя се отводнява към Черноморския басейн от р. Голяма Камчия. Южните части на областта се отводняват от водосборите на реките Герила, Елешница и Брестова. В югозападната част на територията е изграден язовир Тича, който е най-значимия питеен водоизточник в региона. В него се вливат реките Тича, Герила и Драгановска. Същият е включен в списъка на значимите язовири в България.

Кратка географска характеристика на област Търговище

Област Търговище се намира в североизточна България, западно от Шуменска област, в източната част на Дунавската равнина. Южната част от територията на областта се простира в обхвата на Предбалкана в близост до северните склонове на Преславската планина. Добре изразени тук са земните форми на долините разширения на реките Врана и Сива, нископланинските възвишения на Търговищкото поле и Поповските височини. Тази част на областта има потенциал за развитие на селско стопанство и хранително-вкусова промишленост. Земеделието и животновъдството са определящите типични отрасли. Територията на община Търговище се характеризира със своето разнообразие и преливане на равнинен, хълмист и ниско-планински релеф, поради което и надморската височина варира от 150 до 690 м.н.в. За град Търговище тя е 170 м. Търговищкото хълмисто поле е най-тясно свързано с икономиката на града. На север граничи с Разградските височини, на изток с Шуменските, на запад с Лилякското плато, а на юг с Преславската планина. В североизточна посока на река Врана, нейната долина се разширява, като се оформят две акумулационни тераси, като върху едната е разположена част от град Търговище. Търговищкото поле е изградено от кредни материали, съставени от варовици и мергели. Отличават се с висока водопропускливост и вертикална цепителност. Районът на Преславската планина се характеризира с липса на плитки подпочвени води. Общините Търговище, Омуртаг и Антоново се отличават с многото включени водоизточници, разположени на териториите на съответните населени места. Общините Попово и Опака се водоснабдяват от система „Дунав“. От язовир Тича находящ се в землището на община Върбица се водоснабдява гр. Търговище. В североизточната част на община Антоново се намира язовир Ястребино, който е най-големият в Търговищка област и водоснабдява община Антоново и община Омуртаг. Той е включен в списъка на значимите язовири, като се ползва за питейни нужди на гр. Антоново и с предвиждане за гр. Омуртаг.

В териториалния обхват на РИОСВ - Шумен са разположени защитени територии от различни категории: „Природен парк Шуменско плато“, на чиято територия се намира Резерват „Букака“; Поддържани резервати „Патлейна“, „Дервиша“ и „Моминград“; Защитени местности „Могилата“, „Марашка кория“, „Чибуклията“, „Дъбовец“, „Червен божур“, „Челеклията“, „Дебелеца“, „Мадарски скални венци“, „Див рожков“, „Конски кестен“, „Урумово лале“, „Игликина поляна“, „Петка балкан“, „Божур поляна“, „Каньона“, „Римският мост“, както и две естествени находища на растителен вид „Блатно кокиче“ /разположени съответно в землищата на селата Кочово и Осмар, общ. Велики Преслав/. Защитените територии с категория „природна забележителност“ са: „Скока“, „Скално образувание Коня“, „Водопада“ в м. „Боаза“, „Дервенската пещера“, „Гърбава чешма“, „Скално образувание Костадин тепе“.

Защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, попадащи в обхвата на РИОСВ - Шумен, по Директивата за опазване на дивите птици са: „Котленска планина“, „Овчарово“, „Ломовете“ и „Провадийско - Роякско плато“, а по Директивата за опазване

на природните местообитания и на дивата фауна и флора са: „Каменица“, „Хърсовска река“, „Провадийско - Роякско плато“, „Ришки проход“, „Островче“, „Котленска планина“, „Тича“, „Стара река“, „Шуменско плато“, „Екокоридор Камчия- Емине“, „Преславска планина“, „Голяма река“, „Марина дупка“, „Кабияк“, „Ломовете“, „Голяма Камчия“ и „Твърдишка планина“.

I.3. Задачи, компетенции и задължения на РИОСВ, включително организационна структура

Дейността, устройството и функциите на регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ) са уредени с Правилник за устройството и дейността на Регионалните инспекции по околната среда и водите (Обн. ДВ. бр. 49 от 12 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр. 54 от 16 Юни 2020 г.). РИОСВ Шумен осигурява провеждането на държавната политика по опазване на околната среда и водите на регионално равнище. При провеждане на своята дейност РИОСВ има контролни, превантивни, регулиращи, и информационни функции. Контролните функции на РИОСВ включват осъществяването на превантивен, текущ и последващ контрол, свързан с прилагането на нормативните актове, регламентиращи качеството на компонентите на околната среда и факторите, които ѝ въздействат. Функциите по превантивен контрол върху компонентите на околната среда и факторите, които им въздействат, се осъществяват съобразно законовите и подзаконовите нормативни актове за предотвратяване от замърсяване или увреждане и възстановяване на околната среда от замърсяване или увреждане. При осъществяване на функциите по текущия и последващ контрол РИОСВ извършва проверки, наблюдения и възлага извършване на измервания от лабораториите към ИАОС в изпълнение на произтичащите от законовите и подзаконовите нормативни актове задачи. Съгласно информационните си функции, РИОСВ разработва и участва в провеждането на дейности, свързани с предоставяне на информация на обществеността в областта на околната среда, предоставяне на информация на средствата за масово осведомяване в областта на околната среда, повишаване на общественото съзнание и култура в областта на околната среда, поддържане на регистри и бази данни.

Администрацията на РИОСВ е обща и специализирана. Общата администрация е организирана в Дирекция "Административно-финансови и правни дейности". Тя осигурява финансово-технически, правно-административно и информационно дейността на директора на РИОСВ, както и дейностите по административното обслужване на гражданите и юридическите лица. Създава условия за осъществяването на дейността на специализираната администрация.

Специализираната администрация на РИОСВ - Шумен е организирана в една дирекция – Контролна и превантивна дейност. В рамките на дирекцията са обособени два отдела, съответно „Контрол на околната среда“ и „Превантивна дейност“. Дейността на отдел “Контрол на околната среда“ е организирана в направления “КПКЗ, ЕО и доброволни ангажименти, опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества, „Опазване на водите“, "Управление на отпадъците и опазване на почвите; „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори". Отдел „Превантивна дейност“ е организиран в направления ”ОВОС и ЕО”, "Биологично разнообразие и защитени територии и зони“ и „Специализирани регистри".

I.4. Данни на РИОСВ гр. Шумен:

Адрес: гр. Шумен, ул. Съединение № 71, ет. 3

Телефон 054/856 501; факс 054/876 840;

ел.поща: riosv@riosv-shumen.eu;

уеб адрес: www.riosv-shumen.eu.

Зелен телефон: 0885/750275; 054/ 856 501; 054/ 876 840;

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Шумен, като част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема “въздух”.

За контрол на показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, като част от националната система за мониторинг, работи автоматична измервателна станция (АИС). Съгласно класификацията на пунктовете за мониторинг АИС Шумен е градски фонов пункт (ГФ), с обхват 100 м – 2 км.

В изпълнение на утвърден график за работата на МАС през 2023 г. бяха извършени измервания за определяне качеството на атмосферния въздух по контролираните параметри в гр. Търговище от мобилна станция на РЛ - Варна към ИАОС, гр. София. Продължителността на контрола е 51 денонощия и обхваща основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух /O₃, CO, SO₂, NO, NO₂, ФПЧ₁₀/. Съгласно резултатите отразени в Протоколите от изпитване не са отчетени превишения на допустимите норми за контролираните показатели. АИС - Шумен е регистрирала 4 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 µg/m³) единствено по показател ФПЧ₁₀.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.

АИС регистрира концентрациите на ФПЧ₁₀ (фини прахови частици), SO₂ (серен диоксид), NO₂ (азотен диоксид) и O₃ (озон). Станцията работи при непрекъснат режим – 24 часа в денонощието, като регистрира средночасови стойности за посочените замърсители и стандартен набор от метеорологични параметри (СНМП), включващ температура на въздуха, скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане и др.

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер	SO2	NO2	CO	H2S	Бен зен	NH3	ПАВ	As аер	Cd аер	Ni	ФПЧ2, 5	NO	O3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове -1 АИС-Шумен	да	-	да	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	да
Регистрирани концентрация над ПС над СЧН или ПДКм.е.															
АИС-Шумен	-	-	не	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	не
Регистрирани концентрация над СДН															
АИС-Шумен	да	-	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Регистрирани концентрация над СГН															
АИС-Шумен	не	-	-	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пределно допустима концентрация (ПДК) е концентрация на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, която за определен период от време трябва да не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека.

Максимална еднократна концентрация е най-високата от краткосрочните концентрации за определен замърсител, регистрирани в даден пункт за определен период на наблюдение.

Средноденонощната концентрация е средната аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколккратно през денонощието или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа.

Средногодишната концентрация е средната аритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Норма за качеството на атмосферния въздух е всяко ниво установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано.

СЧН – средночасова норма

СДН – средноденонощна норма

СГН – средногодишна норма

ФПЧ10 - са всички частици, преминаващи през размерно-селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ10, с 50%-на ефективност на задържане при аеродинамичен диаметър на частиците до 10 микрона.

През 2023 г. АИС - Шумен е регистрирала 4 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) по показател ФПЧ₁₀, отразени в таблицата по - долу по месеци.

	Месец	ФПЧ ₁₀
АИС Шумен – 2023 г.	Януари	1
	Февруари	1
	Март	0
	Април	0
	Май	0
	Юни	0
	Юли	0
	Август	0
	Септември	0
	Октомври	1
	Ноември	0
	Декември	1
	Общ брой превишения на СДН през 2023 г.	4

Максималните средноденонощни концентрации регистрирани през отделните месеци за ФПЧ₁₀ и SO₂ са посочени в таблицата по - долу.

	Месец	ФПЧ ₁₀		SO ₂	
		СДН - 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		СДН - 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
		max	Превишение в пъти	max	Превишение в пъти
АИС Шумен 2023	Януари	73,08	1,5	7,95	-
	Февруари	55,3	1,1	12,08	-
	Март	35,19	-	6,41	-
	Април	27,74	-	7,06	-
	Май	45,23	-	3,45	-
	Юни	48,27	-	2,54	-
	Юли	37,16	-	5,22	-
	Август	37,34	-	2,83	-
	Септември	32,04	-	4,00	-
	Октомври	53,46	1,1	13,08	-
	Ноември	39,29	-	6,46	-
	Декември	52,50	1,1	10,13	-

През 2023 г. не са регистрирани превишения на средночасовите норми (СЧН) за показател серен диоксид и азотен диоксид. Не е регистрирана и концентрация на O₃ (озон),

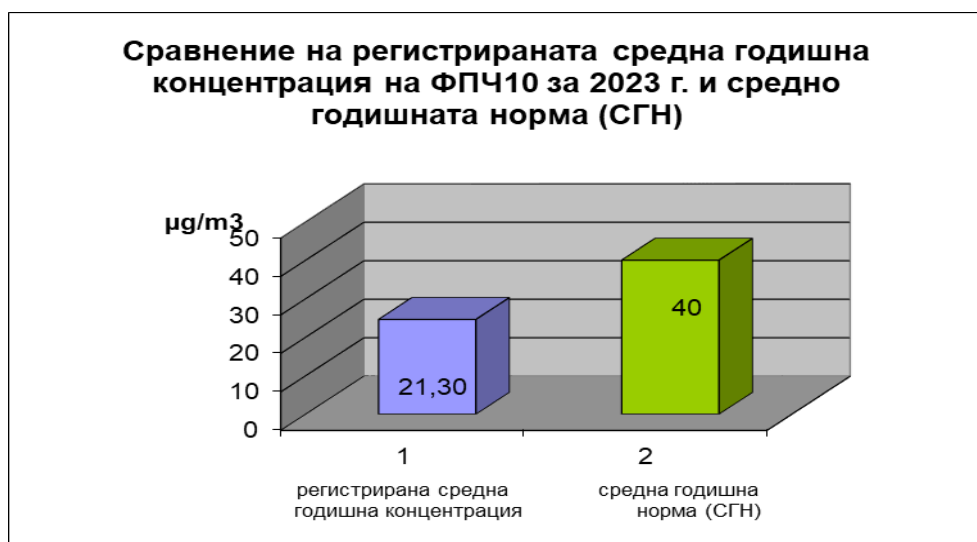
превишаваща краткосрочната целева норма (максимална 8 часова стойност в рамките на денонощието – 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), съответно и прага за информирание на населението (средночасова стойност) – 180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Нормативно няма регламентирана средночасова норма за ФПЧ₁₀.

Максимални регистрирани средночасови стойности на SO₂, NO₂ и O₃, по месеци

	Месец	SO ₂ СЧН-350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		NO ₂ СЧН -200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		O ₃ - Праг за информирание на населението-180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
		max $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Превишение в пъти	max $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Превишение в пъти	max $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Превишение в пъти
АИС Шумен 2023 г.	Януари	17,74	-	97,26	-	82,16	-
	Февруари	27,68	-	133,72	-	82,79	-
	Март	13,64	-	129,89	-	96,45	-
	Април	18,67	-	86,34	-	106,68	-
	Май	4,02	-	71,74	-	104,38	-
	Юни	2,95	-	52,25	-	118,19	-
	Юли	25,05	-	-	-	130,82	-
	Август	3,88	-	66,67	-	117,92	-
	Септември	8,44	-	53,78	-	99,64	-
	Октомври	29,50	-	87,98	-	87,16	-
	Ноември	15,89	-	72,62	-	43,41	-
	Декември	28,24	-	91,82	-	16,80	-

Забележка: В таблицата са отчетени максимални средночасови стойности за O₃ (озон), а не максимална 8 часова стойност в рамките на денонощието.

Въз основа на всички средноденонощни регистрирани концентрации през 2023 г. се формира средногодишна концентрация 21,30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, при средногодишната норма (СГН) на ФПЧ₁₀ – 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

От представената диаграма може да се направи извод, че както и при предходните години, прахообразните замърсители на атмосферния въздух за населеното място са с по-високи стойности през есенно – зимния (отоплителен) сезон. Същото се дължи основно на факта, че през отоплителния период в битовия сектор се използват предимно твърди горива. Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето им оказва влияние върху замърсяването на атмосферния въздух. За регистрираните

наднормени стойности през зимния сезон на фини прахови частици „допринасят“ и запрашените улични платна, автомобилният транспорт и метеорологичните условия.

През летния сезон се наблюдават устойчиво по-ниски стойности на замърсителите, като се регистрират единични завишени стойности, формирането на които се дължи на възникнали локални източници и ограниченото разсейване вследствие на климатичните и метеорологични фактори.

В изпълнение на утвърден график за работата на МАС през 2023 г. бяха извършени измервания за определяне качеството на атмосферния въздух по контролираните параметри в гр. Търговище от мобилна станция на РЛ - Варна към ИАОС, гр. София. Продължителността на контрола е 51 денонощия и обхваща основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух /O₃, CO, SO₂, NO, NO₂, ФПЧ₁₀/. Съгласно резултатите отразени в Протоколите от изпитване не са отчетени превишения на допустимите норми за контролираните показатели.

Съгласно изискванията на чл. 27 от ЗЧАВ, община Шумен има разработена "Програма за намаляване на нивата на замърсяване по показател фини прахови частици /ФПЧ₁₀/ в атмосферния въздух на територията на община Шумен с период 2023-2027 г.". Същата е приета с Решение № 917 по Протокол № 45 от 23.02.2023 г. на заседание на Общински съвет - Шумен.

С цел подобряване качеството на атмосферния въздух и намаляване имисиите на ФПЧ₁₀ през 2023 г. община Шумен е изпълнила следните мерки:

1.1_Sh-r - проучване нагласите на населението за подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво;

1.2_Sh-f - изготвяне проект за подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво;

1.5-Sh-o - съгласуване на плановете на лицензирания оператор а централната газоразпределителна мрежа с политиките на общината;

1.6-Sh-o - контрол за спазване забраната за изгаряне на всякакви видове отпадъци. Регулярни проверки на общински жилища, малки и средни стопански обекти през отоплителния сезон /извън обектите, подлежащи на контрол от РИОСВ/.

1.9-Sh-i - оповестяване на видно място и на интернет страницата на Общината и на табла за съобщения в кметствата на наредбата за изискванията към дървесината за битово отопление;

1.11-Sh-t - съвместни действия с Агенция за социално подпомагане на социално слаби лица с енергийни помощи, последните да се предоставят в натура или чрез директни плащания към доставчиците на съответния енергоносител за отопление;

3.1-Sh-t - ремонтни дейности за поддържане в добро състояние на пътната настилка на улици и булеварди;

3.2-Sh-t - увеличаване на площта на измитите улици през всяка година от програмния период;

3.3-Sh-t - оросяване на улиците;

3.5-Sh-r - контрол на замърсяването от: строителни обекти за измиване на ходовата част на автомобилите; за мерки срещу запрашаване при дейности по СМР, като оросяване и др.; транспортиране на строителни материали и земни маси без предпазни мрежи или чергила;

3.6-Sh-r - контрол при ремонтни дейности, свързани с разрушаване на пътни/транспортни настилки, с оглед минимизиране на праховите емисии;

3.9-Sh-t - подобряване и разширяване на зелените площи;

3.11-Sh-r - извършване на проверки за спазване забраната за паркиране на МПС в зелени площи;

5.2-Sh-t - публикуване на актуални данни за КАВ на интернет страницата на община Шумен;

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Шумен. Източници, при които е регистрирано превишаване на нормите за допустими емисии (НДЕ).

През 2023 г. за превишаване на нормите за допустими емисии регламентирани с Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр. 64/2005 г.) са наложени текущи месечни санкции на 6 дружества, както следва: "Плиска ойл" ООД, гр. Шумен, производствена площадка гр. Велики Преслав /контролни измервания;/ „Пътинженерингстрой – Т“ ЕАД, гр. Търговище, Асфалтова база, с. Лиляк /контролни измервания/, „Роса“ АД, гр. Попово /контролни измервания/, „Крис Ойл 97“ ООД, гр. Каспичан /въз основа на доклад за СПИ/, „Уайър Продакшън“ ЕООД, гр. Шумен /въз основа на доклад за СПИ/ и „Визия Папи“ ЕООД, гр. Търговище /въз основа на доклад за СПИ/.

Изпускащите устройства на ванните пещи инсталирани в завод за производство на плоско стъкло, собственост на “Тракия Глас България” ЕАД, гр. Търговище и в завод за производство на домакинско стъкло, собственост на “Пашабахче България” ЕАД, гр. Търговище, разполагат със системи за непрекъснато измерване на емисиите на прах, азотен диоксид, серен диоксид. Ежемесечно дружествата представят в РИОСВ - Шумен доклади за проведените собствени непрекъснати измервания (СНИ), изготвени в съответствие с Наредба № 6 и Инструкция № 1 от 03.07.2003 г. издадена от МОСВ. Въз основа на месечните доклади ежемесечно се извършва анализ на данните и се изготвят протоколи за всяка от инсталациите. На основание на инструкцията фирмите изготвят и представят в РИОСВ-Шумен годишни доклади с резултати от проведените СНИ за всяка предходна година. Въз основа на представените през 2023 г. доклади в РИОСВ е констатирано, че не са превишени съответните НДЕ на вредни вещества.

През 2023 г. са извършени всички 10 броя планови проверки по прилагане изискванията на Наредба № 16. Установено е, че всички обекти са приведени в съответствие с нормативната уредба, като са оборудвани със система, съответстваща на Етап II на УБП.

През 2023 г. при осъществяване на контрола по Наредба № 7 от 21 октомври 2003 г., са извършени планови проверки на 7 обекта. Спазват се изискванията на наредбата от операторите на обектите, попадащи в нейния обхват. В тази връзка през годината в РИОСВ - Шумен са представени и утвърдени 10 броя Планове за управление на разтворители.

През 2023 г. при осъществяване на контрола по Наредбата за ограничаване на емисиите на ЛОС при употреба на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти са извършени проверки на 3 обекта. Не е установено разпространение и употреба на продукти за нанасяне на покрития неотговарящи на нормативните изисквания.

През 2027 г. са извършени 27 броя планови проверки, свързани с изпълнение на изискванията на Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които нарушават озоновия слой, Наредба № 1 от 17.02.2017 г. за реда и начина за обучение и издаване на документи за правоспособност на лица, извършващи дейности с оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове, както и за документирането и отчитането на емисиите на флуорсъдържащи парникови газове и Регламент /ЕС/ № 517/2014 година за ФПГ. В резултат на извършения контрол на обектите с инсталации, работещи с озоноразрушаващи вещества и флуорирани парникови газове, в голяма степен е постигнато съответствие с изискванията на законодателството по отношение на водената документация.

През 2023 г. (както и през предходните години) АИС - Шумен не е регистрирала превишения на ПДК на SO₂ и NO₂. Същото се дължи на липсата на промишлени източници с технологични процеси, формиращи замърсители в по - високи концентрации.

Както и през предходните години превишенията на СДН по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀), са регистрирани основно през зимния сезон. Причината са използваните през отоплителния сезон горива и горивни съоръжения в битовия сектор съчетано с определени метеорологични условия (атмосферно налягане, безветрие, инверсии). Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) оказва основно влияние върху замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици.

През 2023 г. АИС - Шумен е регистрирала 4 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 µg/m³) по показател ФПЧ₁₀.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Шумен.

В резултат на извършване на контролната дейност през 2023 г. по отношение на източниците на емисии на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух посредством провеждания инструментален контрол и контрол въз основа на проведени СПИ, може да се направи заключение, че като цяло се е запазил броят на обектите с регистрирани превишения на регламентираните НДЕ спрямо тези от предходните години. В тази връзка отчитаме, че регистрираните превишения при горивните инсталации се дължат основно на използваното гориво (твърдо гориво – дърва, слънчогледова люспа) и неефективната работа на пречиствателното оборудване (същото не достига ефективност за спазване на нормите за допустими емисии регламентираните с Наредба № 1).

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от ДВГ на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда нараства времето за достигане на устойчив – оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по високи емисии на замърсителите (СхНх; СО; сажди). От значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и остарелия автомобилен парк.

През 2023 г. (както и през предходните години) АИС - Шумен не е регистрирала превишения на ПДК на SO₂ и NO₂. Същото се дължи на липсата на промишлени източници с технологични процеси, формиращи замърсители в по - високи концентрации. Както и през предходните години превишенията на СДН по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀), са регистрирани основно през зимния сезон. Причината са използваните през отоплителния сезон горива и горивни съоръжения в битовия сектор съчетано с определени метеорологични условия (атмосферно налягане, безветрие, инверсии). Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) оказва основно влияние върху замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици. През 2023 г. АИС - Шумен е регистрирала 14 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 µg/m³) по показател ФПЧ₁₀.

В резултат на извършване на контролната дейност през 2023 г. по отношение на източниците на емисии на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух посредством провеждания инструментален контрол и контрол въз основа на проведени СПИ, може да се направи заключение, че като цяло се е запазил броят на обектите с регистрирани превишения на регламентираните НДЕ спрямо тези от предходните години. В тази връзка отчитаме, че регистрираните превишения при горивните инсталации се дължат основно на използваното гориво (твърдо гориво – дърва, слънчогледова люспа) и неефективната работа на пречиствателното оборудване (същото не достига ефективност за спазване на нормите за допустими емисии регламентираните с Наредба № 1).

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от ДВГ на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда

нараства времето за достигане на устойчив – оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по високи емисии на замърсителите (СхНх; СО; сажди). От значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и остарелия автомобилен парк.

II.2. ВОДИ

Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.

Основните приоритети и цели на РИОСВ Шумен заложи в плана за 2023 г., по направление на опазване на повърхностните и подземните води от отрицателно човешко въздействие са: Извършване на мониторинг на качествата на отпадъчните води, зауствани във водни обекти и установяване на замърсителите; Прилагане политика на устойчивост при подобряване състоянието на водните обекти, като контролира управлението на отпадъчните води и пречиствателните съоръжения; Интегрирано управление на водите в съчетание с останалите компоненти на околната среда; Чрез превантивен контрол се цели недопускане на въвеждането в експлоатация и заустването на емитери на отпадъчни води, без изградени пречиствателни съоръжения; При контролната дейност се цели спазване на определените концентрации на замърсители, заложи за мониторинг и при необходимост се изисква оптимизация на неефективни пречиствателни съоръжения на обекти, формиращи и заустващи отпадъчни води; Добра координация с други институции имащи отношение по опазване на водите; Прилагане на нови нормативни изисквания, влезли в сила през плановия период, по отношение опазване на водите.

Основните принципи при опазване на водите са: Заустването на отпадъчни води да се осъществява в съответствие с разпоредбите на Закона за водите и съгласно определените условия и норми в Разрешителните за ползване на водни обекти за заустване на отпадъчни води; Изпълнение на контролен мониторинг на отпадъчните води за плановия период и повишаване на ефективността му; Контрол по изпълнение на собствения мониторинг на емитерите и завишаване значението му като коректив за недопускане на замърсяване с отпадъчни води на околната среда; Въвеждане на данни в национална Геоинформационна система за управление на водите и докладване за състоянието на водите и в частност отпадъчните води.

Решаване на възникнали аварийни ситуации, залпови замърсявания на водните обекти и постъпили сигнали по опазване чистотата на водите: Прилагане на заповедите за координация на действията на РИОСВ - Шумен и други служби и институции при извънредни ситуации, имащи отношение към опазване от влошаване на качествата на водите от човешката дейност; Издаване на конкретни, изпълними и ефективни предписания и извършване на последващ контрол по изпълнението им.

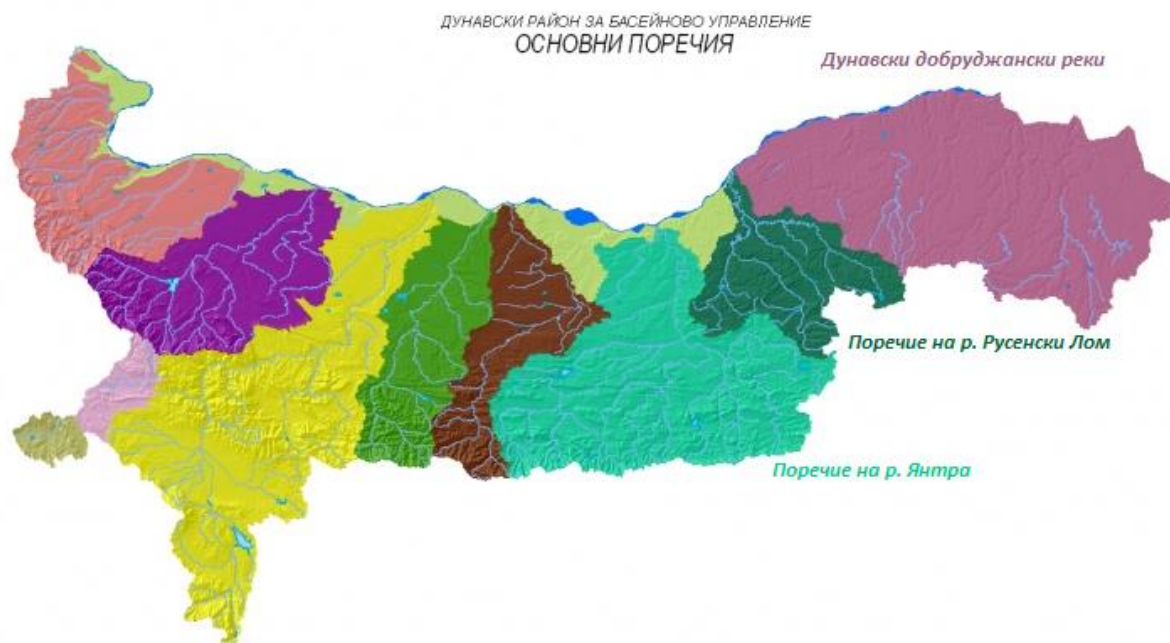
Прилагане на Плановите за управление на речните басейни и Плановите за управление на риска от наводнения за 2022-2027г., като основен планов документ за интегрирано управление на водите, чрез: Изпълнение на заложените мерки, които са отговорност на РИОСВ; Оказване съдействие на бенефициентите и дейностите по планиране и изграждане, на нови и реконструкция на съществуващите ГПСОВ и канализационни мрежи в населените места и намаляване на риска от наводнения.

Контролът над управлението на отпадъчните води и мониторинга на качествените показатели на отпадъчни води, зауствани във водни обекти се извършва от РИОСВ, чрез Акредитирани регионални лаборатории към Изпълнителна агенция по околната среда. През 2023 г. преки емитери на отпадъчни води в повърхностни водни обекти с действащи Разрешителни за ползване на водни обекти за заустване на отпадъчни води в териториалния обхват на РИОСВ – Шумен, за задължителен мониторинг бяха 47 броя обекти. Собствен мониторинг на качествените характеристики на отпадъчни води се извършва от операторите по показатели и честота, описани в Разрешителните за

заустване. Управлението на повърхностните и подземните води на територията на страната се осъществява на басейново ниво от общо четири Басейнови дирекции. Контролираният от РИОСВ-Шумен район включва територията на Област Шумен и Област Търговище, част от два водосборни басейна. Това са Дунавски басейн, с център за управление - гр. Плевен и Черноморски басейн, с център за управление - гр. Варна. На територията на РИОСВ-Шумен, както и на цялата територия на Република България се извършва мониторингова дейност на повърхностно течащите води и подземните води под контрола на Басейновите дирекции по райони. Те са включени в Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг (НАСЕМ). Пунктовете са класифицирани, в зависимост от местоположението им и влиянието на антропогенните фактори върху качеството на водите в тях. Част от пунктовете са фонове - отчитат влиянието само на природните дадености върху екологичното състояние на водите, а други са референтни – с цел да се отчете влиянието и на човека върху качеството на водите. Системата за мониторинг на водите има за цел оценка на качествените характеристики на водите, своевременно установяване на негативните процеси, прогнозиране на тяхното развитие, предотвратяване или ограничаване на вредните последици и определяне на степента на ефективност на осъществяваните мероприятия за използване и опазване на водите от замърсяване. Извършваната дейност по мониторинг на водите е в три направления: на повърхностно течащи води, подземни води и отпадъчни води. Състоянието на повърхностните води е определено от тяхното екологично и химично състояние и количествен анализ на водните обеми. Качеството на водите най-често се определя от химичното състояние и е основната характеристика за общото състояние. Оценката за състоянието на водния обект се определя по физикохимичните показатели – разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, ортофосфати, общ фосфор, общ азот, амониев, нитритен и нитратен азот и биохимическа потребност от кислород измерена за 5 дни.

Опазване на повърхностните води

Характеристики на поречията на водните обекти с повърхностни води

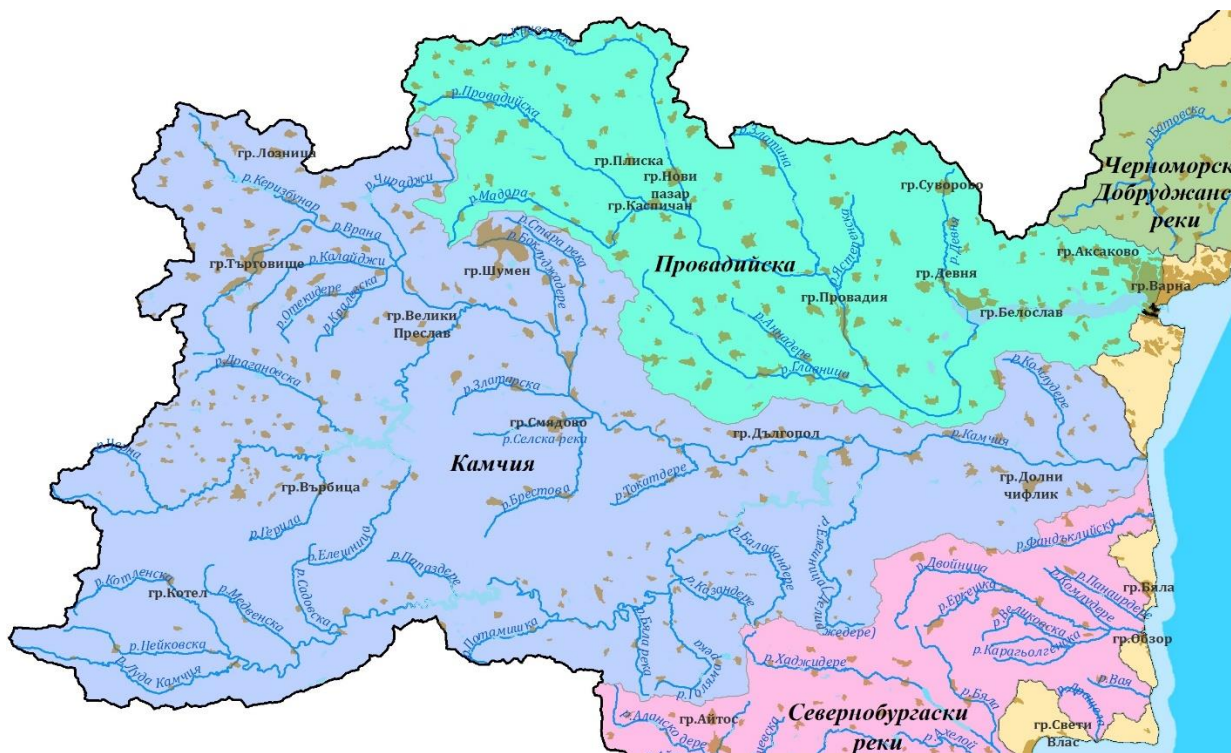
- **Поречия в обхвата на РИОСВ-Шумен и БД „Дунавски район“**

- Добруджански реки включват малки реки, които протичат в северна посока, като част от тях се губят. За територията на РИОСВ-Шумен се обхващат основно р.Кана гьол, малки местни реки и дерета в северните части на Общините Каолиново и Никола Козлево. Към поречие Добруджански реки се включва територията от община Каолиново, част от община Никола Козлево, община Венец и община Хитрино.

- р. Русенски Лом се образува от сливането на реките Бели и Черни Лом. Двете реки се съединяват над с. Иваново. За начало е приета р. Бели Лом. Общата площ на поречието е 2950 км², дължината на реката 197 км. Влива се в р. Дунав. Среден наклон на главната река /Бели Лом/ - 1.7 ‰. Тъй като скалната основа е изградена от окарстени мергели и варовици, оттокът на реките силно намалява в края на лятото. Някои от тях дори пресъхват, но не са редки случаите, когато през летните месеци преминават най-големите водни количества. В поречие р. Русенски Лом се включват основно община Попово и община Опака, от област Търговище.

-р. Янтра е дълга 285 км с водосборна площ 7870 км², среден наклон – 4,6 ‰. Наблюдават се два максимума на водните количества: първичен през март-май и вторичен през октомври- ноември. Минимумът е през август-септември. Към поречие р. Янтра се включват община Антоново и част от община Омуртаг.

- **Поречия в обхвата на РИОСВ-Шумен и БД „Черноморски район“**

- р. Камчия се образува от Голяма и Луда Камчия, като за начало е приета Голяма Камчия, която тръгва от Лиса планина, близо до с. Тича, Сливенски район, откъдето е и старото ѝ име „Тича“. Влива се в Черно море. Общата водосборна площ на реката е 5360 км³, дължината 245 км. Отначало реката тече в североизточна посока към гр. Шумен до с. Хан Крум, откъдето прави голям завой на юг и от гр. Смядово тече на изток до вливането си в Черно море. Среден наклон на реката – 2,9‰. За поречието са характерни два максимума на водните количества - първичен през май и вторичен - през януари. Минимумът е между август и октомври. В поречие р. Камчия се включват общините:

Шумен, Велики Преслав, Смядово, Върбица от Област Шумен и от Област Търговище - общините: Търговище, част от община Омуртаг и част от община Попово.

- р. Провадийска е с обща водосборна площ 2130 км² и дължина 119 км. Реката тече в югоизточна посока до вливането си в Белославското езеро. Среден наклон на реката – 3,6 ‰. Реките в горната част на поречието често пресъхват през лятото, поради специфичния скален състав на терена. В долната част на поречието това не е характерно, макар че оттокът им намалява през периода на маловодие. В поречие р. Провадийска се включват общините: Нови Пазар, Каспичан, част от община Хитрино и от община Никола Козлево.

Информация характеризираща качествено състояние на повърхностните води в териториалния обхват на РИОСВ Шумен и БДДР за 2023 г.

В настоящият доклад е направен анализ на получените резултати от мониторинг на повърхностни води, изпълняван през 2023 г. във водните тела попадащи в териториалния обхват на РИОСВ Шумен. Представеният анализ не следва да се приема за крайна оценка на състоянието на водните тела, а като преглед на получените резултати през 2023 г., проследяване на тенденции и идентифициране на нови и/или инцидентни замърсявания. Пълна и цялостна оценка на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела, изготвена въз основа на събраните данни в периода на действие на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г., по всички елементи за качество ще бъде публикувана при неговото актуализиране в ПУРБ 2022 – 2027 г. Оценката е изготвена съгласно изискванията на *Наредба Н-4 за характеризане на повърхностните води от 14.09.2012г.*, изм. и доп. ДВ. бр.79/23.09.2014г., изм. и доп. ДВ. бр.85/2.10.2020г., изм. ДВ. бр.13/16.02.2021г. (Наредба Н-4) и *Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители от 09.11.2010г.*, изм. ДВ. бр.88/8.10.2013г., изм. и доп. ДВ. бр.97/11.12.2015г. (Наредба за СКОС).

Кратка информация за пунктовете за наблюдение (повърхностни води – реки и езера), в териториалния обхват на РИОСВ - Шумен:

На територията на РИОСВ Шумен попадат част от водните тела в следните поречия:

Дунавски Добруджански реки – част от две водни тела

Водно тяло с код BG1DJ100R008, наблюдава се с пункт на р. Хърсовска, мост при с. Хърсово, мониторингов пункт с код BG1DJ09942MS100

Водно тяло с код BG1DJ345R1010, наблюдава се с пункт на р. Караман при с. Мировци, ляв приток на р. Суха, мониторингов пункт с код BG1DJ09994MS1010.

Русенски Лом – четири водни тела

Водно тяло с код BG1RL200R014, наблюдава се чрез мониторингов пункт на река р. Черни Лом - при с. Светлен, с код BG1RL922353MS070;

Водно тяло с код BG1RL200R007, наблюдава се чрез два мониторингови пункта - мониторингов пункт на Поповски Лом при град Попово, с код BG1RL02323MS060 и мониторингов пункт на р. Черни Лом след ПСОВ Кардам с код BG1RL92231MS463;

Водно тяло с код BG1RL200L006, наблюдава се чрез мониторингов пункт на яз. Каваците, с код BG1RL23419MS041;

Водно тяло с код BG1RL900L1011 - Язовир Ломци, наблюдава се чрез един мониторингов пункт на стената на язовира с код - BG1RL23419MS041

Поречие Дунавски Добруджански реки

Водно тяло с код BG1DJ900R1008 на р. Хърсовска и р. Ружичка с мониторингов пункт, с код BG1DJ09942MS100.

Водно тяло с код BG1DJ345R1010, наблюдавано с един мониторингов пункт, с код BG1DJ09994MS1010 и име р. Караман при с. Мировци, ляв приток на р. Суха,

Поречие Русенски Лом

На територията на Басейнова дирекция Дунавски район има 7 подземни водни тела от пети слой. От тях в обхвата на РИОСВ Шумен попада две подземни водни тела:

- **Подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан” и код BG1G0000TJK045** – представено със седем мониторингови пункта / МР265, МР323, МР324, МР449, МР451, МР459, МР460/. В обхвата на РИОСВ Шумен попада един мониторингов пункт: Мониторингов пункт с код BG1G0000TJKMP324 и име КИ "Дюрмелика" при с.Семерци, община Антоново, област Търговище

- **Подземно водно тяло с име „Карстови води в Разградската формация” и код BG1G000K1HB050** – наблюдавано от четири мониторингови пункта / МР229, МР231, МР232, МР307 /. В обхвата на РИОСВ Шумен попада един мониторингов пункт: Мониторингов пункт с код BG1G000K1HBMP307 и име Каптаж „Мировци“ при с. Мировци, община Нови Пазар, област Шумен

На територията на Басейнова Дирекция Дунавски район има едно подземно водно тяло в слой 6- долна креда -малм-валанж

- **Подземно водно тяло с име „Карстови води в Малм-Валанжския басейн” и код BG1G0000J3K051** – наблюдавано с девет мониторингови пункта /МР284, МР303, МР305, МР306 МР418, МР419, МР420, МР455, МР456/. Четири от тях попадат в обхвата на РИОСВ Шумен.

Мониторинг на количественото състояние

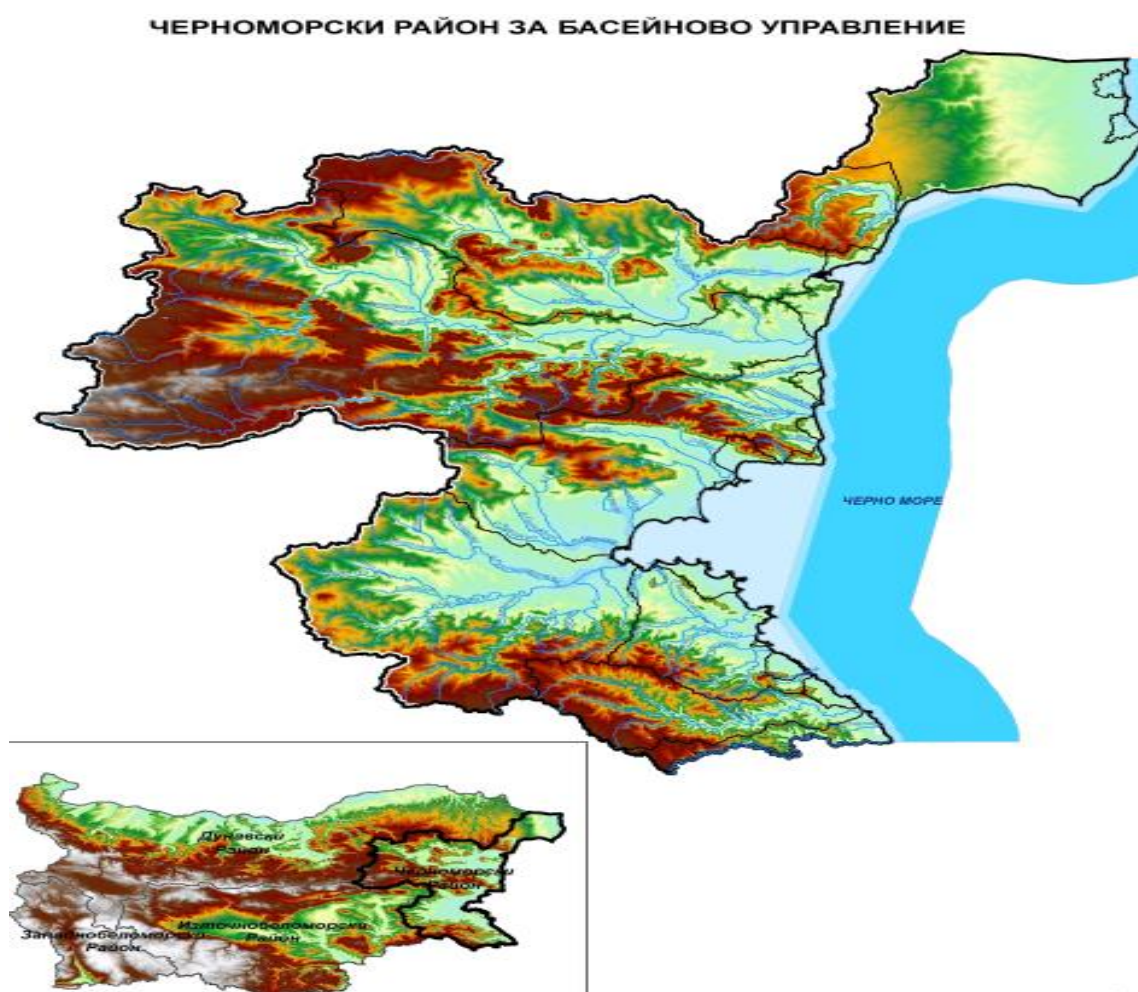

Мрежата за количествен мониторинг на подземни води обхваща 44 подземни водни тела в границите на БДДР. Общият брой на пунктовете е 170. Наблюдават се: нива – на кладенците; дебити – на изворите. Съгласно чл. 171(2) т.2. и ал.(б) от Закона за водите/

изм. - ДВ, бр. 61 от 2010г./ НИМХ-БАН отговаря за извършването на количествения мониторинг на водите. В териториалният обхват на РИОСВ Шумен са разположени 3 бр. пункта от програмата за количествен мониторинг на подземните води, които служат за оценка на количественото състояние на шест подземни водни тела.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ В ОБХВАТА НА РИОСВ-ШУМЕН И БДЧР

Повърхностните води в Черноморски басейнов район, попадащи в териториалния обхват на РИОСВ-Шумен, включват 25 пункта в реки и 5 пункта в язовири, попадащи в речен басейн река Провадийска и част от речен басейн на река Камчия. Оценката на състоянието по физикохимични елементи за качество (ФХЕК) се извършва съгласно класификационната система регламентирана с Наредба № Н-4/ 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води. Същата включва следните ФХЕК: разтворен кислород, БПК₅, амониев, нитритен, нитратен и общ азот, ортофосфати и общ фосфор.

Специфични замърсители

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са: Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води; Липсата на канализации и ПСОВ в населените места; Интензивно и некомпетентно ползване на препарати за растителна защитата и за обогатяване на обработваеми площи при земеделие; Индустриални източници на замърсяване; Действащи депата за твърди битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба № 6/ 27.08.2013 г. за условията

и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци; Нерегламентирани сметища; Минна дейност. Констатираното влошаване на състоянието по ФХЕК в някои водни тела е обусловено от замърсяване с азотни и фосфорни съединения от дифузни източници (земеделски практики) и от населени места с недобре функциониращи или неизградени ПСОВ. Следва да се отбележи, че прилагането на ПУРБ за периода 2022-2027 г. е свързано с използването на вече изведени фоновы концентрации за някои замърсители, включително за желязо. Мониторингът по този показател ще продължи с цел потвърждаване на изведените фоновы концентрации и преоценка на състоянието по СЗ. Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са: Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води; Липсата на канализации и ПСОВ в населените места; Интензивно и некомпетентно ползване на препарати за растителна защита и за обогатяване на обработваеми площи при земеделие; Индустриални източници на замърсяване; Нерегламентирани сметища; Минна дейност.

ИЗВЪРШЕНА КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ ПО ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ, ПРЕЗ 2023 г.

По отношение на опазване на водите планираните проверки за 2023 г. бяха 122 бр. на 83 бр. обекти. Всички планирани проверки са извършени. През 2022 г. плановите проверки са били 114 бр. на 74 бр. обекти. Планираните обекти, емитери на отпадъчни води и заустващи във водни обекти за 2023 г. са 47 бр. През 2022 г. са били също толкова. От планираните 121 бр. точки за емисионни измервания са взети 90 броя проби по плана от Заповедта. На останалите 31 броя точки са извършени проверки, но не са взети проби, поради липса на вода в пунктовете за мониторинг или нефункциониращи предприятия. Планираният контролен мониторинг за 2023 г. е изпълнен на 100 %. През 2023 г. извършените извънредни проверки по отношение на водите са 82 броя, за сравнение през 2022 г. извършените извънредни проверки по отношение на водите са били 134 броя. Включват 29 бр. констативни протоколи след водни проби, 11 бр. проверки последващ контрол за изпълнение на предписания, по постъпили жалби и сигнали – 27 бр., 13 бр. по писма на БДЧР и „ВиК Шумен“ ООД и 3бр. по искане за промяна на наложени текущи месечни санкции. През отчетния период са наложени 12 броя текущи месечни санкции за превишаване на индивидуалните емисионни ограничения по показатели, определени в разрешителните за заустване, на основание чл. 69 от ЗООС. Вследствие намаляване на замърсяването на водните обекти от заустваните отпадъчни води са издадени 8 бр. Заповеди за намаляване на ТМС, 12 бр. Заповеди за прекратяване на ТМС и 2 бр. за спиране на ТМС. За сравнение, през 2022 г. са наложени 16 броя текущи месечни санкции за замърсени отпадъчни води, по реда на чл.69 от ЗООС. Вследствие намаляване на замърсяването на водните обекти от заустваните отпадъчни води са издадени 10 бр.

Заповеди за намаляване на ТМС и 17 бр. Заповеди за прекратяване на действащи ТМС. При контролната дейност, по отношение опазване на водите, за констатирани нарушения са съставени 18 бр. АУАН по чл.46, ал.1, т.3; чл. 48, ал. 1, т. 3; чл.48, ал.4; чл.127, ал.1; чл.200, ал.1, т.2; чл. 200, ал.1, т.6; чл.200, ал.1, т.31 от Закона за водите и 6 бр. АУАН във връзка с чл. 155, ал. 2 от ЗООС. За сравнение през 2022 г. са съставени 14 броя АУАН.

Канализационни системи на населени места, селищни и курортни образувания, вкл. пречиствателните станции към тях. При извършени проверки на селищните канализационни мрежи на гр. Каспичан, гр. Смядово, гр. Омуртаг, гр. Антоново и гр. Опака са установени превишения на индивидуалните емисионни ограничения на заустваните отпадъчни води поради това, че към тях няма изградени или действащи ПСОВ, във връзка с което на операторите на канализационните мрежи са съставени актове за установяване на административни нарушения по Закона за водите. Канализационна система на гр. Антоново, през 2021 г. е с въведена в експлоатация ПСОВ, която до момента не функционира. Съгласно представените протоколи от собствен мониторинг и извършените планови проверки, с взети водни проби два пъти през годината от ГПСОВ Нови пазар, ГПСОВ Търговище, ГПСОВ Велики Преслав и ГПСОВ Попово се установи, че същите работят ефективно и не са установени превишения на заложените индивидуалните емисионни ограничения по показателите, дадени в Разрешителните за заустване.

Производствени обекти, формиращи отпадъчни води „Автомагистрала Черно море“ АД – бетонов възел гр. Велики Преслав; „Автомагистрала Черно море“ АД – асфалтова база гр. Шумен; „Алкомет“ АД-Шумен; „Айсис“ ООД-гр. Каспичан; „Уайър Продакшън“ ЕООД – Шумен; МПП „Дайъри продъктс“ ЕООД, с. Беломорци; ДП „Кабиюк“, с. Коньовец; „Електроапаратура“ ЕООД, с. Ковачевец; ЕТ „Николай Неделчев“ – плодохранилище с. Кочово; „Ив-Мес“ ЕООД, с. Златна нива; „Камаджиев-милк“ ЕООД, с. Крива река; „Карлсберг България“ АД – пивоварна гр. Шумен; „Кай майнинг“ ЕООД, с. Пристое; „Каолин“ АД, гр. Каолиново; „Клара АВС“ ЕООД, с. Зелена морава; „Крис ойл 97“ ЕООД, гр. Каспичан; МПП „Лактис милк“ ООД, с. Тодор Икономово; МПП „Милктрейд БГ“ ООД, с. Съединение; МПП „Млечни продукти“ ООД, с. Коньовец; МПП „Надежда“ ООД, с. Климент; „Пашабахче България“ ЕАД, гр. Търговище; Пип трейд“ ООД, с. Давидово; „ПХЖ Брадърс комерс“ АД, гр. Шумен; „Родна индустрия 91“ ЕООД, гр. Попово; „Рока България“ АД, гр. Каспичан; „Спортно-тренировъчен комплекс“ – гр. Върбица; „Тракиявин“ ООД, с. Овчарово; „Хан Омуртаг“ АД, гр. Шумен; „Чугунена арматура България“ АД, гр. Попово и МПП „Юес комерс“ ООД, с. Голямо Градище.

За периода са наложени 12 броя текущи месечни санкции за превишаване на индивидуалните емисионни ограничения по показатели, определени в разрешителните за заустване, на основание чл. 69 от ЗООС. Вследствие намаляване на замърсяването на водните обекти от заустваните отпадъчни води са издадени 8 бр. Заповеди за намаляване на ТМС, 12 бр. Заповеди за прекратяване на ТМС и 2 бр. за спиране на ТМС.

За осъществения контрол по изпълнение на условията и изискванията в издадените Разрешителни за заустване на отпадъчни води по реда на ЗВ и КР по реда на ЗООС: За отчетната 2023 г. са планирани и извършени 122 броя проверки на 83 бр. обекти по отношение опазване на водите. През 2022 г. са били 74 бр. обекти. За превишаване на индивидуалните емисионни ограничения по показатели, заложен в разрешителните за заустване, на основание чл. 69 от ЗООС, са направени предложения и наложени 12 броя текущи месечни санкции. Планираните за 2023 г. и утвърдени със Заповед № РД-1188/22.12.2022 г., обекти емитери на отпадъчни води, заустващи отпадъчни води във водни обекти са 47 броя. През 2022 г. тези обекти са били също 47 бр. От планираните 121 броя емисионни измервания са взети 90 броя проби от плана по Заповедта. На останалите 31 броя точки са извършени проверки, но не са взети проби, поради липса на вода в пунктовете за мониторинг или нефункциониращи предприятия.

Периодично се въвеждат данните в ГИСУВД от проверките на емитерите на отпадъчни води, с резултатите от качествения анализ получен от лабораторните изпитвания за обекти с издадено Разрешително за ползване на воден обект за заустване, по реда на Закона за водите или Комплексно разрешително по смисъла на ЗООС. Списъкът на обекти, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества с отпадъчните си води, на територията на РИОСВ Шумен няма промяна от този през 2022 г.

Извършени проверки /вкл. съвместни проверки с Басейнова дирекция/ и предприети мерки при възникнали аварийни ситуации и регистрирани жалби и сигнали за замърсяване на воден обект. Резултати. Постъпилите сигнали през отчетния период, по отношение на водите, са проверявани или препращани за предприемане на действия до съответния компетентен орган. В по-голямата си част, приетите сигнали са решени, с изключение на казуси, изискващи значителни инвестиционни средства или прилагане на специфични технически решения. Контролната дейност при извършване на проверки по възникнали аварийни ситуации и постъпили сигнали, изискващи комплексен подход за решаване, се осъществява съвместно със съответната Басейнова Дирекция, РЛ-Шумен, общинска администрация, ОДБХ или регионален ВиК-оператор. Изпълнявани са указанията по заповедта на Министъра на околната среда за действия при аварийни ситуации. Чрез бързата реакция на РИОСВ-Шумен, при постъпилите сигнали, се установяват и предотвратят замърсявания с висок рисков потенциал и експедитивно се предотвратяват възможните отрицателни въздействия върху благосъстоянието на околната среда.

Обекти с по-сложен казус и изискващи по-подробни данни и констатации за вземане на правилно решение при даване на предписанията и извършване на последващи контролни проверки през отчетната година са:

- По заведен сигнал за изтичане на промишлени води от фабрика за производство на торове „Генезис юръп“ ЕООД в землището на с. Надарево е извършена проверка при която се установи замърсяване с отпадъчни води. За установените нарушения по отношение на управлението на отпадъчните води са дадени предписания за изграждане на събирателно съоръжение за отпадъчните води, с цел предаването им за последващо третиране. Към момента обекта е приоритетен за контрол по спазване на екологичното законодателство.

- През отчетния период са заведени сигнали за изтичане на замърсени води от РДНО-Шумен. Липсата на пречиствателно съоръжение за инфилтратни води и формирането на големи обеми повърхностно замърсени/инфилтратни води от атмосферни валежи попаднали върху тялото на депото, поставя трудности пред оператора при управлението на инфилтратните води. Същите се подават към оросителна система с ограничен капацитет. Построен е втори ретензионен басейн за инфилтрат с обем 416 куб.м.

Данни за обектите, заустващи във воден обект по поречия

Речен басейн Камчия

Най-голямата река на територията на страната, която се влива в Черно море. Реката и нейните притоци заемат района между разклоненията на Източна Стара планина. Тя се образува от Голяма и Луда Камчия, като за условно начало е приета Голяма Камчия. Общата водосборна площ на поречието е 5 358 км². Води началото си от Лиса планина (извори при кота 710 м). Изворите са малки и реката се образува от 2-3 дерета. Надлъжният наклон на реката до вливането на притока и р. Черна е 22,30%, а напречния профил на долината в горното течение е тясна с високи и стръмни склонове. Река Луда Камчия е най-големия приток на река Камчия. Има дължина 201 км и 1 612 км² водосборна област, със среден наклон на реката 5,3 %. Реката извира от сливения балкан в местността Вратник. Реката се влива в река Камчия при село Цонево.

Река Врана е следващият по големина приток на река Камчия. Тя има дължина 68 км и 938 км² водосборна област. Влива се в река Голяма Камчия южно от село Хан Крум. Общо за притоците средният наклон е в границите между 3,7 ‰ за река Керизбунар, приток на река Врана и 41 ‰ за река Черна, приток на река Камчия. Средната надморска височина на басейна на р. Камчия е 327 м н.

Поречие р. Камчия

Поречие р. Камчия		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„Автомостриали Черно море” АД	Шумен
2	„Автомостриали Черно море” АД	Велики Преслав
3	„Алкомет” АД	Шумен
4	„Анона трейд” ЕООД	Кочово
5	„ВиК” ООД - КМ с ГПСОВ на гр. Търговище	Търговище
6	„ВиК – Шумен” ООД - КМ с ГПСОВ гр. Шумен	Шумен
7	„ВиК – Шумен” ООД - КМ с ГПСОВ гр. Велики Преслав	Велики Преслав
8	„ВиК – Шумен” ООД - КМ без ГПСОВ гр. Смядово	Смядово
9	Депо за ТБО гр. Търговище	Търговище
10	Депо за ТБО Гр. Шумен	Шумен
11	„Клара АВС” ЕООД	Зелена морава
12	„Милктрейд” ООД	Съединение
13	„Пашабахче България” ЕАД	Търговище
14	„Пип трейд” ЕООД	Давидово
15	„Прима Магна Груп” ЕАД	Търговище
16	„ПХЖ Брадърс комерс” АД	Шумен
17	„Карлсберг България” АД	Шумен
18	„Сарк България” АД	Шумен
19	„Спортно-тренировъчен комплекс” – КК Върбица	Върбица
20	„Строителни изделия” АД	Хан Крум
21	„Тракия Глас България” ЕАД	Търговище
22	„Тракиявин” ООД	Овчарово
23	„Уайър Продакшън” ЕООД	Шумен

Поречие р. Провадийска

Поречие р. Провадийска		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„Айсис“ ООД	Каспичан
2	„ВиК – Шумен“ ООД - КМ с ГПСОВ гр. Нови	Нови пазар
3	„ВиК – Шумен“ ООД - КМ без ГПСОВ гр. Каспичан	Каспичан
4	ДП „Кабюк“	Коньовец
5	„Ив-Мес“ ЕООД	Златна нива
6	„Камаджиев-милк“ ЕООД	Крива река
8	„Крис ойл 97“ ЕООД	Каспичан
9	„Млечни продукти“ ООД	Коньовец
10	„Рока България“ АД	Каспичан
11	„Хан Омуртаг“ АД	Шумен
12	„Херги“ АД	Плиска

Водосборната област на река Провадийска е ограничена от поречията на река Русенски Лом, Черноморските Добруджански реки и река Камчия. Площта на водосборната област на поречието е 2132 км² с дължина на реката 119 км. Реката води началото си от хълмиста местност 2 км над село Добри Войниково и извор намота 426 м. Тече в югоизточна посока, която посока запазва до вливането си в Белославското езеро. Средният наклон на реката е твърде малък - 3,60/00, с гъстота на речната мрежа 0,5 км/км². Провадийска има осем притока, от които по-значителни са: Крива река - дължина 48 км и водосборна област 218 км²; река Главница - дължина 41 км, водосборна област - 375 км² и река Девненска - дължина 27 км, водосборна област 201 км². Средният наклон на притоците се движи между 6,4 0/00 (р. Главница) и 12 0/00 (р. Девня), а гъстотата на речната мрежа има стойности между 0,3 км/км² (р. Девня) и 0,9 км/км² (р. Беянка).

Поречие Русенски Лом

Река Русенски Лом се образува от сливането на двете съставлящи я реки Черни Лом (лява съставяща) и Бели Лом (дясна съставяща). Посоката, в която протича реката е север-северозапад през Дунавската равнина в дълбока каньоновидна долина с множество меандри поради малкия наклон на течението ѝ (0,62 m/km). Водосборният басейн на Русенски Лом обхваща голяма част територията на Русенска област, югозападната част на Разградска област, северозападната част на Търговишка област и малки части от Великотърновска и Шуменска област.

Поречие р. Русенски Лом		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„Вик“ ООД - Търговище - КМ с ГПСОВ на гр.	Попово
2	„Електроапаратура“ ЕООД	Ковачевец
3	КМ на гр. Опака без ГПСОВ	Опака
4	„Родна индустрия 91“ ЕООД	Попово
5	„Чугунена арматура България“ АД	Попово
6	„Юес комерс“ ООД	Голямо Градище

Поречие р. Янтра

Река Янтра извира от северното подножие на връх Атово падало (1495 m) в Шипченска планина на Стара планина, на 1220 m н.в. До град Габрово тече на северозапад в дълбоко всечена и залесена с букови гори долина. Между Габрово и село Янтра пресича в дълбок пролом (Стражански пролом) платото Стражата и се насочва на североизток,

като долината ѝ се разширява и по терасите ѝ се появяват обработваеми земи. Площта на водосборния басейн е около 7850км² и обхваща част от Търговишка област.

Поречие р. Янтра		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	ВиК Търговище КМ Омуртаг	Омуртаг
2	ВиК Търговище, КМ Антоново	Антоново
3	Дайъри продъктс ЕООД	Омуртаг
4	Депо за ТБО гр. Омуртаг	Омуртаг

Поречие Дунавски Добруджански реки

Към Дунавски Добруджански реки се включват малки реки, които протичат в северна посока, като част от тях се губят. За територията на РИОСВ-Шумен се обхващат основно р.Кана гьол, малки местни реки и дерета в северните части на Общините Каолиново и Никола Козлево.

Поречие Дунавски Добруджански реки		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„Кай майнинг“ ЕООД	Пристое
2	„Каолин“ АД	Каолиново
3	„Лактис милк“ ООД	Тодор Икономово
4	„Надежда“ ООД	Климент

Представяне на данните по общини и селищни ПСОВ

Община Шумен Водните обекти преминаващи през градската територия на Шумен- р. Теке дере (Стара река) и р. Енчова са основните обекти за мониторинг на нерегламентирани зауствания. Най-големия източник на отпадъчни води в р. Стара река е канализационна система с ГПСОВ на гр. Шумен. През годината е констатирано заустване на непечистени отпадъчни води от селищната канализационна система на гр. Шумен, посредством дъждопреливници при липса на атмосферни валежи. Причините за частично отвеждане на отпадъчни води в различни повърхностни водни обекти са различни, но като най-често срещани са затлачвания по отвеждащите трасета, аварии свързани с тласкателни агрегати или залпови емитери на отпадъчни вод.

Община Велики Преслав През територията на община Велики Преслав преминава р. Камчия - сравнително голям воден обект с притоците, заустващи се в нея, към поречие на р. Камчия. През 2023 г. е констатирана задоволителна експлоатация на ГПСОВ - Велики Преслав, пречистваща отпадъчните води от канализационна система на гр. Велики Преслав. През 2023 г. е установено частично отвеждане на отпадъчни води в р. Дервишка, чрез дъждопреливник поради затлачване на отвеждащ колектор. Нерегламентираното заустване е преустановено от оператора след осигуряване на необходимата проводимост на канализацията.

Община Нови пазар Пунктът за следене на имисионното състояние на водните обекти към територията на общината е разположен при с. Енево. Вследствие ефективната експлоатация на ГПСОВ Нови пазар, след точката на заустване на отпадъчни води от канализационната мрежа не е докладвано влошаване състоянието на водоприемника.

Община Търговище Вследствие на добрата експлоатация на ГПСОВ-Търговище, през 2023г. не се констатира замърсяване на повърхностен воден обект от градската канализационна система.

Община Попово От 01.01.2019г. ГПСОВ-Попово се стопанисва от „ВиК“ ООД – гр. Търговище и продължава да се експлоатира ефективно. През годината са извършени две контролни проверки, при които не е констатирано превишения на заложените емисионни ограничения.

Община Антоново През 2021г. пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Антоново е въведена в експлоатация, която посредством изградения колектор събира отпадъчните води от три от общо шест броя точки на заустване, за пречистване на по-голямата част от отпадъчните води, формирани от населението на град Антоново, но съоръжението не функционира и не се извършва пречистване на отпадъчни води.

Община Върбица През Ноември 2018г., от страна на общината е постъпило инвестиционно предложение за изграждане на модулна пречиствателна станция за отпадъчни води и довеждаща канализационна инфраструктура за гр. Върбица. През 2023 г. не са извършвани дейности по изграждане на ПСОВ.

Община Смядово През 2022 г. от община Смядово е постъпило инвестиционно намерение за изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води към съществуващата канализация на гр. Смядово. Към момента не са започнали строителни работи по изграждане на ПСОВ.

Четири селищни агломерации (гр. Каспичан, гр. Смядово, гр. Омуртаг и гр. Опака), продължават експлоатация на канализационни системи без изградени ПСОВ. ПСОВ Антоново е изградена и въведена в експлоатация, но не функционира.

Регионални депа за неопасни отпадъци

Регионални депа за неопасни отпадъци (ТБО) са на гр. Шумен, гр. Търговище и гр. Омуртаг. Извършени са по две планови проверки на посочените обекти през годината. От РДНО-Търговище не са констатирани зауствания на атмосферни или отпадъчни води, като регионалното депо е в процес на СМР за разширение и изграждане на нова клетка. Заложено е изграждане на ЛПС за инфилтратни води и оползотворяване на пречистените такива, чрез оросителна инсталация, както и са изградени нови два басейна, един за непречистени инфилтратни води и един за пречистени инфилтратни води. При РДНО-Омуртаг е наложена текуща месечна санкция за установени превишения на ИЕО, от взети извадки на повърхностни води, от пункт за мониторинг. На РДНО-Шумен са извършени две планови и четири извънредни проверки, давани са предписания при установено изтичане на отпадъчни/инфилтратни води и при замърсяване на воден обект.

Хвостохранилища

Контрол на техническото състояние на тези обекти се осъществява основно от Областните комисии на Дирекция Гражданска защита, в които участва представител на

БДДР - Плевен и БДЧР- Варна. Хвостохранилище "Каолиново" - "Каолин" АД е безотточно с капацитет 2 200 000 м³. В него се вливат отпадъчните води от обогатителна фабрика Каолиново.

Хвостохранилище за промивни отпадъчни води от дейността на ТМСИ към "Кариера Драгоево" АД, с. Драгоево, общ. Велики Преслав. Хвостохранилището е приемник на отпадъчни води от промивната инсталация за производство на каменни фракции за производство на бетонови смеси с капацитет 300 000 куб.м. С Решение № 254 от 28.08.2007 г. на БДЧР- Варна е прекратено депонирането на отпадъчните води в съоръжението.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

Преобладаващи почвени типове в обхвата на РИОСВ гр. Шумен са черноземните с техните подтипове, сиви и кафяви горски почви, делувиално-ливадните почви. Приоритет в направление "опазване на почвите" се поставя върху осъществяване на контрол на обекти, извършващи стопански дейности, водещи до увреждане и замърсяване на почвите, както и въвеждането на мерки за устойчивото им управление.

Обобщена информация за поземления фонд на територията на РИОСВ-Шумен

Област Шумен:

Населено място	Земеделски земи / дка	Обработваеми земи / дка	Горски територии / дка	Общо дка
Велики Преслав	16 470	14 835	8 295	27 762
Венец	14 546	12 674	6 057	22 259
Върбица	14 840	11 519	26 285	45 680
Каолиново	20 579	17 626	6 066	29 354
Каспичан	19 111	15 500	5307	27 440
Никола Козлево	16 521	14 273	8317	26 433
Нови пазар	22 711	18 842	6 187	31 765
Смядово	13 140	17 050	35 377	65 567
Хитрино	22 307	18 164	2 698	27 670
Шумен	45 563	39 032	11 692	65 229
Общо за обл. Шумен	207 544	17 5602	97 954	338 969

Земеделските територии представляват 61,2%, а горските територии 28,9 % от общата площ в област Шумен.

Област Търговище:

Община	Земеделски земи / дка	Обработваеми земи / дка	Горски територии / дка	Общо дка
Антоново	26 030	19 562	17 764	47 878
Омуртаг	27 766	19 262	9 376	40 083
Опака	10 140	8 583	4 857	15 735
Попово	59 391	49 652	18 340	83 299
Търговище	47 377	39 703	15 941	68 867
Общо за обл. Търговище	170 704	36 762	66 277	255 853

Земеделските територии представляват 66,7 %, а горските територии 25,9 % от общата площ в обл. Търговище. Нарушени терени от добивната промишленост са 2290 дка, а на депата за отпадъци – 380 дка. Изразено в проценти това представлява 0,4 % от общата площ и 0,8% от земеделските земи в региона.

Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

На територията, контролирана от РИОСВ – гр. Шумен, броят на пунктовете за обследване от мрежата за широкомащабен почвен мониторинг I-во ниво е 25. През 2021 г.

в изпълнение на утвърдената програма от ИАОС - София по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг, Регионалната лаборатория - гр. Шумен е извършила пробонабиране от две дълбочини (0-10/10-40 см за необработваеми и 0-20/20-40 см за обработваеми в три повторения) от 8 пункта: пункт № 297 с. Осиково, община Търговище; пункт № 296 с. Мечово, община Антоново; пункт № 299 с. Садина, община Попово; пункт № 318 с. Голямо ново, община Търговище; пункт № 351 гр. Върбица, община Върбица; пункт № 368 с. Мараш, община Шумен; пункт № 371 с. Пристое, община Каолиново; пункт № 385 с. Църквица, община Никола Козлево. Всяка смесена проба е съставена от 9 единични почвени проби, взети в кръг с радиус 5 м за всеки обособен елементарен участък с площ от 150 м². Предстои изпитване на пробите по показатели: полициклични ароматни въглеродороди (РАН), полихлорирани бифенили (РСВ), органохлорни пестициди (ОСР), хлорбензени, пентахлорфенол, живак и тежки метали. Изпитването по показателите, съгласно програмата за почвен мониторинг за 2023 г. е със срок до 16.06.2024 г.

На територията на РИОСВ – гр. Шумен не са определени пунктове за наблюдение на засоляване на почвите. През 2023 г. е извършено пробонабиране по почвен мониторинг II-ро ниво – функционална подсистема “Контрол и опазване на почвите от вкисляване” в 3 пункта /полигона/ – в землищата на с. Венец, с. Риш и с. Менгишево по схема на ротиращите диагонали. Не са констатирани проблеми относно вкисляване на почвите.

Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

На територията на РИОСВ – Шумен са разположени 10 бр. площадки с общо 142 бр. контейнери тип „Б-Б куб“ и 12 бр. складове, в т.ч. 5 бр. общински. В изпълнение на програмата за почвен мониторинг - III ниво – локални почвени замърсявания, през 2023 г. бяха извършени проверки на място на всички площадки, на които са разположени контейнери „Б-Б кубове“ и складове за съхранение на залежали и негодни за употреба ПРЗ. При извършените през 2023 г. 22 бр. планови и 9 бр. извънредни проверки, 22 бр. планови проверки са на складове за съхранение на ПРЗ и Б-Б кубове, при които са дадени общо 5 бр. задължителни за изпълнение предписания, 2 бр., от които са свързани с отстраняване на нарушения по стените или изолационната повърхност на Б-Б кубове, 2 бр. за почистване на растителността с оглед осигуряване на достъп до площадките и 1 бр. да се съберат разпилените ПРЗ. Дадените при проверките предписания са изпълнени. На контейнерите „Б-Б кубове“ е извършено обслужване от „БалБок Инженеринг“ АД, гр. София.

Местоположение на Б-Б кубовете			Количества залежали ПРЗ кг/л
Населено място	Община	Брой	
1	2	3	4
1. гр. Опака – прилежаща територия пр.т./склад ПРЗ	Опака	14	17100 кг / 7200 л
2. с. Градище –селскостопанско летище	Шумен	15	27000 кг / 5300 л
3. с. Конево – пр. т. склад ПРЗ	Върбица	6	12600 кг / 500 л
4. с. Изгрев – пр. т. склад ПРЗ	Венец	28	45000 кг / 2900 л
5. с. Марково – пр. т. склад ПРЗ	Каспичан	12	21300 кг / 4800 л

6. с. Сини вир- пр. т. склад ПРЗ	Каолиново	10	11350 кг / 5000 л
7.с. Хан Крум- пр. т. склад ПРЗ	Велики Преслав	34	55630 кг / 10800 л
8. гр. Смядово пр. т. склад ПРЗ	Смядово	6	28 м ³ / 4255 л
9. с. Мировци – пр.т. склад ПРЗ	Нови пазар	8	17500 кг / 2100 л
10. гр. Омуртаг- депо ТБО	Омуртаг	9	15300 кг / 7800 л

	Местоположение на складовете			Количество на ПРЗ в кг (литър)			
	Населено място	Община	Собстве-ник	С неизвестен произход		Общо количество кг (литър)	
				твърди	течни	твърди	течни
1	2	3	4	9	10	11	12
1.	Семерци	Антоново	община	3880кг	200 л	7420 кг	4700 л
2.	гр. Опака	Опака	община	5700	60	5700	60
3.	с. Тимарево	Хитри-но	община	7500	2050	7500	2050
4.	с. Върбак	Хитри-но	ЕТ “Агро-съвет-Теодора Железова	200	287	200 кг	287 л
5.	с.Памукчи	Нови пазар	ЗП “Х*А*О*”	1200		1200	
6.	гр. Нови пазар	Нови пазар	“Милкстар” ЕООД,	~800		~800	
7.	с.Царев брод	Шумен	ППК”Зора”	9100	5000	9100	5000
8.	с. Царев брод	Шумен	ДП “ЕБ към ЗИ” гр. Шумен	9370		9370	
9.	с. Коньо вец	Шумен	ДП “Кабиюк”	6200	10300	6200	10300
10.	гр.Шумен	Шумен	“ЗИКИ 07” ЕООД	2500	3000	2500	3000
11.	с. Градище (бивш стопан-ски двор)	Шумен	държава	~300		~300	
12.	с. Голямо Соколово*	Търговище	община	5553,5	0	5553,5	

* В склада в с. Голямо Соколово се съхраняват препарати за кожарската промишленост, намерени в землище с. Подгорица във връзка с постъпил в РИОСВ – гр. Шумен сигнал относно изхвърлени ПРЗ.

Рекултивации - през 2023 г. няма извършени рекултивации на нарушени терени по реда на Наредба № 26.

Извършени проверки и предприети действия по регистрирани жалби/ сигнали. През 2023 г. са извършени 2 бр. проверки по постъпили в РИОСВ-Шумен сигнали, касаещи замърсяването на почвите. По сигнал за замърсяване с птича торова маса на река Камчия е извършена проверка, при която беше извършен обход по поречието на реката в землището на с. Церовище. Не беше установено наличие на замърсяване. При извършена проверка на място в с. Ковачевец бяха обходени описаните в

сигнала замърсени площи с твърди торови маси. Извършена е проверка на животновъден обект за отглеждане на ЕПЖ, в с. Ковачевец, при която се установи, че на територията на фермата са налични съоръжения за съхранение на твърда и течна торова маса образувани от дейността на фермата. Твърдата торова маса се съхранява на бетонова площадка, течната торова маса с поток битово-фекални отпадъчни води се отвежда посредством локална канализация до бетонова черпателна шахта. Констатираните торови маси са подготвени за използване на наторяване на собствени или арендувани земеделски земи. През годината са препращани по компетентност 7 бр. постъпили в РИОСВ-Шумен, относно замърсяване и изхвърляне на торова маса и неприятни миризми от торова маса.

Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ гр.Шумен. Почвата е незаменим, ограничен и невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване и управление. Контролирани дейности по отношение на почвите са: правилното съхранение и депониране на торовата маса от животновъдната дейност в съответствие с изискванията на екологичното законодателство; изпълнението на програмите за мониторинг на почвите на площадките на дружествата, които имат издадено комплексно разрешително; анализ на състоянието на почвите в пунктовете от Националната система за мониторинг, правилното съхранение на залежали пестициди, недопускане на замърсяване и увреждане на почвите от стопанската и промишлена дейност на фирми и частни лица.

II.4 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Защитени територии по категории, съгласно Закона за защитените територии.

В региона, контролиран от РИОСВ - Шумен, обхващащ област Шумен и област Търговище има 1 Резерват, 3 Поддържани резервата, 1 Природен парк, 18 Защитени местности и 6 Природни забележителности.

Защитени територии /ЗТ/ в Област Шумен

РЕЗЕРВАТИ /Р/

“Букака” - обявен със Заповед № 79/05.02.1980 г. на КОПС. Заема обособена зона в територията на Природен парк “Шуменско плато“ с площ от 63,04 ха в землището на гр. Шумен с надморска височина 450 м. Резерват “Букака” е горски масив обявен за опазване на съществуващата коренна над стогодишна елитна букова гора от вида мизийски бук /*Fagus sylvatica ssp. moesiaca*/. Освен мизийския бук като доминиращия вид, северната му част е смесено съобщество широколистни гори от видовете зимен дъб, габър, благун, клен, цер и др.; подлесът е богато изграден от леска, глог, шипка, къпина, мъждрян и др. Разнообразието на тревната покривка е представено от синчец, лютиковидна съсънка, кукувиче грозде, жълтурче, снежно кокиче, минзухар, пролетно ботурче, момкова сълза, момина сълза, петров кръст, копитник, змиарник и др., а от представителите на животинския свят могат да се срещнат лисица, заек, язовец, сърна, дива свиня, сив хомяк, няколко вида змии, рядко благороден елен. *На територията на резервата са забранени всякакви дейности, с изключение на преминаването на хора по маркирани екопътеки, утвърдени със Заповед на министъра околната среда и водите.*

ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ /ПР/

“Патлейна” - обявен с Постановление №13428/23.10.1948 г. на МЗГ. Защитената територия е обявена за природен резерват с Постановление на МЗГ №13428/23.10.1948 г., с площ 4,3 ха, разширена със Заповед на КОПС № 977 от 26.12.1979 г. и заема площ от 37,8 ха. Със Закона за защитените територии е променен статута на защитената територия като същата от “резерват” е прекатегоризирана в категория “поддържан резерват” със

Заповед на МОСВ № РД-360/15.10.1999 г. Площта на поддържаения резерват е актуализирана със Заповед № РД-316 от 30.05.2006 г. на МОСВ, съгласно която той заема площ от 40,62 ха. Поддържаения резерват “Патлейна” се намира в землището на гр. Велики Преслав на 4 км южно от града по северния склон на Преславска планина и едноименната местност, в красивата криволичеца долина между двете била над р. Патлейна и приточния ѝ дол. Поддържаеният резерват е обявен за съхраняване и защита на естественото находище, останала част от съществуваща гора, от вида “див рожков”, терциерен реликт включен в „Червената книга” на България и най-голямо в страната. В защитената територия като съобщество растат още дъб, бряст, габър и др. дървесни видове. Тревната покривка е богато и разнообразно представена като най-значим е защитения вид Урумово лале. На територията на поддържаения резерват “Патлейна” и в непосредствена близост до територията му се намират няколко исторически паметника – останки от манастирска църква и занаятчийска работилница с пещи от времето на Първото българско царство, края на IX и началото на X век и средновековния манастир от X век “Св. Пантелеймон”. Поддържаения резерват “Патлейна” не е документално предаден за стопанисване от РИОСВ, като регионален орган на МОСВ и няма изготвен план за управление. [Заповед № РД-515/26.06.2013 г.](#) на министъра на околната среда и водите за определяне на пътека за посетители през Поддържаия резерват "Патлейна" и [картен материал](#).

“Дервиша” - обявен с Постановление №13428/23.10.1948 г. на МЗГ. Обявен като защитена територия “Природен резерват” с Постановление №13428/23.10.1948г. на МЗГ с площ около 10 ха и прекатегоризиран със Заповед № РД-361/15.10.1999г. на МОСВ с площ 10.6 ха, съгласно ЗЗТ и изискванията за категориите защитени територии. Площта на поддържаения резерват е актуализирана със Заповед № РД-317 от 30.05.2006 г. на МОСВ, съгласно която той заема площ от 112.136 дка. Поддържаия резерват “Дервиша” се намира на 3 км от гр. В. Преслав в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Преслав” по северния склон на Преславската планина. Разположен е по двата бряга на дерето на р. Дервишка, като тясна успоредна на дерето ивица и е обявен за защитена територия за съхраняване и защита на единственото естествено находище на дървесния вид “конски кестен” в България, запазен остатък от някогашна обширна гора. Отделни екземпляри от конския кестен в поддържаения резерват достигат 35 метра височина. В защитената територия растат още орех, клен, габър, сребролистна липа, а тревната покривка е разнообразна на видове. На изток-югоизток ПР “Дервиша” граничи с път, останки от стар римски път. Поддържаият резерват “Дервиша” не е документално предаден за стопанисване от РИОСВ, като регионален орган на МОСВ и няма изготвен план за управление.

“Момин град” - обявен със Заповед № 665/03.05.1960 г. на ГУГ. Защитената територия е обявена със Заповед № 665/03.05.1960г. за природен резерват, като впоследствие е прекатегоризирана съгласно ЗЗТ в поддържаия резерват със Заповед № РД-375/15.10.1999 г. на МОСВ, с площ от 109 дка. Площта на поддържаения резерват е актуализирана със Заповед № РД-193 от 28.02.2013 г. на МОСВ, съгласно която той заема площ от 66.467 дка. Поддържаия резерват “Момин град” е обявен за защитена територия с цел опазване и поддържане на вековна 150 годишна елитна букова гора. Територията на поддържаия резерват се намира във Върбишкия дял на Източна Стара планина с надморска височина 800 м. в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Върбица” - гр. Върбица, землище гр. Върбица, община Върбица. В подрастта на елитната букова гора се срещат единично представени видове габър и явор. В защитената територия животинския свят е представен предимно от видове – обект на лов. ПР “Момин град” не е документално предаден за стопанисване от РИОСВ, като регионален орган на МОСВ и няма изготвен план за управление.

На територията на Поддържаияте резервати са забранени всякакви дейности, с изключение на: преминаване на хора по маркирани екопътеки, включително с образователна цел, утвърдени със Заповед на министъра на околната среда и водите;

събиране на семенен материал с научна цел или за възстановителни дейности, както и за провеждане на поддържащи, направляващи и регулиращи мерки.

ПРИРОДЕН ПАРК /ПП/

“Шуменско плато” - обявен със Заповед № 79/05.02.1980г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Народен парк със Заповед № 79/05.02./1980г. на КОПС и прекатегоризиран в Природен парк със Заповед на МОСВ №563/08.05.2003 г. С площта си от 3929,9 ха, от които 3703,9 ха са в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Шумен” и „ДГС Преслав” и 226 ха - общински горски фонд на община Шумен, е най-голямата защитена територия в района на РИОСВ - Шумен. Разположен е югозападно от гр. Шумен и обхваща по-голямата част от площта на Шуменското плато – най-големия дял на Шуменските височини, разположени в източната част на Дунавската хълмиста равнина. Географското положение, особеностите на релефа и почвено-климатичните условия предопределят голямото видово разнообразие на флората - повече от 550 вида висши растения, от които над 120 вида лечебни растения. Обликът на растителността като цяло в парка се определя от екосистемите, заемани от представителя на коренната дървесна растителност - мизийския бук и смесените съобщества широколистни гори, в които бука съжителства с обикновен и келяв габър, цер, благуи, клен, ясен, сребролистна липа, космат дъб и др. Многообразието на тревната покривка е представено и от защитени, застрашени и редки растителни видове, някои от които включени в “Червената книга” на България, като горска съсънка, давидов мразовец, пролетно ботурче /циклама/, седефче, снежно кокиче, българско еньовче, източен миск, кавказка копривка, ленолистен целolist, степен пащърнак, червен хедизарум, щитовидна фибигия. Проучени и описани на територията на ПП са 11 рода и 20 вида - представители на сем. Орхидеи, от които 1 вид е от включените 12 вида в “Червената книга” на България, а 5 от срещаните се видове са в Приложение №3 на Закона за биологичното разнообразие. ПП “Шуменско плато” с местоположението си, умерения климат и разнообразните биотопи е привлекателно местообитание за много представители на животинския свят. Висшата фауна, от средно-европейски с понтийски елементи, е представена от 109 вида гръбначни животни, от които 28 вида бозайници, 61 вида птици, 14 вида влечуги и 6 вида земноводни. От видово най-многочислената орнитофауна 45 са гнездящи, а останалите преминаващи или зимуващи. Разнообразието във видовото животинско представителство се изразява с присъствието на видовете смок мишкар, голям и малък ястреб, бухал, черен кълвач, черен щъркел, включени в “Червената книга” на България. Територията на Природния парк “Шуменско плато”, с разнородния скален състав на релефа и подземните реки, определящи карстовия ландшафт, е осеяна с около 60 пещери - сухи и водни, въртопи, скални образувания; скални манастири и църкви – археологически останки на крепости и селища, датиращи от различни исторически епохи. С Решение № 464 от 23.06.2011 г. на Министерски съвет е приет План за управление на Природен парк „Шуменско плато“.

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ /ЗМ/

“Каньона” - обявена със Заповед № РД-330/23.04.2012г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД - 330/23.04.2012г. на МОСВ, с цел опазване на растителен вид Нарязанolistен тъжник (*Spirea crenata* L.) и неговото местообитание. Намира се в землището на с. Каспичан, ЕКАТТЕ 36590, община Каспичан, област Шумен, с площ: 175.8 дка. Стопанисва се от община Каспичан, под контрола на РИОСВ - гр. Шумен.

“Могилата” - обявена със Заповед № 4051/29.12.1973г. на МГОПС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №4051 от 29.12.1973г. на МГОПС и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед № РД-960/25.07.2003г. на МОСВ. Представлява земно възвишение, намиращо се в поземления фонд на ДП

”Кабиюк”, държавна публична собственост, стопанисвана от ДП ”Кабиюк”, землище с. Коньовец, община Шумен. Обхваща площ от 47,5 ха и е обявена за опазване разнообразната степна растителност, различна за всеки скат /изложение/ на могилата. Проведени научни проучвания са установили, че ”Могилата” е най-добре запазеното находище на степна растителност у нас. Растителността е изключително богата като общия брой е около 200 вида тревни и храстовидни видове, включително степната растителност. По-характерни видове са: коило, руска самодивска трева, див бадем, планинско котенце, горска съсънка, храстовидна карагана, пролетен горицвет, син и сребрист конски босилек, повет-нисък, дребна перуника, жълт равнец и др.

”Марашка кория” - обявена със Заповед № 416//12.06.1979г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №416//12.06.1979г. на КОПС при Министерски съвет и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед №РД-958/25.07.2003г на МОСВ. Целта за обявяването ѝ е да се съхрани запазилата се част от съществуващата в миналото дъбова кория от вида „летен дъб”. Защитената местност се намира в поземления фонд на землище с. Мараш, община Шумен с площ 23.0 ха, в която са разположени внушителни по своите размери вековни дъбови дървета на възраст над 350 год. Стопанисва се от община Шумен, под контрола на РИОСВ- Шумен.

”Чибуклията” - обявена със Заповед № 333/16.05.1991г. на МОС Защитената територия е обявена със Заповед № 333/16.05.1991г. на МОС на площ от 31.8 ха, с цел опазване на вековна церово гора, в съжителство с единично представения дървесен вид блаун. Намира се в ДГТ на СИДП ТП „ДЛС Паламара”, землище с. Хърсово, община Никола Козлево и се стопанисва и опазва от ТП „ДЛС Паламара”, под контрола на РИОСВ- Шумен.

”Дъбовете” - обявена със Заповед № 446/09.08.1978г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №446/09.08.1978г. на КОПС при Министерски съвет, с цел опазване на вековна гора от летен дъб с приблизителна възраст около 200 години, на площ от 0,5ха. Със Заповед № РД-956/25.07.2003г. на МОСВ защитената територия е прекатегоризирана в Защитена местност. Защитената територия се намира в поземления фонд на с. Илия Р. Блъсков, община Шумен. Стопанисва се от община Шумен, под контрола на РИОСВ - Шумен.

”Находище на Блатно кокиче м. Калпунар”, с. Кочово – обявена със Заповед №1938/03.07.1970г. на МГГП,

”Находище на Блатно кокиче – с. Осмар”, с. Осмар – обявена със Заповед №608/23.08.1979г. на КОПС

На територията на община Велики Преслав в поземления фонд на землищата с. Кочово и с. Осмар се намират две естествени находища на ценния растителен вид ”Блатно кокиче”, основание за поставянето на заеманата от вида територия под защита. С общата им площ от 31,00 ха, те са най-големите в Северна България. Находището на блатно кокиче в местност ”Калпунар”, земл. с. Кочово е обявено като защитена местност със Заповед № 1938/ 03.07.1970г. на Министерство на горите и горската промишленост (МГГП) с площ от 12 ха, а находището в землището на с. Осмар е обявено за ЗМ със Заповед № 608/23.08.1979г. на Комитета за опазване на природната среда (КОПС) при Министерски съвет, с площ от 19 ха. Находищата са ливади със смесена собственост, в по-голямата си част частна. Стопанисват се от земеделските кооперации в двете селища, в чиито арендовани земи са включени по-голямата част от частните имоти на находищата, под контрола на РИОСВ-Шумен.

”Червен божур” - обявена със Заповед № РД-311/30.05.2006г. на МОСВ

Защитената местност е обявена със Заповед № РД-311/30.05.2006г. на МОСВ с цел опазване на растителните съобщества, с преобладаващо представителство и висока плътност на вида „червен божур”, основен обект на защита. Намира се в землището на гр.

Върбица, община Върбица. Естественото находище заема площ от 12,0525 ха в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Върбица” и граничи с ПР “Момин град”. Площта на защитената местност е актуализирана със Заповед № РД-122 от 22.02.2023 г. на МОСВ, съгласно която тя заема площ от 12.0496 ха. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Върбица”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Челеклията” - обявена със Заповед № РД-312/30.05.2006г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-312/30.05.2006г. на МОСВ, с цел съхраняване и опазване на приоритетно местообитание от типа “панонски гори”, включващо находища на червен божур, понтийска ведрица, момкова сълза и на други защитени растителни и животински видове. Площта на защитената територия е 22,4248 ха. Намира се в землището на с. Веселиново, община Смядово, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Смядово”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Смядово”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Дебелеца” - обявена със Заповед № РД-313/30.05.2006г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-313/30.05.2006г. на МОСВ, с цел опазване на вековна букова гора и естествени находища на растителните видове мъжка папрат, волски език, женска папрат, бодлив залист, подезичен залист, както и на защитени растителни и животински видове. Площта на защитената територия е 28,88 ха. Намира се в землището на с. Веселиново, община Смядово, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Смядово”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Смядово”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Мадарски скални венци” - обявена със Заповед №РД-535/12.07.2007г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-535/12.07.2007г. на МОСВ за опазване на карстови скални венци, местообитания на изявени петрофилни и защитени животински видове (лешников сънливец, горски сънливец, белогръд таралеж, подковоноси и гладконоси прилепи, гарван, белоопашат мишелов, скален орел, малък лешояд, бухал, черен и белогръд бързолет, скална лястовица, ливаден дърдавец, шипоопашата и шипобедрена костенурка, стенен гушер, дъждовник и др.), както и находища на редки и защитени растителни видове (гризебахова кутявка, румелийско подрумиче, източен равнец, ленолистен целolist, източен микс, кавказка копривка, туфест игловръх и др.). Намира се на територията на две общини, в землищата на с. Мадара, община Шумен; с. Кюлевча, гр. Каспичан и с. Каспичан, община Каспичан, област Шумен, с обща площ 319,1336 ха в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Нови пазар” - гр. Нови пазар. Защитената местност е част от територията на Националния историко-археологичен резерват “Мадара”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Нови пазар”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Див рожков” - обявена със Заповед № РД-521/12.07.2007г. на МОСВ Защитената територия е обявена за Защитена местност със Заповед № РД-521/12.07.2007г. на МОСВ след прекатегоризиране на Буферната зона на ПР “Патлейна”, обявена със Заповед №578/17.06.1986г на КОПС при Министерски съвет, с площ от 72,7 ха. Целта е съхраняване на естественото находище на растителния вид Урумово лале, български ендемит, включен в “Червената книга” на Р. България. Стопанисва се и се охранява от СИДП ТП „ДГС Преслав”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Конски кестен” - обявена със Заповед № РД-512/12.07.2007г. на МОСВ Защитената територия е обявена за Защитена местност със Заповед № РД-512/12.07.2007г. на МОСВ след прекатегоризиране на Буферната зона на ПР “Дервиша”, обявена със Заповед №578/17.06.1986г на КОПС при Министерски съвет, с площ от 59,1 ха. Целта е съхраняване на естественото находище на дървесния вид Конски кестен, балкански ендемит, включен в “Червената книга” на Р. България. Стопанисва се и се охранява от СИДП ТП „ДГС Преслав”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ /ПЗ/

“Скока” - обявена със Заповед № РД-314/30.05.2006г. на МОСВ Природната забележителност е обявена със Заповед № РД-314/30.05.2006г. на МОСВ, с цел опазване на характерен ландшафт, включващ скални венци, водопад, забележителни карстови и скални образувания, най характерното, от които е “Софрата”. Площта на защитената територия е 111.0350 ха. Намира се в землището на с. Веселиново, община Смядово, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Смядово”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Смядово”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

**Защитени територии /ЗТ/ в Област Търговище
ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ /ЗМ/**

“Урумово лале” - обявена със Заповед № 853/10.08.1983г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №853/10.08.1983г. на КОПС при Министерски съвет и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед № РД-957/25.07.2003г. на МОСВ. Целта е опазване на естествено находище на растителния вид Урумово лале (*Tulipa urumoffii* Hayek), български ендемит, застрашен от изчезване вид, представен в трите му форми - жълта, червена и пъстра, включен в Червената книга на Р. България. Площта на защитената територия е 12.0 ха. ЗМ заема каменист, силно варовит стръмен склон от ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, в землищата на с. Пайдушко и гр. Търговище, община Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Игликина поляна” - обявена със Заповед № 448/25.04.1984г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №448/25.04.1984г. на КОПС при Министерски съвет и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед № РД-955/25.07.2003г. на МОСВ. Целта е опазване на естествено находище на растителния вид лечебна иглика (*Primula verus* L.), лечебно растение под ограничителен режим на ползване. Площта на защитената територия е 9.2 ха. Намира се в м. „Кованлъка” на нелесопригодна площ от ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище гр. Търговище, общ. Търговище. Целогодишно е обект на неорганизиран туризъм, поради красивата природа, съчетание на защитения обект с ограждаща го смесена широколисна гора и близостта с гр. Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Петка балкан” - обявена със Заповед № 215/05.04.1979г. на КОПС при МС Със Заповед №215/05.04.1979г. на КОПС при Министерски съвет, защитената територия е обявена като Природна забележителност. Прекатегоризирана е в Защитена местност със Заповед № РД-959/25.07.2003г. на МОСВ, с площ от 5,4 ха. Целта е опазване на вековна смесена гора от видовете цер, блаун, зимен дъб на възраст около 150 г. с неравномерен строеж в местността ”Баба конду”, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище с. Братово община Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Божур поляна” - обявена със Заповед № РД-315/30.05.2006г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-315/30.05.2006г. на МОСВ, с цел опазване на находище на червен божур, лечебна иглика, както и на защитени растителни и животински видове. Тя заема площ от 18,07ха, като се намира в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, в землищата на селата Вардун и Стража, община Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Римският мост” – обявена със Заповед № РД-961/25.07.2003г. на МОСВ Със Заповед №3718/28.08.1975г. на МГОПС, защитената територия е обявена като Историческо място с площ 0.1 ха. Прекатегоризирана е в Защитена местност със Заповед № РД-961/25.07.2003г. на МОСВ, с цел опазване на територия с характерен ландшафт. Защитената територия се намира в землището на с. Стеврек, общ. Антоново. Територията,

която обхваща защитената местност е със смесена собственост. ЗТ е под контрола на РИОСВ-Шумен.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ /ПЗ/

“Скално образувание Коня” – обявена със Заповед № 97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет, с площ 0,3ха. Целта е опазване на скално образувание – голина, наподобяващо изображение с форма на кон, намиращо се в близост до главен път София-Варна, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище гр. Търговище. Площта на природната забележителност е актуализирана със Заповед № РД-1023 от 01.11.2022г. на МОСВ, съгласно която тя заема площ от 0.53 ха. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Водопад в местността Боаза” – обявена със Заповед № 97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет, с площ 0.1ха. Целта е опазване на малък водопад, образуващ се от излизащ на скалната повърхност малък подземен приток на р. Врана. Намира се в живописната местност “Боаза”, в близост до главен път София-Варна, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище с. Пайдущко, общ. Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Дервентската пещера” – обявена със Заповед №534/25.09.1978г. на КОПС при МС Дервентската пещера е обявена за природна забележителност със Заповед № 534/25.09.1978г. на КОПС при Министерски съвет, с площ 1,0 ха. Намира се на склоновете на Преславската планина, дял от Източна Стара планина в Пролазкия пролом в землището на с. Пролаз, общ. Търговище, държавна публична собственост. Пещерата е една от малкото в този край, известна освен с големината си и с богатството на ексцентричните образувания на хелектитите и дендритите, змиевидните извивки на преградите на синтровите езерца с пещерни бисери в тях и масивните сталактити, осеяни с червеникавокафяви до розови и млечнобели кристали. Прилепите са основните видове в пещерната фауна, достигащи стотици броя. Пещерата е местообитание на особен вид малък бръмбър, родственик на вида Светломразец. Дервентската пещера е недостатъчно проучена.

“Гърбавата чешма” – обявена със Заповед № 1187/19.04.1976 г. на МГОПС Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №1187/19.04.1976 г. на Министерство на горите и опазване на природната среда (МГОПС), с площ 0.20ха в ОГТ на Община Антоново. Целта е опазване на скално варовиково образувание с височина 3 /три/ и повече метра и дължина около 10м, образувано от отлагането на варовик от течащата силно варовита вода. Стопанисва се и се охранява от Община Антоново, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Скално образувание Костадин тепе” – обявена със Заповед №1635/ 27.05.1976 г. на МГОПС Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №1635/ 27.05.1976г. на Министерство на горите и опазване на природната среда (МГОПС), с площ 5,0 ха. Обект на защита е скалното образувание в ОГТ на Община Антоново, в землището на с. Малоградец, общ. Антоново. Представлява останки от укрепление, свързано с легенда. Стопанисва се и се охранява от Община Антоново, под контрола на РИОСВ-Шумен.

№ по ред	Наименование	Категория	Собственост и стопанисване	Територия /хектари/	Землище, община	Приет план за управление
1.	Букака	Резерват	Изключителна държавна собственост	63,04 ха	гр. Шумен, общ. Шумен	Не
2.	Патлейна	Поддържан резерват	Изключителна държавна	40,62 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
3.	Дервиша	Поддържан резерват	Изключителна държавна собственост	11,2136 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
4.	Момин град	Поддържан резерват	Изключителна държавна собственост	6,65 ха	гр. Върбица, общ. Върбица	Не
5.	Шуменско плато	Природен парк	Държавна и общинска собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Преслав”, ТП ДГС „Шумен” и Община Шумен	3929,9 ха	с. Троица, с. Осмар и с. Кочово, общ. Велики Преслав, с. Лозево, с. Новосел и гр. Шумен, общ. Шумен	Да
6.	Каньона	Защитена местност	Държавна частна, държавна публична, общинска публична собственост. Стопанисва от община Каспичан	17,58 ха	с. Каспичан, общ. Каспичан	Не
7.	Могилата	Защитена местност	Държавна публична собственост. Стопанисва се от ДП „Кабюк”, землище с.Коньовец, община Шумен	47,5 ха	с. Коньовец, общ. Шумен	Не
8.	Марашка кория	Защитена местност	Общинска собственост. Стопанисва се от община Шумен	23,0 ха	с. Мараш, общ. Шумен	Не
9.	Чибуклията	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДЛС „Паламара” – с. Венец	31,8 ха	с. Хърсово, общ. Никола Козлево	Не
10.	Дъбовете	Защитена местност	Общинска собственост. Стопанисва се от община Шумен	0,5 ха	с. Илия Р. Блъсков, общ. Шумен	Не
11.	Находище на	Защитена	Смесена	12 ха	с. Кочово,	Не

	Блатно кокиче м. Калпунар	местност	собственост – частна и общинска публична. Стопанисва се от ПК „Вр. Долина” и „БГ Агро“ АД, с. Кочово		общ. Велики Преслав	
12.	Находище на Блатно кокиче – с. Осмар	Защитена местност	Смесена собственост – частна и общинска публична. Стопанисва се от ЗКПУ „Орало”, с. Осмар	19 ха	с. Осмар, общ. Велики Преслав	Не
13.	Червен божур	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Върбица”	12,0496ха	гр. Върбица, общ. Върбица	Не
14.	Челеклията	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Смядово”	22,4248 ха	с. Веселиново, общ. Смядово	Не
15.	Дебелеца	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Смядово”	28,88 ха	с. Веселиново, общ. Смядово	Не
16.	Мадарски скални венци	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Нови пазар”	319,1336 ха	с. Мадара, общ. Шумен, с. Кюлевча и с. Каспичан, общ. Каспичан	Не
17.	Див рожков	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Преслав”	72,7 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
18.	Конски кестен	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Преслав”	59,1 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
19.	Урумово лале	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	12 ха	с. Пайдушко и гр. Търговище, общ. Търговище	Не
20.	Игликина поляна	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	9,2 ха	гр. Търговище, общ. Търговище	Не
21.	Петка балкан	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	5,4 ха	с. Братово, общ. Търговище	Не

22.	Божур поляна	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище“	18,07ха	с. Вардун и с. Стража, общ. Търговище	Не
23.	Римският мост	Защитена местност	Държавна частна, държавна публична, част и общинска публична собственост.	0.1 ха	с. Стеврек, общ. Антоново	Не
24.	Скока	Природна забележителност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Смядово“	111,0350 ха	с. Веселиново, общ. Смядово	Не
25.	Скално образувание Коня	Природна забележителност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище“	0,53 ха	гр. Търговище, общ. Търговище	Не
26.	Водопад в местността Боаза	Природна забележителност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище“	0,1 ха	гр. Търговище, общ. Търговище	Не
27.	Дервентската пещера	Природна забележителност	Държавна собственост.	1,0 ха	с. Пролаз, общ. Търговище	Не
28.	Гърбавата чешма	Природна забележителност	Общинска публична собственост. Стопанисва се от Община Антоново	0,20 ха	с. Стара речка, общ. Антоново	Не
29.	Скално образувание Костадин тепе	Природна забележителност	Общинска публична собственост. Стопанисва се от Община Антоново	5,0 ха	с. Малоградец, общ. Антоново	Не

Информация за по-важни дейности, свързани със Защитените територии в региона, контролиран от РИОСВ - гр. Шумен

През 2023 г. от направление „БРЗТЗ“ са извършени 11 бр. проверки в защитени територии, от които 7 бр. планови и 4 бр. извънредни проверки. Извършените извънредни проверки са както следва: 1 бр. на ЗМ „Дъбовете“ във връзка с писмо на Кметство с. Илия Блъсково, общ. Шумен за дърво, чийто клон е пречупен в резултат от силен вятър; 3 бр. на ПР „Патлейна“, от които 2 бр. във връзка с писма на МОСВ за извършване на дейности по прочистване на път в границите на защитената територия и 1 бр. във връзка с подаден сигнал за необходимост от прочистване на пътя в ЗТ от надвиснали над него опасни сухи клони. През 2023г. на основание §7 от Закона за защитените територии са съгласувани: Проект за обособяване на екопътека „Свети Кирик“ в границите на защитена местност „Мадарски скални венци“, земл. на с. Каспичан и с. Кюлевча, общ. Каспичан; дейности по почистване на път водещ до туристическа хижа „Патлейна“ от самозалесили се храсти и паднали клони, попадащи в границите на защитена местност „Див рожков“ в землището на гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав, с цел осигуряване на достъп до хижата. През отчетния период бе завършено окомплектоването на набавената през предходната

година документация за актуализиране на площта на Природен парк „Шуменско плато“, и същата бе изпратена в МОСВ за завършване на процедурата по актуализация на площта на ЗТ, съгласно изпратеното от министерството писмо от 2022 г.

С цел осигуряване на пожарната безопасност в ЗТ- изключително държавна собственост бяха ревизирани оборудваните противопожарни депа. В срок бе изготвен План за противопожарно устройство за 2023г. на Защитените територии - изключителна държавна собственост на територията на РИОСВ Шумен - Резерват „Букака“ и Поддържаните резервати „Патлейна“, „Дервиша“ и „Момин град“. През отчетния период, както и през предходните години на територията на РИОСВ-Шумен не са възниквали пожари в Защитени територии.

Проведени са комисии на терен относно състоянието на находищата на блатно кокиче в с. Осмар и с. Кочово, община Велики Преслав.

Биоразнообразие

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, протичащи в тях. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е задължение с приоритетна значимост. Същността на приоритетите по опазване на биологичното разнообразие могат да се систематизират главно в няколко аспекта:

1. Опазване на местообитания по типова характеристика и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове, представителни за РБългария и Европа, нормативно уредено в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

2. Законът за лечебните растения (ЗЛР), подзаконовите нормативни документи – Наредби и Заповеди към него на МОСВ, уреждат опазването и регулират ползването на редица лечебни, редки и застрашени растения за добиване на билки, както изкупуването и търговията с тях.

Квотите /пределно допустимите количества/ за лечебни растения под специален режим на ползване от естествени находища за добиване на билки, както изкупуването и търговията с тях, се определят ежегодно със Заповед на министъра на околната среда и водите, за което бе проведена комисия с представители на общини и ДГС/ ДЛС. По отношение Националната стратегия за опазване и ползване на лечебните растения и ангажиментите на Общините да извършат приблизителна оценка на ресурса лечебни растения от земи общинска собственост за добив на билки, извършеното от Общините е задоволително. Осъществена е добра координация и взаимовръзка с Регионалната дирекция по горите /РДГ/, Държавните ловни стопанства /ДЛС/, Държавните горски стопанства /ДГС/ и Общините в дейността и действията по прилагане и спазване на ЗЛР на територията на РИОСВ-Шумен.

Провеждането на работни съвещания с еколозите на Общините, представители на ДГС/ ДЛС и РДГ в обхвата на РИОСВ- гр. Шумен през предходните години, както и оказаното ни своевременно съдействие при необходимост от ОД на МВР- гр. Шумен и Търговище се утвърди като форма на взаимодействие с обмяна на информация и методична помощ с цел осъществяване на ефективен контрол. През годината се акцентира върху контрол, изразен в проверки на място на вековни дървета, защитени територии, преписки за ИП/ГСП попадащи в защитени зони, билкозаготвителни пунктове и зоомагазини.

В рамките на календарната 2023г., експертите от направление „БРЗТЗ“ извършиха общо 51 планови проверки, от които 7 бр. на защитени зони, 30 бр. по Закона за лечебните растения, 12 бр. по Закона за биологичното разнообразие и 2 бр. ГМО. Също така се извършиха 84 бр. извънредни проверки, а именно: 1 бр. по изпълнение на предписания; 63 бр. във връзка с подадени сигнали; 3 бр. по внесени УИН и ГСП, касаещи защитени зони;

3 бр. на защитени територии, от които 1 бр. по писмо на Кметство с. Илия Блъсково, общ. Шумен и 2 бр. по писма на МОСВ; 10 бр. във връзка с донесени в инспекцията бедстващи животни; 1 бр. проверка на билкозаготвителен пункт по писмо на ОДМВР-Шумен; 2 бр. по писмо на МОСВ за разорани имоти, попадащи в защитени зони; 1 бр. на вековно дърво, във връзка с писмо на ТП „ДГС Смядово“.

През 2023 г. експертите от направление „БРЗТЗ“ извършиха 63 бр. проверки по подадени сигнали. 57 бр. от проверките са във връзка с подадени сигнали за намерени бедстващи екземпляри от защитени видове, които впоследствие са: настанени за лечение и отглеждане в Спасителен център за диви животни „Зелени Балкани” – гр. Стара Загора, ОП „Зоопарк – Спасителен център“ – гр. Варна, ОП „Център за защита на природата и животните - Добрич“, Зоопарк „Кьошкочете“ - гр. Шумен и в Център за размножаване и рехабилитация на сухоземни костенурки, фондация “Геа Челония” - с. Баня, общ. Несебър; освободени обратно в природата предвид доброто им състояние; оставени в районите, където са били открити, предвид леталния изход за тях преди транспортирането им до спасителен център. Останалите 6 бр. проверки са във връзка със следните подадени сигнали: 1 бр. за отглеждане на костенурки в частен дом в гр. Каспичан от физическо лице, като впоследствие на нарушителя бе съставен АУАН, а екземплярите бяха отнети в полза на държавата, като е издадено и наказателно постановление; 1 бр. за забелязана змия пред къщата на жител на гр. Шумен, ул. „Ат. Стойков“, който е изразил притеснение, че същата може да е отровна, като при проверката на място екземплярът не е открит; 1 бр. за сеч на здрави липови дървета на ул. „Отец Паисий“ в гр. Шумен, който първоначално е препратен по компетентност, но предвид изразените опасения от разрушаване на гнезда на защитени видове птици бе извършена проверка на терен, при която се установи, че сигналът е неоснователен по отношение на защитени видове птици и техните гнезда; 1 бр. за рязане на клони на здрави дървета на ул. „Вл. Вичев“ в гр. Шумен, като впоследствие сигналът е препратен по компетентност до Община Шумен; 1 бр. за неосигуряване на води от страна на ВЕЦ "Моста" за оводняване на река Голяма Камчия, като при проверката е установено, че се осигурява екоотток към реката; 1 бр. за необходимост да се прочисти пътя в ПР "Патлейна" от дървета и храсти, тъй като няма видимост, табелите не се виждат – във връзка със сигнала бе извършен оглед на терен и съответно установени надвиснали над пътя клон и изсъхнали дървета, за което бе извършено съгласуване с МОСВ и впоследствие опасните клони и дървета бяха отстранени.

През отчетния период са издадени 8 бр. регистрационни карти, съгласно разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие, като са регистрирани: 4 екземпляра от вида Сив папагал Жако (*Psittacus erithacus*); 1 екземпляр от вида Многоцветен лори (*Trichoglossus haematodus*); 1 екземпляр от вида Синьо-жълта Ара (*Ara ararauna*); 2 екземпляра от вида Червенокорема пирура (*Pyrrhura perlata*). През годината са прекратени регистрациите за общо 5 екземпляра: два екземпляра от вида Сив папагал Жако поради смъртта на птиците; три екземпляра от видовете Червенокорема пирура (2 бр.) и Многоцветен лори, предвид продажбата на птиците на лица, живущи в населени места извън териториалния обхват на РИОСВ-Шумен.

През месец януари 2023 година съвместно с представител на Българско дружество за защита на птиците е извършено 47-тото Среднозимно преброяване на зимуващи водолюбивы птици. През месец октомври 2023г. експерт от направление „БРЗТЗ“ взе участие в мониторинга на Кафява мечка (*Ursus arctos*) на територията на Западни Родопи (4-дневен) в рамките на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР). През годината беше проведена комисия за разпределяне на видове билки от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване по реда на Закона за лечебните растения.

При осъществения контрол на билкозаготвителните пунктове през 2023г. може да се обобщи, че в това направление са констатирани нарушения за: непредставяне на отчет

за изкупените, реализираните билки и складовите наличности; за изкупуване на количества билки без издадени разрешителни за ползване; за изкупуване на количества билки, надвишаващи определените такива в издаденото разрешително за ползване. Съставени общо 39 бр. АУАН по реда на ЗЛР, от които 2 бр. на длъжностно лице, което неправомерно е издало две разрешителни за ползване на лечебни растения. Издадени са 19 бр. наказателни постановления, като е сключено и едно споразумение. През годината са съставени 2 бр. АУАН на физически лица по реда на ЗБР, от които единия е за нерегистриране в 15-дневен срок от придобиването на закупените два екземпляра от вида Червенокорема пирура, съгласно разпоредбите на закона, а вторият акт е за отглеждане в частен дом на общо 21 бр. сухоземни костенурки, от които 5 бр. от вида Шипобедрена костенурка и 16 бр. от вида Шипоопашата костенурка.

В Спасителен център за диви животни „Зелени Балкани” – гр. Стара Загора са изпратени общо 37 бр. бедстващи екземпляри; в Център за размножаване и рехабилитация на сухоземни костенурки фондация „Геа Челония” - с. Баня, общ. Несебър е изпратен един екземпляр от вида Шипобедрена костенурка; в ОП „Зоопарк – Спасителен център“ – гр. Варна са изпратени общо 8 бр. бедстващи екземпляри; в ОП „Център за защита на природата и животните - Добрич“ са изпратени общо 29 бр. бедстващи екземпляри; в Зоопарк „Къшкочеве“ - гр. Шумен е изпратен един екземпляр от вида Бял щъркел. Освободени в природата са 4 бр. птици предвид доброто им общо състояние. 11 бр. птици са оставени в района, където са били намерени съгласно разпоредбите на ЗБР, поради леталния изход за екземплярите преди транспортирането им до Спасителен център. Във връзка с постановено условие в т.9 от част А от Лиценз № 43/03.04.2023г. издаден на Зоопарк „Къшкочеве“ - гр. Шумен от министъра на околната среда и водите, екземпляр от вида Обикновен мишелов бе пуснат на свобода на територията на Природен парк „Сините камъни“, предвид доброто здравословно състояние на птицата. На Регионален исторически музей – Русе бе предоставен трупът на екземпляр от вида Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*) за попълване на учебната сбирка на музея.

През 2023г. по отношение на защитени зони от НЕМ са съставени 2 бр. АУАН по Закона за биологичното разнообразие, както следва: 1 бр. във връзка с писмо на МОСВ за разорана част от имот с НТП: „Пасище“, попадащ в защитена зона и 1 бр. във връзка с внесено уведомление за ИП.

По отношение на Генетично модифицирани организми - през годината съвместно с представители на ИАОС са извършени 2 пробонабирания, резултатите от които са „Не се открива” ГМО ДНК.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби Национални политики в сферата на управление на отпадъците са разписани Национален план за управление на отпадъците по чл. 49 от Закона за управление на отпадъците, Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р. България, Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране, Национална програма за предотвратяването образуването на отпадъци. Към момента на изготвяне на настоящият доклад, Национален план за управление на отпадъците за периода 2021 – 2028 г. е приет от Министерски съвет. През 2023 г. са извършени проверки на всички общини в обхвата на РИОСВ гр. Шумен, по отношение спазване изискванията на чл. 52 от ЗУО. Всички общини имат разработени Програми за управление на отпадъците с период 2021-2028 г., съгласно изискванията на

чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците. Кметовете на общините са изпълнили задължението си да информират общинските съвети, за изпълнението на програмите за управление на отпадъците през предходната календарна година. По време на проверките, са представени съответните протоколи от Решенията на общинските съвети, с които се приемат представените отчети по изпълнение на програмите за управление на отпадъците на територията на съответната община. Програмите за управление на отпадъците на територията на общините, са неразделна част от общинските програми за околната среда и се разработват и приемат за период, съответстващ на периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Всички общини са разработили и приели с решения на общински съвет Наредби по чл. 22 от ЗУО с които са определени условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на съответната община.

2. Битови отпадъци През 2023 г. година, бяха извършени общо 30 броя планови проверки на всички 15 бр. общини, попадащи в териториалния обхват на РИОСВ гр. Шумен. Извършените извънредни проверки на общинските администрации са общо 30 на брой. Във всички населени места, е изградена система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, като дейността се извършва от лица притежаващи документи по чл. 78 от Закона за управление на отпадъците. Смесените битови отпадъци от общините Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар, Попово, Смядово, Шумен и Търговище се предават в инсталация за предварително механично-биологично третиране (сепариране на рециклируеми отпадъци за последващо оползотворяване и биологично третиране на отделената органична фракция), находяща се в с. Езерово, стопанисвана от „Екоинвест Асетс“ АД. Предаването на отпадъците се извършва на база сключени писмени договори, които са представени по време на извършения текущ контрол. В общините Шумен, Попово и Търговище са изградени претоварни станции, като дейностите по съхранение и претоварване на смесените битови отпадъци, се извършват при наличие на издадени документи по чл. 35 от ЗУО. Битовите отпадъци, образувани на територията на общините Хитрино, Венец и Каолиново, преминават през сепарираща инсталация, находяща се с. Близнаци, общ. Хитрино, стопанисвана от „Декра Строй“ ЕООД, притежаващ документ по чл. 35 от ЗУО № 15 – РД – 444 – 00 от 12.02.2020 г. Към регионално депо Омуртаг са включени населените места на общините Омуртаг, Върбица и Антоново от района на РИОСВ Шумен и Котел спадащ към териториалния обхват на РИОСВ-Бургас. Община Никола Козлево депонира СБО на Регионално депо за неопасни отпадъци в с. Стожер, област Добрич. Община Опака депонира ТБО на РД гр. Бяла. От месец Март 2023 г., смесените битови отпадъци се събират на претоварна станция, стопанисвана от ОП „БКС-Търговище“, притежаващ документ по чл. 35 от ЗУО № 15 – РД – 299 – 02 от 23.02.2023 г., след което се предават в инсталация за предварително механично-биологично третиране (сепариране на рециклируеми отпадъци за последващо оползотворяване и биологично третиране на отделената органична фракция), находяща се в с. Езерово, стопанисвана от „Екоинвест Асетс“ АД, на база сключен договор № РД-Д-45/17.02.2023 г. В четири общини с населени места над 10 000 жители са осигурени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други. Три от тях са изпълнили задълженията си чрез сключване на договор с лица притежаващи документ по чл. 67 от Закона за управление на отпадъците за съответните видове отпадъци. На територията на Община Шумен е изградена площадка за събиране и съхранение на опасни отпадъци, от домакинствата. През 2023 г. са извършени проверки на всички 15 общини в обхвата на РИОСВ гр. Шумен, по отношение спазване изискванията на чл. 52 от ЗУО. Всички общини имат разработени Програми за управление на отпадъците с период 2021-2028 г.,

съгласно изискванията на чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците. Кметовете на общините са изпълнили задължението си да информират общинските съвети, за изпълнението на програмите за управление на отпадъците през предходната календарна година. По време на проверките, са представени съответните протоколи от Решенията на общинските съвети, с които се приемат представените отчети по изпълнение на програмите за управление на отпадъците на територията на съответната община. Програмите за управление на отпадъците на територията на общините, са неразделна част от общинските програми за околната среда и се разработват и приемат за период, съответстващ на периода на действие на Националния план за управление на отпадъците.

3. Строителни отпадъци; През 2023 г. са извършени 14 броя планови проверки на лица, притежаващи документи по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците, за извършване на дейност по предварително третиране, оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци с кодове R5, R10, R12 и R13. При извършения текущ контрол е проследено спазването на условията в издадените документи по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците и изискванията на Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Беше осъществен контрол по отношение организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинства на територията на всички общини. При извършените проверки на всичките 15 бр. общини се установи, че на територията на Община Смядово е изградена площадка за приемане и временно съхранение на строителни отпадъци, община Търговище събира и оползотворява събраните строителни отпадъци на територията на общината за рекултивация на изчерпана кариера с. Пролаз, община Опака събира и предава строителните отпадъци събрани от територията на общината на център за разделно събиране и повторна употреба на строителни отпадъци от домакинствата на Регионално депо – гр. Бяла, общините Омуртаг, Антоново и Върбица предават строителните отпадъци събрани от територията на общините за дейност по оползотворяване с код R10 на Регионално депо Омуртаг, общините Шумен, Попово, Хитрино, Велики Преслав, Венец, Нови пазар, Никола Козлево, Каспичан и Каолиново предават строителните отпадъци събрани на територията на общините на дружество „Модулстрой 2013“ООД на база сключени договори.

4. Масово разпространени отпадъци: отпадъци от опаковки и полимерни торбички; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми; През 2023 г. са извършени общо 34 бр. проверки на 32 бр. обекти на лица, които пускат на пазара на Република България продукти, след употребата на които се образуват МРО, във връзка с изпълнението на задълженията им по чл. 14 от Закона за управление на отпадъците. От тях 28 бр. са планови и 6 бр. извънредни проверки, като 5 бр. са в изпълнение на Заповед на Министъра на околната среда и водите. Общия брой на дадените предписания е 13 бр., предимно за представяне на липсващи при проверките документи, от които няма неизпълнени. През годината са извършени проверки на 15 бр. общински администрации в териториалния обхват на РИОСВ – Шумен, относно организиране на дейностите по разделно събиране на МРО и оказване съдействие на организации по оползотворяване на МРО. През 2023 г. са извършени 5 бр. извънредни проверки във връзка със Заповед на Министъра на дружества „Топалов Мед“ ЕООД, „Вечни пчели“ ООД, „Визия папи“ ЕООД, ЕТ „Нико Илиев -92“ и „Скайком“ ЕООД. „Топалов Мед“ ЕООД и „Вечни пчели“ ООД са заплатили продуктова такса в ПУДООС на обща стойност 286 лв. Извършена е и 1 бр. извънредна проверка по изпълнение на предписание.

През отчетната година са извършени 4 бр. проверки на дружества, извършващи дейност по рециклиране на пластмасови опаковки. При проверките е установено, че по

данни от НИСО, на площадките на дружествата са приети отпадъци с код 15 01 02, в общо количество 159.595 т. Количеството на третираните на площадките отпадъци е 126.272 т.

Във връзка със спазване изискванията на чл. 7, ал. 3 от Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса, през 2023 г. са извършени 6 бр. проверки, при които няма установени нарушения.

През 2023 г. са извършени 5 бр. проверки на 5 бр. обекти, които извършват смяна и/или пускат на пазара на Р. България автомобилни гуми. Няма установени нарушения, относно спазване на изискванията на чл. 10, ал. 5 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми. Извършени са 20 бр. проверки на 20 бр. обекти, които извършват смяна и/или пускат на пазара на Р. България масла. По време на проверките не са установени нарушения, във връзка със спазване на изискванията на чл. 6 и чл. 9 от Наредбата за отработени масла и отпадъци от нефтопродукти. През отчетната година са извършени проверки на 7 бр. обекта по Наредба за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.

5. Производствени отпадъци; Основна част от контролната дейност в направление „УООП“ са проверките на генератори на производствени отпадъци. Осъществен беше контрол, по отношение начина на съхранение на производствените отпадъци и спазването на изискванията на Наредбата по чл. 43, ал. 1 от ЗУО, недопускане смесване на отпадъците, както и стриктното водене на отчетност по реда на Наредба 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри. На място е изискана и проверена документацията, относно предаването на образувателите отпадъци: наличие на сключени договори по чл. 8, ал. 1 от ЗУО, идентификационни документи, приемно-предавателни протоколи, кантарни бележки и др. Проследява се спазването на сроковете за предварително съхранение на отпадъците, съгласно § 1, т. 42 от ЗУО. Проверени са 193 бр. лица на територията на РИОСВ – Шумен, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, третиране и транспортиране на отпадъци. осъществен е контрол за установяване състоянието на съоръженията за третиране на отпадъци, както и спазване на технологията за третиране. За установяване спазването на изискванията на Наредба 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (ДВ. бр. 13 от 17.02.2015 г.), бяха извършени общо 18 бр. планови проверки на лица генериращи отпадъци от хуманната медицина, както и извършващи дейности с такива отпадъци. Медицинските заведения притежаващи документи по чл. 67 от ЗУО с включена в него дейност с код D-15 с медицински отпадъци са 6 на брой. Осъществени са 2 бр. проверки на лица, извършващи дейности по третиране (обезвреждане) на отпадъци от хуманното и ветеринарното здравеопазване. През изминалата 2023 г. 200 юридически лица са извършили класификация на отпадъци, образувани в резултат от дейността им, във връзка с което експертите от направлението са утвърдили 324 бр. работни листи, за класификация на отпадъци, генерирани от различни производствени процеси.

6. Съоръжения за третиране на отпадъци; През 2023 г., експертите на РИОСВ – Шумен, извършиха 197 бр. проверки на площадки с издадени документи по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците за дейност с отпадъци. От гореописаните обекти 83 броя проверки са по изпълнение на условията в издадените им разрешителни документи по чл. 67 от ЗУО и в изпълнение на чл. 72, ал. 2 от ЗУО. Извършени са 31 бр. проверки на площадки за които има издадени регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО за дейности по третиране на отпадъци и 83 бр. проверки на лица притежаващи регистрационни документи по чл. 78, за извършване на дейност по събиране и транспортиране на отпадъци. По време на проверките на операторите са дадени 83 бр. задължителни за изпълнение предписания, с цел привеждане в съответствие с нормативните изисквания. Установени са 13 бр. нарушения, за които са съставени и 13 бр.

актове за установени административни нарушения, 5 бр. от които са за нарушения относно предоставяне на информация и водене на отчетност за дейностите по отпадъците, 3 бр. са за неизпълнени предписания дадени при проверките, 3 бр. са за неспазване на условие, поставено в документ по чл. 35 от ЗУО, 1 бр. във връзка с неизпълнение на изискванията на чл. 22, ал. 4 от Наредба № 1 от 04.06.2014 г. и 1 бр. във връзка с неизпълнение на изискванията на чл. 8, ал. 2 от ЗУО. Във връзка с подадени в РИОСВ – Шумен заявления за издаване на разрешения за извършване на дейности с отпадъци и в изпълнение на изискванията на чл. 70, ал. 2 от ЗУО, през 2023 г. са извършени 2 бр. проверки.

7. Разрешителен и регистрационен режим за дейности с отпадъци; През 2023 г. са издадени общо 17 бр. разрешителни документи по чл. 67 от ЗУО, като от тях 2 бр. са нови, 8 бр. са за изменения и/или допълнения на вече издадени документи за извършване на дейности по третиране на отпадъци. Две юридически лица са подали заявления за прекратяване на дейността по третиране на отпадъци. На две площадки, на основание чл. 71, ал. 4 от ЗУО са извършени по една проверка за установяване на безопасното прекратяване на дейността. През годината е отнет 1 бр. разрешителен документ и са издадени 4 бр. откази. Общия брой на издадените регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО е 81. От тях 9 бр. са нови и изменения на вече издадени документи за извършване на дейности по третиране на отпадъци, 2 бр. за прекратяване на дейността и 1 бр. откази. Издадени са 60 бр. нови и изменения на вече издадени документи за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци, 7 бр. за прекратяване на дейността и 3 бр. откази. Във връзка с изискването на чл. 70, ал. 2 от ЗУО, през годината са извършени 2 бр. извънредни проверки, по представени в РИОСВ гр. Шумен заявления, за издаване на разрешения за нови площадки на които ще се извършват дейности по третиране на отпадъци. Проверките са насочени към съответствието на площадките с нормативните изисквания и съответствието на наличните на площадката съоръжения с които ще се извършват заявените дейности.

8. Контрол на търговци и брокери на отпадъци; През 2023 г. са проверени 4 бр. лица регистрирани като търговци и брокери на отпадъци. Проверена беше водената отчетност за дейността в Национална информационна система „Отпадъци“, наличието на договори за приемане и предаване на отпадъци. По време на проверките не са констатирани нарушения в областта на управлението на отпадъците, както и не са съставяни АУАН за установени административни нарушения.

9. Контрол, свързан с изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци; За изпълнение на задълженията на лицата, по отношение трансграничния превоз на отпадъци и спазване изискванията на Регламент 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 Юни 2006 г., а също и документиранието по реда на чл. 22 от Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се представя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри, през 2023 г. експертите от направление УООП извършиха 22 бр. планови проверки на лица извършващи износ и/или внос на отпадъци, от зеления списък по Регламента. Проверена беше придружаващата отпадъците документация, (договори, документи към обща информация по чл. 18 от Регламента) и водената отчетност в НИСО. Осъществен е контрол, по отношение представянето на декларация по образец № 51 от Наредба № 1 от 04.06.2014 г. и анекс VII на създадената за целта електронна поща на РИОСВ – Шумен. През годината са извършени 5 броя извънредни проверки по спазване изискванията на Регламент 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 Юни 2006 г., от дружество „Алкомет“ АД, при проверките са констатирани две нарушения съгласно изискванията чл. 22, ал. 4 от Наредба 1, за което на дружеството е съставен АУАН.

Постигнати резултати. Извършени проверки и предприети действия по регистрирани жалби/ сигнали; През 2023 г., експертите в направление Управление на

отпадъците и опазване на почвите извършиха общо 404 бр. проверки, от които 262 бр. на 240 обекта, по осъществения планов контрол и 142 бр. извънредни проверки на 96 обекта, от които 32 бр. по подадени в РИОСВ – Шумен сигнали и жалби на граждани, 19 бр. по последващ контрол по дадени при предходни проверки предписания, 21 бр. извънредни проверки по заповеди и писма на министъра на околната среда и водите, 25 бр. извънредни проверки по искане на ОД на МВР Шумен и Търговище, 17 бр. проверки по прекратяване на работни листи, 14 бр. във връзка с чистотата на населените места, 3 бр. по писма жалби на граждани, 7 бр. по самосезиране, 1 бр. по писмо за възникнал пожар на площадка за дейности с отпадъци, 3 бр. по заявления за издаване на документи по чл. 67 и чл. 78 от ЗУО и по прекратяване на документи. В рамките на осъществения контрол, на операторите са дадени общо 225 бр. предписания за привеждане в съответствия с нормативните изисквания на проверяваните обекти. Установява се намаляване на броя на извънредните проверки, спрямо 2022 г. когато те са били 166, установява се намаляване на проверките по подадени сигнали. За установените при извършените проверки нарушения на Закона за управление на отпадъците, през изминалата година са съставени 49 бр. актове за установяване на административни нарушения, от които 29 бр. на юридически лица, 15 бр. на физически лица, 3 бр. на кметове на общини и 2 бр. на общини, предимно за неизпълнение на дадени предписания, не водене на отчетност по чл. 44 от ЗУО и съхранение на ИУМПС. През годината са съставени 6 бр. АУАН без да са извършени проверки като 2 бр. са по представени документи от ОД на МВР-Търговище, 2 бр. по сигнали с представен снимков материал на превозни средства за изхвърляне на отпадъци, 1 бр. за не изпълнение на предписание от предходната година и 1 бр. установено нарушение на превоз на отпадъци без да притежава документ за събиране и транспортиране на отпадъци.

Основната част от подадените в РИОСВ – Шумен сигнали и жалби от граждани, са относно констатирани замърсявания с отпадъци и нерегламентирано изгаряне на отпадъци. През 2023 г. са извършени 34 бр. проверки по подадени сигнали и жалби, като в сравнение през 2022 г. те са били 40. При проверките по сигнали за установени нарушения на екологичното законодателство, експертите от направлението са съставили 5 бр. АУАН за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци или неизпълнение на дадени предписания.

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда. През 2023 г. са извършени планови проверки на 5 обекта за определяне показателите на шум излъчван в околната среда във връзка с прилагане на Закона за защита от шума в околната среда. „Бак Мес“ ООД, гр. Велики Преслав, кв. „Кирково“, Цех за производство на заготовки за дюнери; „Вилда 2015“ ЕООД, гр. Търговище, ул. „Л. Каравелов“ № 62, Цех за месопреработка, гр. Търговище, ул. „Панагюрище“ № 10, „Камаджиев - Милк“ ЕООД, гр. Нови пазар, Млекопреработвателно предприятие, с. Крива река, общ. Никола Козлево; „Лактис милк“ ООД, с. Тодор Икономово, ул. „Девети септември“ № 1, Млекопреработвателно предприятие; „Теси“ ООД, гр. Шумен – площадка Теси – 2, гр. Смядово, участък „Серпентини“. При проверките на обектите с извършено измерване на показателите на шум не са отчетени превишения на граничните стойности съгласно Наредба № 6. Не са констатирани нарушения по прилагането на ЗЗШОС.

III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

Програмата на Регионална Лаборатория - Шумен не включва радиологичен мониторинг на околната среда.

III.4. ОПАСНИ ХИМИЧНИ ВЕЩЕСТВА И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Управлението на химичните вещества и смеси е свързано с намаляване на риска за здравето на хората и околната среда и предотвратяване на последствията при големи промишлени аварии на обекти с опасни химични вещества и смеси. Прилагането и спазването на законодателството в областта на химикалите е гаранция за постигане на съответствие с основните цели на националната политика по опазване на околната среда; намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда; свободно движение на стоки и сигурност за потребителя. Контролът върху химичните вещества и смеси се осъществява, съгласно изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси /ЗЗВВХВС/, обн. ДВ, бр. 10 от 04.02.2000 г., изм. и доп., както и свързаните с него подзаконовни Наредби и Регламенти на ЕС/. Основната цел на контролната дейност, относно опасните химични вещества /ОХВ/, е: да се защити човешкото здраве и околната среда и да предотвратят препятствията пред търговията. Контролират се спазването на правила, които уреждат предлагането на пазара и употребата на определени категории химически продукти, пакет от хармонизирани ограничения относно пускането на пазара и употребата на конкретни опасни вещества и препарати и правила в случай на големи аварии и внос и износ на опасни вещества. Да се ограничава и предотвратява риска за човека и околната среда от въздействието на всички химични вещества, класифицирани като опасни по смисъла на ЗЗВВХВС, които се съхраняват, произвеждат и употребяват в териториалния обхват на РИОСВ Шумен.

През 2023 г. РИОСВ Шумен продължи работата с фирмите определили се, като производители, вносители, дистрибутори или потребители по веригата по смисъла на регламент REACH на територията на Регион – РИОСВ Шумен, с фокус към вносители. В направлението по отношение на химични вещества и контрол на риска РИОСВ Шумен контролира дейностите по производство, внос, износ, пускане на пазара, съхранение и употребата на химични вещества и смеси, изпълнението на задълженията на операторите на предприятия и/или съоръжения, попадащи под обхвата на Глава седма, Раздел I на ЗООС.

Направлението извършва превантивен контрол чрез съгласуване на инвестиционни предложения, планове и програми, относно на разполагането на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, измененията в тях, планирането на нови строежи, включително изграждането на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до такива предприятия.

Обхватът на контролната дейност през 2023 г. беше по прилагане на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, Регламент 1907/2006 REACH

и Регламент/ЕО/№1272/2008 г. Бяха включени проверки по извършени регистрации, нотификации, правилно съхранение и употреба на химичните вещества, изготвяне на рискови профили за вещества/фирми, показали несъответствия с изискванията на Регламента.

- Сътрудничество с Агенция „Митници“ в контекста на инструкцията за взаимодействие. Целева група: вносители на химикали;

- По Регламент (ЕС) 2017/852 относно живака. Целеви групи – оператори, които използват живак, смеси на живака или живачни съединения за разрешена употреба (за производство на продукти или в производствени процеси). Контрол за установяване на условия на екологосъобразно междинно съхранение на живак, смеси на живака или живачни съединения;

- По Регламент (ЕС) 1907/2006 REACH. Целеви групи - производители, вносители и потребители по веригата, в т.ч.:

- На производители и вносители на наноматериали за извършена регистрация по Регламент (ЕО) 1907/2006 REACH. Наноматериалите са химични вещества или материали с размери на частицата от 1 до 100 nm поне в едно измерение. Списъкът на веществата е публикуван на адрес: <https://euon.echa.europa.eu/bg/search-for-nanomaterials>;

- В рамките на Единадесетия хармонизиран европейски проект на Форума на ЕСНА (REF-11), за контрол на информационните листове за безопасност (ИЛБ). Целта на контролната дейност по проекта е да се оцени дали отговорните лица са актуализирали и са предоставили ИЛБ в съответствие с новите изисквания на Приложение II към Регламент REACH, изменен с Регламент (ЕС) 2020/878. Проектът е насочен към веществата и смесите, пуснати на пазара, главно върху разделите на ИЛБ, които са изменени с Регламент (ЕС) 2020/878;

- Изготвяне на рискови профили за химични вещества/фирми, показали несъответствия с изискванията на Регламент (ЕО) 1907/2006 REACH.

- На ограниченията на вещества от Приложение XVII на REACH (напр. диизоцианати), вкл. след нотификации от Комисията за защита на потребителите (КЗП) за вещества в изделия. Списъкът на веществата с въведени нови ограничения, включени в Приложение XVII на REACH е публикуван на адрес: <https://echa.europa.eu/bg/substances-restricted-under-reach>;

- На вещества, предмет на разрешаване (Приложение XIV на REACH), след достигане на съответната дата на забрана. Приоритет следва да се дава на веществата с издадени разрешения през 2021 г. или 2022 г. Целеви групи: оператори, на които е издадено разрешение или се ползват от преходния период, предвиден в чл. 56, пар. 1, буква г) на REACH; потребители надолу по веригата, които употребяват вещества, за чиято употреба е издадено разрешение на участник нагоре по веригата на доставки (нотификатори по чл. 66); потребители надолу по веригата, които използват продукти съдържащи вещества, за чиято употреба е издадено разрешение на участник нагоре по веригата, като вещества: 4-(1,1,3,3-тетраметилбутил) фенол, етоксиглиран (4-tert-OPnEO) и 4-нонилфенол, разклонен и линеен, етоксиглиран (4-NPnEO), в състава на реагенти за ин-витро диагностика (IVD) (напр. използвани в клинични лаборатории с цел проверка на прилагане условията в издаденото решение за разрешаване и отразени в ИЛБ, като събиране за подходящо пречистване на отпадъчните води замърсени с веществата); оператори, които пускат на пазара вещества, за чиято употреба е издадено разрешение на негови непосредствени потребители надолу по веригата (чл. 56, пар. 1, буква д) на REACH).

На контрол подлежи прилагането на условията към издадените разрешения за употреба, актуализирането на ИЛБ (съгласно чл. 31, пар. 9 на REACH) или информацията (съгласно чл. 32, пар. 3 на REACH). Списъкът на веществата, включени в Приложение

XIV на REACH, където може да се установи датата на забрана за производство и/или употреба, е публикуван на адрес: <https://echa.europa.eu/bg/authorisation-list>.

-По Регламент (ЕС) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ). Целеви групи – производители на изделия, вносители и потребители надолу по веригата. Контрол на ограниченията/забраните за употреба на устойчиви органични замърсители, вкл. новите УОЗ вещества;

-По Регламент (ЕО) 2019/1020 относно надзора на пазара. Целеви групи - производители, вносители, потребители по веригата, изключителни представители, дистрибутори, доставчици на услуги за обработка на поръчки, доставчици на услуга на информационното общество и крайни ползватели (потребители извън всяка търговска или стопанска дейност, занаят или професия).

Като високо рискови се определят обектите, които произвеждат и/или съхраняват големи количества химикали. Приоритетно бяха заложили тези фирми на територията на РИОСВ Шумен, които подлежат на контрол съгласно изискванията на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси.

Планирани за контрол и проверени през 2023 г. са 54 оператора от Община Шумен, 6 от Община Каспичан, 5 от Община Нови пазар, 11 от Община Велики Преслав, 1 от Община Върбица, 3 от Община Смядово, 1 от Община Никола Козлево, 7 от Община Каолиново, 5 от Община Хитрино, 2 от Община Венец, 2 от Община Омуртаг, 28 от Община Търговище, 8 от Община Попово, 1 от Община Опака, 1 от Община Антоново. През 2023 г. бяха извършени проверки за спазване изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, Регламент /ЕО/1907/2006 (REACH), Регламент/ЕО/№1272/2008 г., Регламент/ЕО/2019/1021 (POPs), Регламент /ЕО/648/2004, относно детергентите. Бяха извършени 146 бр. проверки на 141 обекта, от тях 135 планови проверки, участие в 54 комплексни проверки. Извършени са 11 извънредни проверки. Съставени са 3 АУАН. Наложена е една принудителна административна мярка. Дадени са 198 бр. предписания. Експерти от направлението участваха в проверки на 23 обекта с КР от 23 планирани. Експерти от направлението участваха в 9 ДПК. Извършени са 7 проверки от планираните 7 по СЕВЕЗО.

Регламент (ЕО) 1907/2006 REACH

През 2023 г. РИОСВ Шумен продължи работата с фирмите определили се, като производители, вносители, дистрибутори или потребители по веригата по смисъла на регламент REACH на територията на Регион – РИОСВ Шумен, с фокус към вносители. От общо 146 бр. проверки по Регламент № 1907/2006 (REACH), 22 бр. са на производители, попадащи в обхвата на REACH; 2 бр. на вносители, 2 бр. на дистрибутори и 141 бр. на потребители по веригата. Дадени са 198 бр. предписания, изпълнени са 193 предписания. Съставени са 3 бр. АУАН за установено неизпълнение на дадени при проверките 5 бр. предписания. Брой извършени проверки за: Предоставяне на информация за Същинска

регистрация или задължение за актуализиране на регистрацията съгласно чл.22 от REACH (спонтанна актуализация) – 22 бр., за вещества в изделия (член 33 от REACH) – 39 бр., разрешаване и ограничение на опасни вещества – 141 бр., общ брой задължени лица, на които са издадени предписания - 83 бр., при които не са констатирани несъответствия – 57 бр., проверки за наличие на ИЛБ, съответствието му с Приложение II на REACH и съгласуваност между данните в досиетата за регистрация (оценка за безопасност на веществото) и информацията в ИЛБ – 141 бр. Съгласно изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, относно извършване на контролната дейност с цел установяване на съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH) и по специално за необходимост и наличие на регистрации на вещества се извършиха проверки на пунктове за изваряване на етерични масла. Не се установи несъответствие на дружествата по отношение на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH).

Извършена е една проверка във връзка с Единадесетия европейски координиран проект REACH EN-FORCE-11 (REF-11) за контрол на качеството на изготвените ИЛБ в съответствие с Приложение II на Регламент REACH, изменено с Регламент 2020/878 . Бяха попълнени REACH-EN-FORCE-11, Форум REF-11 Информационни листове за безопасност (ИЛБ), ВЪПРОСНИК REF-11 за информационните листове за безопасност (ИЛБ) за проверените две вещества - Оловен оксид и натриев триполифосфат.

Във връзка с утвърдените указания за провеждане на контролна дейност по ЗЗВВХВС, съгласно Заповед № РД-268/11.05.2018 г. на Министъра на ОСВ при проверки се даваха предписания за изготвяне и представяне на Приложение №2 Формат и съдържание на информация, събирана и поддържана от задължените лица и удостоверяваща изпълнението на изискванията на чл.36 от Регламент REACH и чл.49 от Регламент CLP на проверяваните оператори. В РИОСВ Шумен се попълват и поддържат форматите на проверяваните фирми по Приложение №3 на горесцитираните Указания. Поддържат се електронни досиета на обектите.

Във връзка с изискванията на Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP) бяха извършени 141 бр. проверки по информация по веригата на доставки на 141 фирми, относно нотификации за класификация и етикетирание на вещества по CLP (чл. 40 CLP). Извършени са проверки на 30 дружества, относно предоставяне на информация за вещества в изделия на получени от 39 фирми. Проверки по Информация по веригата на доставки (член 32 от REACH) и съгласуваност между данните в досиетата за регистрация (оценка за безопасност на веществото) и информацията във веригата на доставка - 39 бр. Брой проверки, по време на които не са констатирани несъответствия – 57 бр., проверки, при които са дадени предписания – 83 бр. Извършваха се проверки на съдържанието на информационните листове за безопасност, съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008. Наличие на сценарий на експозиция (СЕ) към разширения ИЛБ (чл. 31.7 от REACH) и проверка на качеството на информацията в СЕ - 5 бр. Няма наложени глоби/имуществени санкции по Регламента през отчетния период.

Регламент №648/2004 относно детергентите

В РИОСВ Шумен през 2023 г. бяха извършени проверки: по Указания за провеждане на контролна дейност по прилагане на Регламент 1907/2006, утвърден със Заповед №РД-250/08.04.2009 г. на Министъра на околната среда и водите, относно детергентите и Регламент 648/2004 (Детергенти). На проверяваните предприятия бе извършен контрол и във връзка с правилното съхранение на химични вещества и смеси. Бяха извършени планови проверки на 4 бр. предприятия през 2023 г. по отношение на повърхностно активните вещества влизащи в състава на детергентите. На същите 4 бр. предприятия бяха извършени проверки и по отношение на употребата на фосфати и други фосфорни съединения в потребителските перилни детергенти. При проверките беше

установено следното: не е извършвано нарушение на чл.27 от Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, не се установи нарушаване на ограниченията относно биоразградимостта на ПАВ и на детергенти съдържащи ПАВ, както и за нарушаване на ограниченията за употреба на фосфати и други фосфорни съединения в потребителски перилни детергенти.

- **Регламент № 649/2012, относно износа и вноса на опасни химикали (PIC);**

Брой задължени лица, обект на контролна дейност и проверки – 2 бр. Брой проверки, по време на които: не са констатирани несъответствия – 2 бр. Брой извършени проверки за: Информационни листове за безопасност - 2 бр. От осъществените проверки по регламента, няма дадени предписания. На територията на РИОСВ Шумен нямаше износители и вносители през 2023 г. на PIC химикали по смисъла на Регламент (ЕС) 649/2012.

- **Регламент № 2017/852 относно живака;**

През 2023 г. е извършена 1 бр. проверка по реда на Регламента, няма дадени предписания и установени нарушения.

Регламент (ЕС) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ)

През 2023 г. са извършени са 79 бр. проверки на основание чл.27, ал.1, във връзка с чл.25, т.9 и т.14 от Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси по прилагането на Регламент 2019/1021(POPs). Бяха извършени 3 бр. проверки на фирми с предполагаема употреба на перфлуороктан сулфонова киселина (PFOS), нейните соли и перфлуороктан сулфонил флуорид (PFOSF), както и на всички УОЗ вещества от Приложение I и II, Хлороалкани C10-C13 (късоверижни хлори-рани парафини) (SCCP) в изделия /платове/, ПВХ фолио, като не се установи наличие на посочените вещества. Бяха извършени 7 бр. проверки на 7 фирми за УОЗ вещество-хексабромциклододекан HBCDD, на фирми професионални потребители и търговия с експандиран и екструдирен полистирен, не са констатирани нарушения и наличие на посочените вещества. Бяха извършени 5 бр. проверки за наличие на Полихлорирани нафталени (PCNs) на „Темакс-

търговски център за дома 1“ ЕООД, гр. Търговище, „Полипринт“ЕООД, гр. Шумен, „Алкомет“АД, гр. Шумен, „Рока България“АД гр. Каспичан и на „Херти-М“ООД, гр. Шумен. При проверките се констатира, че са спазени условията на ограничение. Бяха извършена 6 бр. проверки за наличие на HCBД на „Фикосота“ООД, гр. Шумен „Сарк България“АД, гр. Шумен, „Теси“ООД, гр. Шумен, „Рока България“АД, гр. Каспичан, „Херти“АД, гр. Шумен. Не се установи наличие на HCBД. Беше извършена 1 бр. проверка, по отношение на пентахлорфенол (РСР), на „Фикосота“ООД, гр. Шумен. Не се установи наличие на пентахлорфенол (РСР). На 57 фирми бяха извършени 57 бр. проверки по отношение на наличие на опасни вещества, за които са въведени забрана и ограничаване на производството, пускането на пазара и употребата, съгласно Регламент (ЕС) 2019/1021, относно устойчивите органични замърсители, на целеви групи – фирми производители на изделия, вносители и потребители надолу по веригата. Извършваха се проверки по отношение на Вписване 74. Диизоцианати от приложение XVII от, Регламент (ЕО) № 1907/2006 на европейския парламент и на съвета, от 18 декември 2006 година, относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, като при проверките е установено, че се спазват условията за ограничение и забрана.

Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара

Общ брой планови, извършени проверки - 7 бр. Брой уведомления/искания за продукти под митнически режим "допускане за свободно обращение" - 3 бр. Годишен бюджет, разпределен за дейности по надзор на пазара в обхвата на Регламента през 2023 г.- 0 лв.

Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси:

Извършени са всички 135 бр. проверки на всички обекти заложи в плана за контролна дейност по Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси, както и 4 бр. извънредни проверки. В рамките на осъществения контрол са дадени 53 бр. предписания, които са изпълнени. При проверките се констатира, че операторите съхраняват химичните вещества и смеси в съответствие с условията за безопасно съхранение и поддръжка на складовите съоръжения, които са посочени в информационните листи за безопасност. Спазват се общите изисквания към складовете и организацията за съвместно съхранение съгласно чл.6 от Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси.

2. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

Текущият контрол на операторите на опасни химични вещества (ОХВ) се състои в проверка на условията за съхранение и особено за съвместимост на всички позиции химикали, съгласно препоръките на производителя в информационните листи за безопасност/ИЛБ/, на основание чл.26 от ЗЗВВХВС. През 2023 г. бяха извършени проверки за спазване изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, Регламент /ЕО/1907/2006 (REACH), Регламент/ЕО/№1272/2008 г., Регламент/ЕО/2019/1021 (POPs), Регламент /ЕО/648/2004, относно детергентите. Бяха извършени 146 проверки на 141 обекта, от тях 135 планови проверки и 11 бр. извънредни. Съставени са 3 АУАН и е наложена една принудителна административна мярка. Дадени са 198 бр. предписания. Експерти от направлението участваха в проверки на 23 обекта с КР от 23 планирани. Експерти от направлението участваха в 9 ДПК. Извършени са 7 проверки от планираните 7 по СЕВЕЗО. От общо 146 бр. проверки по Регламент/ЕО/1907/2006 (REACH), 22 бр. са на производители, попадащи в обхвата на REACH; 2 бр. на вносители, 2 бр. на дистрибутори и 141 бр. на потребители по веригата. Дадени са 198 бр. предписания, изпълнени са 193 предписания. Съставени са 3 АУАН за неизпълнение на предписания - 5 броя.

Отчита се добра дейност, по отношение на контрола по химикали, която се изразява в липсата на аварии вследствие на дейности с употребата на химични вещества и смеси.

Севезо

Във връзка с планирането на контролната дейност на РИОСВ за предприятия и/или съоръжения, класифицирани с нисък или висок рисков потенциал, съгласно чл.103, ал.2 от ЗООС (СЕВЕЗО обекти) и в съответствие с чл.157а, ал.11 от ЗООС, и предоставените от МОСВ насоки и критерии, е извършена системна оценка на опасностите в СЕВЕЗО обектите на територията на РИОСВ Шумен. За всеки един СЕВЕЗО обект са отчетени отделните критерии и индикатори, които определят крайната оценка за предприятието и го категоризират като степен на опасност (висока, средна, ниска). В изпълнение на изискванията на Глава седма, Раздел I на ЗООС и Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях, на територията на

РИОСВ Шумен през 2023 г. са класифицирани 10 бр. предприятия с висок и нисък рисков потенциал. От тях 8 бр. с нисък и 2 бр. с висок рисков потенциал.

Регистър на СЕВЕЗО обекти

№ по ред	Наименование на обекта	Изходящ номер и дата на писмото (становището) за потвърждаване на ДППГА. Номер и дата на решение по чл.106, ал.4 от ЗООС за потвърждаване/отказ на ДППГА или негови актуализации (за ПСНРП)/Номер и дата на решение за одобряване/неодобряване на ДБ по чл. 116 ал.1 от ЗООС или ново решение по чл.116ж, ал.4 от ЗООС, или решение по чл. 99, ал. 2 от ЗООС (за ПСВРП)	Класификация на обекта	
			Висок рисков потенциал	Нисък рисков потенциал
1	2	3	4	5
1	Тракия глас България ЕАД, гр. Търговище	Решение №01-А7/2023 г. по чл. 116ж, ал.4 предложение първо, за потвърждаване на доклада за безопасност.	Висок рисков потенциал	
2	Караш инвест ЕООД гр. Смядово	Решение за одобряване на актуализиран доклад за безопасност по чл.116, ал.1, т.1 от ЗООС - №58 -А5/2018г.	Висок рисков потенциал	
3	Пашабахче България“ЕАД, гр. Търговище	Решение № РИОСВ Шумен – ПГА -02 /2022 г.		Нисък рисков потенциал
4	ЕР ЛИКИД България ЕООД, гр. Търговище	Изходящ номер и дата на писмото (становището) за потвърждаване на ДППГА - №2147 от 27.04.2016 г., Писмо Изх. №УК-2860 от 28.06.2022 г. На ИАОС, потвърждение по чл.103, ал.6 от ЗООС на извършена актуализирана класификация по чл.103, ал.5 от ЗООС.		Нисък рисков потенциал
5	Мега груп АД, гр. Варна площадка гр. Смядово	Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, чл.103, ал.9, във връзка с изискването на чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№ 1228 от 26.5.2016 г.		Нисък рисков потенциал
6	КРИС ОЙЛ 97 ЕООД, гр. Каспичан, ул. „Никола Вапцаров“ №27	Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, чл.103, ал.9, във връзка с изискването на чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№ ОА-2682/11 от 16.11.2020 г.		Нисък рисков потенциал
7	Фикосота ООД, гр. Шумен	Потвърждение по чл.103, ал.6 от ЗООС на извършена класификация на предприятието, Писмо на МОСВ Изх.№ УК-30 от 27.09.2018 г. Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, чл.103, ал.9 във връзка с изискването на		Нисък рисков потенциал

		чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№ ОА 2282/10/ от 1.02.2019 г.		
8	Ново стъкло ЕАД, гр. Нови пазар	Писмо Изх.№ ОА-2894/5/от 25.11.2021 г., Становище по чл.106, ал.2 от ЗООС за потвърждаване на пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии на ПСНРП - „Ново стъкло“ ЕАД гр. Нови пазар.		Нисък риск потенциал
9	Булбиокем ЕООД, гр. Смядово	Писмо Изх.№ОА-214/2/ от 3.02.2022 г. Становище по чл.106, ал.2 от ЗООС за потвърждаване на пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии на ПСНРП- „Булбиокем“ЕООД, гр. Габрово.		Нисък риск потенциал
10	Алкомет АД, гр. Шумен	Потвърждение по чл.103, ал.7 от Закона за опазване на околната среда, от ИАОС гр. София, Изх. №УК 2646 от 7.9.2023 г. на актуализирано уведомление за класификация. В РИОСВ е внесен ДППГА, Вх.№ОА-10 от 3.01.2024 г. Издадено е Решение-ДППГА-01-П-ШУ-2024.		Нисък риск потенциал

Предприятия или съоръжения, класифицирани, като предприятия с висок и нисък рисков потенциал на територията на РИОСВ Шумен към момента: с висок рисков потенциал са - 2 бр: „Тракия глас България” ЕАД, гр. Търговище; „Караш инвест“ЕООД гр. София, с обособена част от Химически завод Смядово. С нисък рисков потенциал са – 8 бр.: „Мега груп”ЕАД, гр. Варна, площадка гр. Смядово, „ЕР ЛИКИД България“ЕООД, гр.Търговище, „Крис ойл 97“ЕООД, гр. Каспичан, „Ново стъкло“ЕАД, гр.Нови пазар, „Пашебахче България“ЕАД, гр. Търговище, „Фикосота“ООД, гр. Шумен, „Булбиокем“ЕООД, гр. Габрово, площадка , гр. Смядово, „Алкомет“АД, гр. Шумен.

Беше планиран и извършен контрол как операторите на предприятията/ съоръженията проследяват възникналите аварии, аварийни ситуации и инциденти на територията на предприятието. Проверяваше се, дали операторът е взел мерки за събиране на информация свързана с инциденти и аварии. В случай, че на територията на предприятието са възникнали аварии, аварийни ситуации или инциденти, се обсъждат конкретните мерки, които са предприети от оператора за извличане на поуки и извършените коригиращи действия за предотвратяване на нови аварии. При необходимост се дават препоръки или предписания за подобряване на съществуващи мерки или предприемане на допълнителни мерки за ограничаване на възможността от възникване на инциденти или аварийни ситуации. След всеки случай на авария, аварийна ситуация и инцидент на територията на дадено предприятие, операторите следва да преразглеждат и при необходимост да актуализират съответните планове за обучение, аварийни планове, процедури и работни инструкции. При осъществяване на контролната дейност се отчете изпълнено ли е изискването от страна на оператора за преразглеждане на политиката за предотвратяване на големи аварии (ППГА) и системата за управление на мерките за безопасност (СУМБ), и при необходимост последващо актуализиране на ДППГА, както и актуализиране на доклада за безопасност (ДБ) най-малко веднъж на всеки 5 години и вътрешния аварийен план (ВАП) на подходящи интервали не по-дълги от 3 години. За предприятията с нисък рисков потенциал се вземат предвид всички обстоятелства посочени в чл.106, ал.10 от ЗООС, а за предприятията с висок рисков потенциал - всички обстоятелства посочени в чл.116е, ал.1 и ал.2 от ЗООС.

Извършени са 7 бр. проверки, съгласно Заповед №6 от 6.01.2023 г. и Заповед №110 от 10.04.2023 г. на Директора на РИОСВ Шумен, за създаване на комисии за извършване на съвместни проверки на оператори на предприятия и съоръжения, класифицирани с

нисък и висок рисков потенциал и Заповед № РД – 152/6.03.2023 г. на Министъра на околната среда и водите за утвърждаване на годишните планове за контролната дейност през 2023 г. от комисиите /Приложение 14 към същата Заповед/ в съответствие с чл.103, ал.2 от ЗООС, на „Тракия Глас България“ЕАД гр. Търговище, „Крис ойл – 97“ЕООД, гр. Каспичан, „Пашабахче България“ЕАД, гр. Търговище, „Караш инвест“ЕООД - производство гр. Смядово, „Ер Ликид България“ЕООД гр. Търговище, „Булбиокем“ ЕООД, гр. Габрово, площадка гр. Смядово и „Ново стъкло“ ЕАД, гр. Нови пазар. При проверките са дадени общо 18 бр. предписания. По време на проверките са попълвани въпросници и същите са изпратени в МОСВ, заедно с констативните протоколи и докладите от извършените проверки по чл.157а, ал.2 от ЗООС.

Бяха извършени 4 бр. извънредни проверки на предприятия с рисков потенциал: „Булбиокем“ ЕООД, гр. Габрово, производство гр. Смядово, и на Тракия Глас България“ЕАД, гр. Търговище, съвместно с експерти от отдел Превантивна дейност, по спазване условията в издадени Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционни предложения. Извършени са 2/две/ извънредни проверки на „Караш инвест“ЕООД, гр. София, площадка гр. Смядово, във връзка с писмо на РИОСВ Бургас, относно извършен внос на веществото тринитротолуол с произход Китай, без регистрация в Европейското бюро по химикали. РИОСВ Шумен извърши пломбиране на складовото помещение за съхранение на тринитротолуол и на дружеството е връчена Заповед № 310 от 26.09.2023 г. на Директора на РИОСВ Шумен и е съставен констативен протокол № РБ-43 от 26.9.2023 г. С писмо РИОСВ Шумен е уведомена за извършена регистрация на 2,4,6 тринитротолуол /TNT/ с CAS №118-96-7 в Европейската агенция по химикали в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH) на 27.09.2023 г. – Рег. № 01-2119860061-49-0012, в тонажна група 100-1000 тона и беше представено документално потвърждение. С оглед горното, е извършено разпломбиране на складовото помещение, за което е съставен е констативен протокол № РБ-44 от 4.10.2023 г.

С Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях на основание на чл.103, ал.9 от ЗООС, / обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г., в сила от 19.01.2016 г., посл. изм. бр. 62 от 05.08.2022 г./ се регламентират дейностите по предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда. Във връзка с изискванията на горечитираната Наредба експерти от направлението участваха в одобряване на инвестиционни предложения по реда на глава шеста от ЗООС и/или разрешаване на строителството по реда на глава осма, раздел II от Закона за устройство на територията за случаите по чл.104, ал.2 от ЗООС и доклади за предотвратяване на големи аварии по реда на чл.106 на ЗООС за изграждане и/или експлоатация на нови или изменения на съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък рисков потенциал или на части от тях. Съгласно ЗИД на ЗООС, контролът по изпълнение на условията в издадените разрешителни по чл.104, ал.1 от ЗООС за обекти с висок рисков потенциал и на прилагането на ДППГА на обекти с нисък

рисков потенциал се извършва чрез съвместни проверки от определени със заповед на Министъра на околната среда и водите комисии, съставени от представители на териториалните и регионалните структури на: Министерството на околната среда и водите; Министерството на вътрешните работи; Оправомощени представители на Изпълнителна агенция Главна инспекция по труда; Оправомощени представители на кметовете на общините. Отчита се добра координация между контролните органи и създаден механизъм за извършване на съвместни проверки, във връзка с проверките по чл.104 от ЗООС.

През 2023 г. продължи работата с фирмите определили се, като производители, вносители, дистрибутори или потребители по веригата по смисъла на регламент REACH на територията на Регион – РИОСВ Шумен. Беше контролирано разпространението на информация нагоре и надолу по веригата на доставки, което е характерна особеност на REACH. Потребителите трябва да бъдат информирани от производителите и вносителите за опасните свойства на веществото и за това как да контролират риска. За да могат да извършват оценка на риска, доставчиците имат нужда от повече информация от потребителите по веригата за техните собствени употреби. REACH осигурява рамка, в която информацията може да се предава надолу и нагоре по веригата за доставки. Експерти от направлението извършваха консултантска дейност с фирми, във връзка с осъществяване на дейностите, произтичащи от изискванията на Регламент (ЕО) № 1907/2006, относно REACH и Регламент (ЕО) 1272/2008 относно класифицирането, етикетиранието и опаковането на химични вещества и смеси (CLP), в сила от 20.01.2009 г. На интернет страницата на РИОСВ Шумен периодично се поставяха указания за предприемане на необходимите стъпки при изпълнение на задълженията на компаниите, произтичащи от разпоредбите на Регламента REACH и материали във връзка със задълженията на фирмите по законодателството свързано с опасни химични вещества и смеси.

Извършва се участие на експерти от направлението в съвместни проверки разпоредени с Писмо рег.№ I-61159/29.11.2013 г. на Главния секретар на МВР на производствени помещения и складове за съхранение на взривни материали и боеприпаси на територията на територията на ОДМВР – Шумен, РПУ – Велики Преслав, в складова база за съхранение на взривни материали, собственост на «Караш Инвест» ЕООД, гр. София, площадка Смядово и на обекти в Област Търговище.

3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

В годишния план за 2023 година бяха заложили и извършени 25 броя планови проверки за осъществяване на контрол по ЗОПОЕЩ, като от тях 3 броя попадат в обхвата на т.1 на Приложение №1 (обекти с КР); 7 броя в обхвата на т.2 на Приложение №1

(издадени документи от РИОСВ по реда на ЗУО) от ЗОПОЕЩ; 5 бр. в обхвата на т.3 на Приложение №1, (извършване на дейности по използване на водите и водните обекти); 22 броя попадат в обхвата на т.4 на Приложение №1 от ЗОПОЕЩ. Относно прилагане на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети /ЗОПОЕЩ/ при извършване на контролната дейност през 2023 година са дадени 18 (осемнадесет) броя предписания/ в т.ч. 2 броя при участие в планови съвместни проверки; 14 броя при участие в планови комплексни проверки и 2 броя при участие в проверка по КР; Изпълнени са всички 18 броя от дадените предписания. Във връзка с констатации по планови проверки през 2023 година, няма съставени актове за административно нарушение. Дадените предписания предимно касаят: изготвяне и/или актуализиране на собствената оценка за възможни случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и на случаи на причинени екологични щети, включване на превантивни и оздравителни мерки; предоставяне на актуална информация до МОСВ за вписване и поддържане на публичния регистър на операторите, които извършват дейности по Приложение №1 към чл.3, т.1 на ЗОПОЕЩ. Съгласно Наредбата за публичния регистър на операторите, които извършват дейности по Приложение №1 към чл.3, т.1 от ЗОПОЕЩ през 2023 година РИОСВ-Шумен е извършила електронно подаване на информация на МОСВ за поддържане на публичния регистър по ЗОПОЕЩ. Издадени са 92 броя документи от РИОСВ-Шумен по реда на ЗУО на оператори, които извършват дейности по Приложение №1 от ЗОПОЕЩ и са въведени данни чрез внедрената Информационна система за управление и поддръжка на публичен регистър (ИСУППР).

Анализ на дейностите по други текущи задачи

Извършвани са проверки по пълнота и достоверност на информацията подадена от операторите в ГДОС на операторите с КР, при необходимост/съмнения в качеството и достоверност на информацията са извършвани проверки на място. Извършвано е отчитане седмично, месечно, тримесечно, годишно на свършената работа. Създадена е и се поддържа база данни на обекти-досиета, които подлежат на контрол от РИОСВ, по отношение на опасни химични вещества и смеси. Извършване на електронно подаване на информация до МОСВ за поддържане на публичния регистър по ЗОПОЕЩ, във връзка с издадени документи по реда на ЗУО на оператори, извършващи дейности по т.2 на Приложение № 1 от ЗОПОЕЩ на територията на РИОСВ-Шумен, чрез *Информационната система за управление и поддръжка на публичния регистър (ИСУППР)*. Своевременно подаване на база данни до МОСВ в публичния регистър за СЕВЕЗО обекти - предприятия и/или съоръжения с нисък рисков потенциал (ПСНRP) и предприятия и/или съоръжения с висок рисков потенциал (ПСВРП) във вътрешната (работна част) на регистъра. Подготвят се в указаните нормативни срокове становища, уведомителни писма и др., съобразно входящата кореспонденция. Изготвят се становища за постъпили заявления или проекти на комплексни разрешителни; по инвестиционни намерения, ДОВОС, ОУП. Извършва се анализ на резултатите след проведени комплексни проверки и комплексни разрешителни. Експертите от направлението повишават квалификацията си във връзка с нова нормативна база в областта на околната среда.

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

IV.1 Решения по глава VI от ЗООС

1. Общ брой издадени от РИОСВ решения по ОВОС за територията на РИОСВ по отрасли и общини.

През 2023 г. е проведено едно заседание на Експертния екологичен съвет към РИОСВ - Шумен и е издадено едно решение по ОВОС.

2. Общ брой издадени от РИОСВ решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за територията на РИОСВ по отрасли промишлени дейности.

През 2023 г. са постановени 42 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС с характер на решенията „да не се извършва ОВОС“. Не са издавани решения с характер „да се извършва ОВОС. Постановените 42 решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС с характер „да не се извърши ОВОС“ попадат в следните позиции от приложения № 2 на ЗООС: т. 1д) интензивно животновъдство (инвестиционни предложения, невключени в приложение №1) - 3броя; т.2а) кариери, открити рудници и добив на торф (невключени в приложение № 1); -1 бр.;т. 2г) дълбоки сондажи, в т.ч.-геометрални, за съхранение на ядрени отпадъци, за водоснабдяване, с изключение на тези за изследване на стабилността на геоложката основа – 2 бр.; т.3а) промишлени инсталации за производство на електроенергия, пара и топла вода, (невключени в приложение №1) - 7бр.; т. 3 б) – промишлени съотъжения за пренос на газ, пара и топла вода, пренос на електроенергия по надземни кабели (невключени в приложение № 1) – 2 бр; т. 3г) съоръжения за подземно складиране на горими газове – 2 бр.; т.4д) инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез електролитни или химични процеси 1 – бр.; т.5г инсталации за производство на стъквени влакна 1 бр; т. 7а) производство на растителни и животински масла и мазнини - 2бр.; т. 7 б) пакетиране и консервиране на растителни и животински продукти - 2 бр.; т. 7в) производство на млечни продукти - 1 бр.; т. 10 б) инфраструктурни инвестиционни предложения: за урбанизирано развитие, включително строителство на търговски центрове, и паркинги 2 бр; т. 10в) строителство на жп линии и съоръжения за комбиниран превоз и смесени терминали (невключени в приложение № 1) - 1 бр.; 11б) депа за отпадъци и инсталации за обезвреждане и/или оползотворяване на отпадъци (невключени в приложение № 1) и/или площадки за извършване на дейности по оползотворяване с код R13 на отпадъци с код 19 12 04; 19 12 10 и 19 12 12 - 11бр.; т. 11д) съхраняване на метален скрап, включително скрап от моторни превозни средства - 1 бр.; т.11в) пречиствателни станции за отпадъчни води (невключени в приложение № 1) – 2 бр.; 1 бр. и т. 17 Ферми за интензивно отглеждане на птици или свине с повече от: а) 85 000 места за отглеждане на бройлери, 60 000 места за кокошки носачки от Приложение № 1 на ЗООС.

3. Общ брой на решения по ОВОС за неодобряване, общ брой на решения за прекратяване на процедури по ОВОС, общ брой на обжалвани решения по ОВОС/решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, общ брой на отменени решения.

Постановени са 27 решения за прекратяване на производствата по ОВОС: 9 /девет/ по искане на възложителя, 17/седемнадесет/ поради непредставяне на информация и неизпълнение на указания на компетентния орган и 1 /едно/ при констатиран случай на недопустимост.

4. Общ брой на становища по ЕО и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО за територията на РИОСВ по области.

Постановени са 61 бр. решение за преценка ЕО с характер „да не се извършва ЕО“. Не са издавани решения с характер „да се извърши ЕО“.

5. Общ брой на становища по ЕО за неодобряване, общ брой на решения за прекратяване на процедури по ЕО, общ брой на обжалвани становища/решения, общ брой на отменени становища/решения.

За отчетния период в РИОСВ гр. Шумен няма издавани становища по ЕО за неодобряване на планове и програми. Няма прекратени процедури по Екологична оценка.

6. Контрол по изпълнение на условията в издадените решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. (като информацията се представя обобщено относно: извършени проверки (могат да се цитират по-важни обекти); резултати от проверките, в т.ч. изпълнени условия, дадени предписания и др.)

В направление ОВОС и ЕО от извършените планови проверки по изпълнение на условията, поставени в крайни актове по глава шеста от ЗООС не е констатирано неизпълнение на условия и няма съставени АУАН. По голяма част от предвидените дейности по инвестиционните предложения не са реализирани. От извършения планов контрол по изпълнение на условията, поставени в решенията за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, е констатирано, че няма неизпълнение и нарушения на екологичното законодателство. Общия брой на извършените проверки в административните актове по реда на глава VI от ЗООС е 68 бр., като 47 бр. са по извършени проверки на мерки и условия от решения по ОВОС /решения за преценяване на необходимостта от ОВОС/. Извършени са планови проверки на правното действие на 10 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционни предложения по чл.93, ал.8 от ЗООС, при които е установено, че 5 бр. от тях са загубили правно действие, тъй като в 5 годишния срок от издаването им, ИП не са реализирани. Извън плановия контрол, Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС № ШУ-27-ПР/2009 г. за инвестиционно предложение: "Изграждане на ветроенергиен парк с обща мощност до 9 MW за производство на електроенергия от възобновяем енергиен източник и включване в електропреносната мрежа, включващо изграждане на система от три ветрогенератора в ПИ с №№ 015091 и 015102 в землище с. Долина, общ. Каолиново и ПИ с № 017037 в землище с. Лятно, общ. Каолиново и изграждане на трансформаторна подстанция в ПИ с № 019003 в землище с. Лятно, общ. Каолиново" с възложител "Ружица уинд" ЕООД, по искане на възложителя е установено, че е изгубило правно действие. От извършения планов контрол за отчетния период януари-декември 2023 г., 21 бр. са извършени проверки на мерки и условия от решения за преценяване необходимостта от ЕО.

До края на отчетния период на 2023 г. са представени 10 доклада по наблюдение и контрол при прилагането на общинските устройствени планове. След проведени консултации с БДЧР, БДДР и ОД „Земеделие“, същите са одобрени за периода януари-декември 2023г., чийто обхват е в отговорностите на съответните общини. Извършен е документален контрол на постановените условия в 3 броя решения за преценяване на ЕО. Приета е и представената извън плана за контролна дейност Обобщена справка по становище за ЕО – за ОУПО на Община Върбица.

IV.2. КОМПЛЕКСНО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И КОНТРОЛ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО

РИОСВ-Шумен контролира операторите, които експлоатират производствени и други обекти, чиято дейност има капацитет над определената прагова стойност в Приложение № 4 на Закона за опазване на околната среда. Целта на извършваните проверки е спазването от оператора на условията от комплексното разрешително, в които са определени изисквания за различни компоненти и фактори на околната среда.

През 2023 г. са извършени всички планирани 23 броя проверки на оператори с комплексно разрешително. Те са „Агро-фреш А“ ЕООД - инсталация за интензивно отглеждане на птици с. Сини вир; „Алкомет“ АД - производство на алуминиев прокат, валцови и пресови изделия от алуминий и алуминиеви сплави, гр. Шумен; „Алмед“ ООД - инсталация за производство на отливки от необработени метали от отпадъци от метали град Нови пазар; „Биана“ ЕООД - инсталация за производство на отливки от метал от метални отпадъци; „Бряг-СК“ ЕООД - инсталация за интензивно отглеждане на птици бройлери, град Търговище квартал Бряг; ЕТ „Васико-Кольо Василев“ - инсталация за интензивно отглеждане на птици бройлери, град Търговище квартал Бряг; "Виктория вет" ЕООД - инсталация за интензивно отглеждане на птици кв. Дивдядово, гр. Шумен; „ВИАС“ ЕООД - инсталация за повърхностна обработка на метали гр. Шумен,

Индустриален парк; „Дюра-тайлс БГ" АД - Инсталация за производство на керамични продукти – плочки гр. Нови пазар; „Екомакс“ ЕООД - инсталация за съхранение на опасни отпадъци и инсталация за третиране на отпадъци гр. Велики Преслав; „Елитсан“ ЕОО - инсталация за интензивно отглеждане на птици с.Методиево, общ. Върбица; „ЗГП България" АД - Инсталация за повърхностна обработка на метали с капацитет 356,475 м.куб. и участък за горещо поцинковане с капацитет 2,87 тона/час гр. Каспичан; „Маркрафт“ ООД - инсталация за интензивно отглеждане на птици село Дриново, общ. Попово; „НЕС-Нови енергийни системи" ООД - Инсталация за повърхностна обработка на метали гр. Шумен; „Ново стъкло“ ЕАД - производство на домакинско стъкло гр. Нови пазар; Община Омуртаг - Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Котел, Върбица, Омуртаг и Антоново; Община Търговище - Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Търговище и Попово; Община Шумен - Регионално депо за неопасни отпадъци, гр.Шумен, кв.Дивдядово; „Пашабахче България“ ЕАД - Завод за производство на стъкло, гр. Търговище, кв. "Въбел"; „Рока България“ АД - Предприятие за производство на санитарна керамика, гр. Каспичан; „Тракия Глас България“ ЕАД - Завод за производство на стъкло и за производство на водород, гр. Търговище, кв. "Въбел"; „Хан Омуртаг“ АД - производител на стенни, подови плочки и гранитогрес; „Хибриден център по свиневъдство“ АД - инсталация за интензивно отглеждане на свине гр.Шумен.

Установено е спазване на условията от разрешителните за 10 бр. оператори, като вследствие на това не е установена необходимост от предприемане на административнонаказателни мерки и даване на предписания. Това са дружествата и инсталациите „Алкомет“ АД, "Алмед" ЕООД, "Биана" ЕООД, „ВИАС“ ЕООД, „Виктория Вет“ ООД, "Дюра тайлс БГ" ЕАД, "ЗГП България" АД, Община Търговище за Регионално депо за неопасни отпадъци в землището на с. Пайдушко; „Хан Омуртаг“ АД и „Тракия глас България“ ЕАД. Останалите оператори са изпълнили всички 37 броя предписания, които са дадени по време на плановете проверки.

Административно-наказателни мерки са предприети срещу три от операторите: Община Шумен – за допуснато изтичане на инфилтрат от регионално депо за неопасни отпадъци. „Хибриден център по свиневъдство“ АД – за заустване на отпадъчни води във воден обект; Община Омуртаг – за приемане на отпадъци, без същите да са били подложени на предварително третиране преди приемането им на територията на Регионално депо за неопасни отпадъци

IV.3. ДОБРОВОЛНИ АНГАЖИМЕНТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА – EMAS И ЕКОМАРКИРОВКАТА НА ЕС.

Схемата за управление и одит (EMAS) е доброволен инструмент за управление по околна среда. EMAS подпомага организацията да оптимизират производствените си процеси, да намалят въздействието си върху околната среда и да използват ресурсите по най-ефективен начин. Когато през 1993 г. е въведена EMAS, тя има за цел да обхване индустриални обекти. След първото преразглеждане през 2001г. EMAS II е отворена за всички организации, независимо от дейността им (разположени в държава-членка на ЕС и на ЕИП, както и дотогава). Целта на EMAS е да насърчава непрекъснатото подобряване на екологичните резултати на организацията чрез въвеждане и прилагане на система за управление по околна среда, оценка на показателите на подобна система, предоставяне на информация относно екологичните резултати, открит диалог с обществеността и други заинтересовани страни, както и активно участие на служителите. Броят на продуктовете групи, за които има разработени критерии и съответно могат да кандидатстват за екомаркировка на ЕС постоянно расте. Към момента те са от различни категории: Почистващи продукти; Електроуреди; Изделия от хартия; Дом и градина; Облекла и обувки; Туристически услуги. В Регистъра на регистрираните по EMAS организации

в България -17 броя , няма дружества работещи на територията на Област Шумен и Област Търговище, контролирани от РИОСВ Шумен.

IV.4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА АКТИВНО ФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПОВЕДЕНИЕ ЗА ГРИЖА КЪМ ОКОЛНАТА СРЕДА.

РИОСВ-Шумен традиционно и през тази година осъществи редица дейности за повишаване на знанията на подрастващите в посока изграждането на екологично съзнание, мислене и култура с цел опазване на околната среда. Бяха проведени местни информационно-образователни кампании за отбелязването на международни дати от екологичния календар по опазване на околната среда, както и изцяло традиционни инициативи за шуменската екоинспекция.

1. Международен ден на влажните зони

Третокласниците от Начално училище „Илия Р. Блъсков“ в Шумен се включиха в уроците на шуменската инспекция. Интерактивните уроци бяха посветени за темата за тази година – „Влажните зони – съживяване и възстановяване“. Децата от 3а, 3б и 3в клас научиха повече за водолубивите птици, обитаващи влажните зони в Шуменска и Търговищка области от експерт на екоинспекцията, участвал в тазгодишното преброяване. По време на уроците те оцветяваха и наблюдаваха научнопопулярен филм за природния резерват Сребърна.

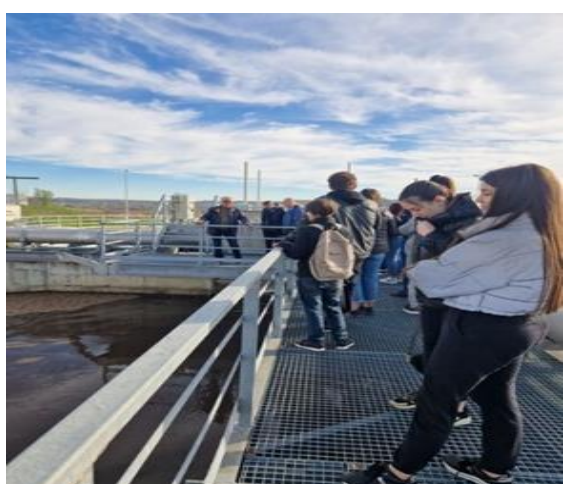
Снимки от инициатива – Международен ден на влажните зони

2. Световен ден на водата – 22 март

2.1. Ученици от 5, 7 и 10 клас от СУ „Сава Доброплодни“, СУ „Йоан Екзарх Български“ и СУ „Панайот Волов“ в Шумен се включиха в еко урок. В инициативата участваха здравен инспектор на РЗИ-Шумен и служител на Регионалната лаборатория към ИАОС, които демонстрираха пред учениците вземане на водни проби от чешма в комплекс „Кьошковете“ за микробиологичен и физикохимичен анализ и моментно измерване на характеристиките на повърхностни и подземни води – активна реакция, разтворен кислород, електропроводимост и температура на водата. По-късно учениците от СУ „Панайот Волов“ направиха замервания на дебита на водата, а взетите данни ще послужат за целите на тяхно математическо проучване. Целта на урока бе да се демонстрира в реална среда работата на различните институциите, да се

обяснят на учениците компетенциите на институциите и да се популяризира отбелязването на Световния ден на водата.

2.2. Учениците от 11 г клас, профил биология и химия, на Природоматематическата гимназия „Нанчо Попович“ - Шумен, придружени от техният ръководител и представител на шуменската екоинспекция се запознаха с работата на пречиствателната станция за отпадъчни води в града. Посещението бе част от инициативите, свързани с екологичното образование на подрастващите, които провежда РИОСВ-Шумен, по повод Световния ден на водата. и беше осъществено със съдействието на „Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД. Разгледани бяха основните съоръжения като първично стъпало на пречистване, биобасейни и утаители. В ПСОВ-Шумен се извършва пречистване на отпадъчната вода на механично, химично и биологично ниво. От представител на водното дружество учениците научиха, че биологичното пречистване на водата се извършва в система от басейни, в които се снижава замърсеността на водата до нивата, допустими за заустване в река Поройна. В резултата на високотехнологични пречиствателни процеси се генерира отпадния продукт - метан, произвежда се електричество, с което станцията покрива част от енергийните си нужди. Младежите нагледно се увериха, че най-трудно разградим отпадък се оказват мокрите кърпички.

Снимки от инициативи – Световен ден на водата

3. Инициатива по почистване на МОСВ

С инициатива за почистване на замърсени терени в местността „Кьошквете“ на Природния парк Шуменско плато експертите на РИОСВ-Шумен се включиха в кампанията на МОСВ за 2023 г. Екипът на екоинспекцията призовава посетителите на Природния парк и всички граждани да почистват след себе си, да не изхвърлят непотребни вещи на нерегламентирани места и да опазват природата и населените места чисти. Студеното време не попречи на служителите на инспекцията само за два часа да съберат 25 чувала с битови отпадъци, гуми и други непотребни вещи, изхвърлени на нерегламентирани места от недобросъвестни граждани.

4. Ден на Земята - 22 април

4.1. С екологична приказка и анимационен филм експерти от шуменската екоинспекция запознаха децата от ДГ „Дружба“ и ДГ „Братя Грим“ с идеята за отбелязване на Деня на Земята. Малчуганите от детските градини превърнаха еко уроците в детски празник със своите песни и танци, които бяха подготвили специално за този ден от еко календара. От РИОСВ-Шумен бяха осигурени колективни награди за участниците в уроците, а на всяка градина бяха подарени фиданки от вида декоративна акация, за които децата обещаха да засадят и да се грижат всеки ден.

4.2. По повод Световния ден на Земята – 22 април от шуменската екоинспекция беше организирана акция по почистване на отпадъци в град Смядово, със съдействието на общинското ръководство в града и ръководството на СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – Смядово. В почистването, което имаше състезателен характер за най-голямо количество отпадъци, се включиха 70 деца. Бяха събрани 33 чувала с отпадъци от обществени зони. По-късно мероприятиято продължи с облагородяване на пространството на парка до търговския център. В него се включиха по-големите ученици, подкрепени от своите ръководители, а пейките и кошчетата за отпадъци в централната градска част засияха в свежи цветове. На финала на инициативата бяха засадени фиданки и всички участници получиха колективни и индивидуални награди за положеното старание.

Снимки от инициатива – Ден на Земята

5. 31 години от създаването на Европейската екологична мрежа „Натура 2000“.

5.1. По повод 31 годишнината от създаването на мрежата от защитени зони „Натура 2000“ в Европейския съюз, РИОСВ – Шумен проведе работна среща с представители на община Антоново и Регионалната дирекция по горите в град Шумен. Срещата се проведе в сградата на общинската администрация на град Антоново. Представителите на регионалната инспекция запознаха присъстващите с видовете, предмет на опазване в защитените зони и наложените със заповеди режими. Бяха обсъдени текущи процедури във връзка с почистване на храстова и дървесна растителност в частни имоти, както и

горскостопански програми. На срещата бяха разисквани и въпроси във връзка с предстоящо изготвяне на Горскостопански план на горите, собственост на община Антоново и дейността на сдружение „МИГ Антоново – Омуртаг“.

5.2. Експерти на РИОСВ - Шумен проведоха открит урок със седмокласници от СУ „Св. Паисий Хилендарски“ – гр. Върбица. Мероприятието се проведе в границите на Защитена зона BG 0002029 „Котленска планина“ за опазване на дивите птици и Защитена зона BG 0000117 „Котленска планина“ за опазване на природните местообитания. По повод 31-годишнината на европейската екологична мрежа „Натура 2000“ учениците се запознаха с видовете растения и животни, предмет на опазване в двете защитени зони, с разбиране за това, колко е важно опазването на биологичното разнообразие в защитените зони на територията на община Върбица и на цялата страна. На всички участници бяха предоставени материали с информация за защитените зони на територията на общината и снимки на видовете, предмет на опазване. Учениците се включиха активно в предложените им занимателни игри за разпознаване на животни и нареждане на пъзел, за което получиха награди, а училището бе удостоено с грамота.

Снимки от инициативи посветени за Натура 2000

6. Триденвни инициативи по повод Световен ден на околната среда – 5 юни

6.1 Със съвместна инициатива експерти на шуменската екоинспекция и Регионалната лаборатория - Шумен към Изпълнителната агенция по околна среда отбелязаха 5 юни - Световния ден на околната среда. В мероприятиято се включиха седмокласници от III ОУ „Димитър Благоев“ – гр. Шумен, които посетиха и разгледаха автоматичната измервателна станция (АИС) в града. От експерти те научиха кои са измерваните показатели за чистотата на атмосферния въздух и получиха материали по темата на тазгодишното отбелязване на Световния ден на околната среда.

6.2 Инициативите на РИОСВ-Шумен продължиха и в следващите два дни. На 6 юни шестокласници от СУ „Панайот Волов“ – гр. Каспичан гостуваха в информационния център на инспекцията. Учениците се запознаха с дейността на екоинспекцията, а чрез мултимедийна презентация научиха повече по темата за

пластмасовите отпадъци. Всички участваха в тест – игра и бяха поощрени с грамота и награди.

6.3 На 7 юни еко урокът бе представен на 20 петокласници от СУ „Васил Левски“ – гр. Нови пазар и завърши с дебат по време на решаването на големия тест за пластмасата.

Снимки от инициатива –Световен ден на околната среда

7.Европейска седмица на мобилността

96 деца от детска градина „Конче Вихрогонче“ в град Шумен се включиха в инициативите за отбелязване на Европейската седмица на мобилността, която се провежда под патронажа на Министерството на околната среда и водите. Ежегодната кампания на Европейската комисия има за цел да увлече хората в дейности за постигане на устойчива градска мобилност, която води до намаляване на замърсяването на въздуха, шумовото замърсяване, пътно-транспортните произшествия и здравословните проблеми. Малчуганите от трета и четвърта група участваха в надбягване с тротинетки и отборно дърпане на въже, аплодирани от по-малките. Чрез спортните игри организаторите имаха за цел да се акцентира върху необходимостта хората по-често да заменят автомобилите с ходене пеша или с велосипеди и тротинетки за постигане на по-чиста околна среда.

8. Гостуване на студенти - еколози

Четвъртокурсници от специалност „Екология и опазване на околната среда“ от ШУ „Епископ Константин Преславски“ посетиха Автоматичната измервателна станция (АИС) в Шумен, където разгледаха апаратурата и научиха за специфичните параметри в измерването на чистотата на атмосферния въздух в реално време от експерт на лабораторията. Посещението бе инициентирано от преподавателският екип на шуменския университет с идеята младите хора да придобият представа за приложната насоченост на усвоените знания по време на учебния процес. По-късно студентите и техният ръководител доц. Нина Архангелова бяха запознати с работата на експертният екип и дейността на шуменската екоинспекция и гледаха научен филм за дейността на лабораториите в системата на ИАОС. Те разгледаха лабораторната апаратура на шуменската лаборатория и се запознаха с спецификата за извършване на лабораторен контрол и осигуряването на мониторинговите програми, които се реализират със заповеди на Министъра на околната среда и водите.

През 2023 г. Регионалната инспекция по околна среда гр. Шумен организира и проведе два конкурса за насърчаване в подрастващите деца и младежи култура за опазване на околната среда и създаване на екологични навици в учениците.

9. Конкурс за рисунка по повод Световният ден на водата – 22 март

310 рисунки и 70 фотографии на ученици от I до XII клас участваха в конкурса на шуменската екоинспекция по повод Световния ден на водата – 22 март. В него се включиха подрастващи от три възрастови групи. Творбите бяха разгледани и оценени от проф. Р. Тодорова, преподавател по рисуване в ШУ „Епископ Константин Преславски“ и експертно жури по критерии за тематичност, оригиналност и собственото отношение за опазване на водния ресурс. По регламент бяха номинирани по трима участници от всяка възрастова група, като бяха присъдени и две награди за оригиналност. В конкурса, със свои художествени творби се включиха ученици от градовете Шумен, Търговище, Попово, Омуртаг, Нови Пазар, Варна, Велико Търново, Царево, Пазарджик и от по – малките населени места на община Шумен.

10. Конкурс за комикс на тема „Пестене на енергия“

46 комикса на ученици от 4 до 10 клас от шуменски и търговишки училища бяха получени в регионалната екоинспекция за участие в конкурса за комикс на тема „Пестене на енергия“. С авторски творби се включиха възпитаници на СУ „Сава Доброплодни“, СУ

„Йоан Екзарх Български“, VI ОУ „Еньо Марковски“ в Шумен, от I СУ „Св. Седмочисленици“ – Търговище и ПГСС „Никола Пушкиров“ – Попово. Целта на организаторите бе да привлекат вниманието на подрастващите върху проблема с климатичната криза и възможностите за преодоляването му чрез пестене на енергия. Експертното жури, оценяващо конкурсните творби, даде висока оценка на старанието на авторите и точното изпълнение на зададените критерии за визуална последователност и поучителен елемент. По регламент организаторите отличават победителите в двете категории за индивидуално и колективно участие и присъждат две поощрителни награди.

V. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПАМ

През отчетния период на 2023 г. са съставени 95 броя АУАН за нарушаване на екологичното законодателство, и 30 броя АУАН за неизпълнение на предписания. Издадени са 78 броя Наказателни постановления/НП/ глоби и имуществени санкции от Директора на РИОСВ-Шумен на обща стойност 161 160 лв. От тях НП-глоби/без споразумения по чл.79б на ЗАНН/ 27 бр. за 23 500 лв. и НП-имуществени санкции/без споразумения по чл.79б на ЗАНН/ 36 бр. за 118 900 лв. Сключените споразумения по чл.79б на ЗАНН с физически лица са 6 бр. за 1720 лв., а сключените споразумения по чл.79б на ЗАНН с юридически лица са 9 бр. за 17040 лв. За отчетния период са прекратени 3 броя АУАН с резолюция на Директора на РИОСВ-Шумен. През 2023 г. са съставени 27 бр. АУАН за констатирани нарушения по ЗООС. Съставените АУАН по ЗЧАВ са 6 бр., по ЗВ са съставени 15 АУАН, по Закона за управление на отпадъците – 34 бр. АУАН, по ЗЛР за 2023 г. - 39 бр. и 4 АУАН по ЗБР. Сключените Споразумения по чл.58г от ЗАНН за 2023 г. са 29 броя за 50 785 лв. Предадени на НАП са 48 броя НП за налагане на глоби и имуществени санкции, на стойност 100 300 лв. За периода 01.01.2023 г. - 31.12.2023 г. са наложени общо 15 текущи месечни санкции на стойност 4 538, 24 лв. От тях за замърсени отпадъчни води, по реда на чл. 69 от ЗООС са наложени общо 12 броя, а по опазване чистотата на атмосферния въздух са 3 броя. Стойността на наложените санкции по чл. 69 от ЗООС по отношение замърсяване на водите е 2357,24, а по въздух е 2 181лв. Издадени са 15 заповеди за отмяна на текуща месечна санкция (ТМС) по води и 1 заповед по въздух. За намаляване на действащи санкции са издадени 8 бр. заповеди по води и 3 по въздух. За спиране са издадени 2 бр. заповеди по въздух, и 2 бр. заповеди по води. Издадени са 3 бр. заповеди за възобновяване на действаща санкция по въздух. За отчетния период няма издадени еднократни текущи санкции. Сумите по наложени глоби за 2023 г. са 25 800 лв, от имуществени санкции са 140 200 лв., което общо е 166 000 лв.

Събраните суми през 2023 г. за наложени санкции по чл.69 от ЗООС са в размер на 43 628,64 лв. Събраните суми по всички издадени през периода наказателни постановления са в размер на 74085,99лв. Събраните суми за 2023 г. от сключените Споразумения по чл.58г от ЗАНН са на обща стойност 48615,00 лв. През отчетния период е наложена една принудителна административна мярка на „Караш Инвест“ ЕООД от 26.09.2023г. за спиране експлоатацията на съоръжения на територията на площадка предназначена за съхранение на опасни вещества от приложение №3 на ЗООС, на обект складови помещения за съхранение на тринитротолуол, гр. Смядово. Мотиви за налагане на ПАМ-дружеството не е извършило регистрация на веществото тринитротолуол /TNT/ с CAS №118-96-7. Обжалвани НП-глоби и влезли в сила за периода – 1 брой по ЗООС за 6 000 лв. Обжалвани НП- имуществени санкции и влезли в сила за периода-3 броя по ЗООС за 30 000 лв.; 4 броя по ЗВ за 7 000 лв.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Включените в регистъра обекти през 2023 г. са били 1610 бр. Обектите включени в таблица 2, задължителни за контрол през 2023 г. бяха 537 бр. Изпълнените и проверени планови обекти за годината са 537 броя, на които са извършени 816 бр. проверки, което е

100 % изпълнение на плана предвиден за контрол през 2023 г. От тях на 58 бр. планирани обекти са извършени 58 комплексни проверки, по три и повече компонента/фактора на околната среда. На останалите обекти, с по два компонента са извършени 127 бр. планови съвместни проверки съгласно приоритетите за контролна дейност заложи в плана. От предвидените в годишният план 23 бр. обекти с комплексно разрешително, са били проверени 23 броя което е 100 % изпълнение. От планираните 537 бр. обекта, на 92 бр. са извършени извънредни проверки във връзка с различни основания. От извършената контролна дейност, при проверките са дадени общо 649 задължителни за изпълнение от операторите предписания. Експертите на РИОСВ-Шумен взеха участие в 54 бр. Държавни приемателни комисии на производствени или други обекти, като членове в комисията на специализираната администрация. В сравнение с 2022 г., включените в регистъра обекти са били 1556 бр. Обектите включени в таблица 2, задължителни за контрол са били 763 бр., на които са планирани и изпълнени 821 бр. проверки. Изпълнени са 52 бр. комплексни проверки, а проверките по спазване условията в издадените на операторите Комплексни разрешителни са били 27.

Поддържането на сравнително постоянен брой на проверяваните обекти през последните години означава, че качеството на контролната дейност и количеството на проверките се запазват. В следствие на това подобрената ефективност при дейността и изпълнението на задължителните условия също се запазва и подобрява. Резултатът е подобряване на устойчивостта на околната среда. Причина за това е и изпълнението на даваните предписания при контролната дейност. Извършването на по ефективна и качествена контролна дейност, като превантивен, текущ и последващ контрол е от голямо значение за осигуряване на точни и актуални правила за работа, които са съобразени с политиката и приоритетите на МОСВ, както и на РИОСВ Шумен и пречупени през регионалната специфика на района, и проблемите в опазване на околната среда.

За подобряване на цялостната контролна дейност на инспекцията периодично се прави преглед и при необходимост се извършва актуализиране и усъвършенстване на вътрешните правила за работа. През 2023 г. контролната дейност прогресивно отбелязва напредък, резултат от подобрена координация по направления по-добри правила и организация за работа. Това съответно подобри ефективността на контролната дейност и работата на експертите, допринесе за своевременно изпълнение на плана, и за подобряване на информационната и работна среда в инспекцията.

Регистрираните превишения /от АИС – Шумен/ на средноденонощната норма по показател ФПЧ₁₀ за поредна година са в рамките на допустимите такива, същите са не повече от 35 броя за една календарна година;

Спазват се условията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти. В следствие на извършените планови проверки и последващ контрол, са установени единични отклонения от заложените изисквания в нормативния документ. От операторите се изисква и проверява спазване на качествата по показатели и честотата на извършвания собствен мониторинг на отпадъчните води, като част от мониторинговия процес за недопускане на замърсяване на околната среда и своевременна реакция при установяване на отклонения. Добрата координация при контролната дейност и извършваните съвместни проверки с Басейновите дирекции – Черноморски и Дунавски район, ОД на МВР, ОДБХ, ИАРА, Общински и Областни администрации, осигурява висока ефективност при спазването на нормативните разпоредби и изискванията за опазване на околната среда и получаването на информация, необходима за коректното приключване на определени казуси;

 Няма установено замърсяване и увреждане на почвите в обхвата на РИОСВ - Шумен;

 През 2023 г. От експертите от направление БРЗТЗ са изготвени писма по реда на чл.2, ал.2 от Наредбата за ОС както следва: по уведомления за ИП- 578 бр. (от които 16бр. да се извърши процедура по реда на Наредбата за ОС); по внесени Горскостопански програми- 117 бр. (от които 8 бр. да се извърши процедура по реда на Наредбата за ОС); по внесени План-извлечения – 17 бр.; 51 бр. (от които 2 бр. да се извърши процедура по реда на Наредбата за ОС) във връзка с кандидатстване по мерки 6.1, 6.3, 4.2, подмярка 4.1.1, 19.2/6.4 и Национален план за възстановяване и устойчивост; изготвени 110 бр. писма по внесени УИН, указващи приложимата процедура по ЗБР при съвместяване на процедирането по глава шеста от ЗООС; дадени са 98 бр. преценки по съвместени процедури по ЗООС и ЗБР за ИП, че няма вероятност от значително отрицателно въздействие върху защитени зони; изпратени са 28 бр. писма по реда на чл.12, ал.5 от Наредбата за ОС до Басейнови дирекции гр. Варна и гр. Плевен за становища по чл.155, ал.1, т.23 от Закона за водите, във връзка с депозирани в РИОСВ- гр. Шумен уведомления за ИП; издадени са 28 бр. решения по реда на Наредбата за ОС; издадена са 4 бр. решения за прекратяване на процедури по реда на Наредбата за ОС; участия в комисии, семинари и др., Плана за контролна дейност за 2023 г. е изпълнен на 100%.

В резултат от своевременно извършените от РИОСВ - гр. Шумен проверки на билкозаготвителите, както и такива извършващи билкоизкупуване и заготвяне на билки до голяма степен се ограничи и предотврати незаконния добив на билки и търговия с тях.

 На територията на двете области се наблюдава намаляване на количествата на депонираните битови отпадъци. Причината е функционирането на двете сепариращи инсталации в гр. Търговище и с. Близнаци, които сепарират отпадъците на общините в РСУО Шумен и Търговище, както и сключените договори на някои от общините за предаване за предварително механично-биологично третиране (сепариране на рециклируеми отпадъци за последващо оползотворяване и биологично третиране на отделената органична фракция) в инсталация в с. Езерово, на „Екоинвест Асетс“ АД;

 Увеличава се броя на фирмите извършващи дейности по оползотворяване на отпадъци. Дружествата предприемат действия за намаляване на образуваните отпадъци. Засилва се интереса от страна на фирмите за извършване на дейности по рециклиране на строителни отпадъци в съответствие с изискванията на Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

 През 2023 г. продължи изпълнението по укрепване, прилагане и налагане на законодателството по управление на химикалите с цел да се ограничава и предотвратява риска за човека и околната среда от въздействието на всички химични вещества, класифицирани, като опасни по смисъла на Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси /ЗЗВВХВС/, които се съхраняват, произвеждат и употребяват на територията на РИОСВ-Шумен;

 Извършената контролна дейност по управлението на опасните химични вещества и смеси, е свързана с намаляване на риска за здравето на хората и околната среда и предотвратяване на последствията при евентуални големи промишлени аварии при работа с опасни химични вещества и смеси;

Експертите оказват текуща помощ на операторите, в изпълнение на изискванията на Регламент REACH, Регламент /ЕО/ 648/2004, Регламент /ЕО/ 1272/2008, Регламент /ЕО/ 2020/878, Регламент /ЕО/ 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC), Регламент (ЕС) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ), Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара, Регламент/ЕО/ 2017/852 относно живака, Наредбата за съхранение на опасни вещества и смеси, Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях и Закона за опазване на околната среда/ЗООС/.

В обхвата на РИОСВ-Шумен не са изградени нови пречиствателни съоръжения за производствени отпадъчни води, които ползват водни обекти за заустване на отпадъчни води. През периода са въведени в експлоатация локални пречиствателни съоръжения към производствени предприятия, ползващи селищни канализационни системи на гр. Шумен и гр. Търговище за третиране на производствените отпадъчни води в съответствие с чл. 125, ал. 1 и чл. 127, ал. 1 от Закона за водите;

Остава проблема със съхранението на залежали и негодни за употреба пестициди в Б-Б кубове, общински, държавни и частни складове, състоянието и количества на пестицидите и свързаната с това потенциална възможност за замърсяване на прилежащи терени; тях.

През 2023 г., както и през предходните години, продължиха дейностите по прибиране и грижата за ранени птици и животни;

Запазва се тенденцията през отоплителния сезон да се използват битови горивни съоръжения и инсталации, работещи с твърдо гориво;

През 2023 г. не са изградени нови ГПСОВ в обхвата на РИОСВ-Шумен. ГПСОВ Антоново е въведена в експлоатация, но не функционира;

Липсва резерватна охрана за резерватите на територията, контролирана от инспекцията;

Въпреки създадената добра организация за осъществяване на контрол предприемане на спешни действия за организиране почистването на нерегламентираните сметища, както и старанието от страна на общинските администрации, остава нерарзешен проблема с нерегламентираното изхвърляне на отпадъци от недобросъвестни граждани и фирми, предимно върху общински или държавни имоти;

Трудна координация с останалите органи, Регионални здравни инспекции (РЗИ): Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" (ИА ГИТ), с които по „Указания за провеждане на контролна дейност по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, във връзка с прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали и Регламент (ЕО) № 1272/2008 за класифицирането, етикетирването и опаковането на вещества и смеси“ следва да се извършват съвместни проверки;

Всеобхватната и обемна нормативна и поднормативна уредба, която се променя твърде често, отнема време за опознаването ѝ, прилагането ѝ и разясняването ѝ

на бенефициентите. Има случаи на противоречия, които затрудняват тълкуването и прилагането ѝ, а същевременно трябва да се извършват в определен срок.

Липсват разработени критерии, одобрени от МЗ за оценка на степента на значимост на отрицателните въздействия върху човека и възможния риск за човешкото здраве от реализацията на инвестиционните предложения, което затруднява изготвяне на мотивирани становища от страна на специализираните компетентни органи при процедирането по реда на глава шеста от ЗООС.
